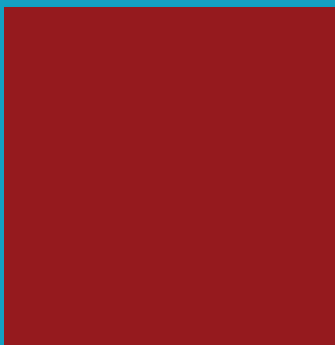

ကရင်ပြည်နယ်မှ ရပ်ရွာလူထုတို့ဆီသို့ နားစွင့်ကြည့်ခြင်း

မြန်မာ

ကရင်ပြည်နယ်မှ ရပ်ရွာလူထုတို့ဆီသို့ နားစွင့်ကြည့်ခြင်း

မြန်မာ

စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ခြင်း

Amie Kirkham, Soth Plai Ngarm and Suyheang Kry

တည်းဖြတ်သူ

Ayesha Jones

Layout by: Boonruang Song-ngam

ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ

ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခအရေးလေ့လာမှုစင်တာ (CPCS), 2014

ငွေကြေးပံ့ပိုးသူ

Church World Service (CWS)

ISBN: 9789996381744

မာတိကာ

အမည်အတိုကောက်များစာရင်း	4
ကျေးဇူးတင်လွှာ	6
စာတမ်းအကျဉ်း	7
နိဒါန်း	17
သုတေသနဒီဇိုင်း	22
အဓိကသော့ချက်ခေါင်းစဉ်များ	28
ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်	28
ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်းပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း နှင့် ကိုယ်စားပြုခြင်း	39
ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း လုံခြုံရေး	43
နောက်ဆက်တွဲဖြည့်စွက်ချက်	
လမ်းညွှန်မေးခွန်းများ	58
ကြားရဖန်များသောအကြောင်းအရာများ (အမျိုးအစားခွဲခြားထားခြင်းမရှိ)	59

အမည်အတိုကောက်များစာရင်း

ADB Asia Development Bank

အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်

BGF Border Guard Force

နယ်ခြားစောင့်တပ်

CBO Community Based Organisation

ရပ်ရွာအခြေပြုအဖွဲ့အစည်း

CPCS Centre for Peace and Conflict Studies

ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခအရေးလေ့လာမှုစင်တာ

CSO Civil Society Organisation

လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်း

CWS Church World Services

DKBA Democratic Karen Buddhist Army

ဒီမိုကရက်တစ် ကရင် ဗုဒ္ဓဘာသာတပ်မတော်

IDP Internally Displaced Persons

ပြည်တွင်းနယ်မြေရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ရသူများ

INGO International Non-Governmental Organisation

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်း

KNA Karen National Association

ကရင်အမျိုးသားအဖွဲ့အစည်း

KNU Karen National Union

ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး

KPF Karen Peace Force

ကရင်ငြိမ်းချမ်းရေးအင်အားစု

NGO Non-Governmental Organisation

အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း

NMSP New Mon State Party

မွန်ပြည်သစ်ပါတီ

NSAGs Non-State Armed Groups

အစိုးရမဟုတ်သောလက်နက်ကိုင်အင်အားစုများ

TEO Township Education Office

မြို့နယ်ပညာရေးရုံး

ကျေးဇူးတင်လွှာ

မိမိတို့၏ တွေးဆချက်များ၊ ဗဟုသုတများ၊ စိုးရိမ်ကြောင့်ကျမှုများနှင့် အနာဂတ်မျှော်လင့်ချက်များအား ဝေမျှပြောကြားခဲ့ကြသော ကရင်ပြည်နယ်မှ ရပ်ရွာလူထုတို့အား ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခအရေးလေ့လာမှုစင်တာ (CPCS) မှ ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ဖော်ပြလိုပါသည်။ ဤစာတမ်းတွင်ဖော်ပြသည့် ကရင်ပြည်နယ်ကဲ့သို့သော ထိခိုက်လွယ်ကာ လုံခြုံရေးအရ ရေရာမရှိသော အခြေအနေတွင် မိမိတို့တွေးဆချက်များအား ပွင့်လင်းစွာ ပြောဆိုဝေမျှခြင်းသည် စိန်ခေါ်မှုတစ်ခုဖြစ်သည်ကို ကျွန်ုပ်တို့အသိအမှတ်ပြုနားလည်သဘောပေါက်ပါသည်။ နားထောင်ခြင်းအဖွဲ့တို့တွင် နားထောင်ပေးသူများအဖြစ်ပါဝင်ကာ ဤစီမံကိန်းတွင် ကူညီဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသူ အားလုံးကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ဖော်ပြလိုပါသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဤစီမံကိန်းအားများစွာ ကူညီပံ့ပိုးပေးခဲ့ကြသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုသူတို့သည် အချိန်များစွာပေးဆပ်၍ စိန်ခေါ်မှု အခက်အခဲများကို ရင်ဆိုင်ကာ ကရင်ပြည်နယ်ရှိ မြို့နယ်များ နှင့် ကျေးရွာများစွာသို့ သွားရောက်ခဲ့ကြသူများ ဖြစ်ကြသည်။ သူတို့ထဲမှအချို့သောသူတို့သည် နာရီပေါင်းများစွာ တောင်တက်ခရီးနှင့်ကာ ဝေးလံသော နေရာဒေသများ သို့သွားရောက်ခဲ့ကြရသည်။ ထိုအားထုတ်ပေးဆပ်မှုတို့ကို အလွန်လေးစားတန်ဖိုးထားမိပါသည်။ နားထောင်ခြင်းအစီအစဉ်များတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသော အထက်ဖော်ပြပါပုဂ္ဂိုလ်များမပါဝင်ဘဲ ဤစီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

ဤစီမံကိန်းအတွက် နားထောင်သူများနှင့် ချိတ်ဆက်ပေးခြင်းသာမက ထောက်ပံ့ဆောင်ရွက်ရေးအပိုင်းတွင် ကူညီပေးခဲ့သော အစိုးရမဟုတ်သည့် ဒေသခံအဖွဲ့အစည်းများအားလည်း ကျေးဇူးတင်လျက်ရှိပါသည်။ နားထောင်ခြင်း အဖွဲ့ (၆) ဖွဲ့၊ စကားပြန်များ နှင့် CPCS မှပံ့ပိုးကူညီသူတို့ကို လက်ခံကာ အချိန်ဇယားများ စီစဉ်ပေးရသည်မှာ လွယ်ကူသောအလုပ် မဟုတ်ပေ။ ဤစီမံကိန်း အောင်မြင်စွာပြီးမြောက်ရေးအတွက် သင်တို့သည် အလွန်အရေးပါလှပါသည်။

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့်မူ ဤစီမံကိန်းတလျှောက် ပံ့ပိုးထောက်ပံ့ပေးခဲ့သော Church World Service (CWS) အား ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်းဖော်ပြလိုပါသည်။

စာတမ်းအကျဉ်းချုပ်

ဤစာတမ်းထုတ်ဝေမှုသည် ကရင်ပြည်နယ်မှ ရပ်ရွာလူထုတို့ပြောဆိုသော စကားသံများကို ဖော်ထုတ်ပြသခြင်းဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်းသည် ထိုသူတို့၏စကားသံများ မြန်မာပြည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်းတွင် ပါဝင်လာနိုင်စေရန် နှင့် သူတို့အနာဂတ်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိစေမည်ဖြစ်သော ကိစ္စများတွင် ပါဝင်ခွင့်ရစေနိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းတစ်ရပ် ဖန်တီးပေးခဲ့သည်။ ကရင်ပြည်နယ်အတွင်းရှိ ရပ်ရွာလူထု အသိုင်းအဝိုင်းများစွာမှ လူဦးရေ (၁၁၁)ဦးတို့နှင့် နားထောင်ခြင်းနည်းစနစ်ကို အသုံးပြုကာ စကားစမည်ပြောဆို ဆွေးနွေးခြင်းများပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ပြောဆိုဆွေးနွေးစဉ်တွင် ရပ်ရွာလူထုတို့သည် လက်ရှိအခြေအနေအပေါ် သူတို့၏ ထင်မြင်ယူဆချက်များ၊ လိုအပ်ချက်များ၊ မျှော်မှန်းထားသောစိန်ခေါ်မှုများ နှင့် အနာဂတ်မျှော်လင့် ချက်တို့အား ဝေမျှပြောကြားခဲ့ကြလေသည်။ အဓိကသော့ချက် အကြောင်းအရာများနှင့် တူညီမှုများအား ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့ပြီး အောက်ဖော်ပြပါ အခန်းများတွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြမည်ဖြစ်သည်။

Kayin ပြည်နယ်ဟူသော အမည်သည် တရားဝင်ဖြစ်သော်လည်း Karen ပြည်နယ်ဟူသော အသုံးနှုန်းသည်လည်း အများလက်ခံအသိအမှတ်ပြု အသုံးပြုလျက်ရှိနေလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ Karen ပြည်နယ် ဟူသော အသုံးအနှုန်းကို စာတမ်းခေါင်းစဉ်အဖြစ်အသုံးပြုကာ တရားဝင်ဖြစ်သော Kayin ဟူသည့်အမည် ကို စာတမ်းတစ်ခုလုံးတွင် အသုံးပြုထားခဲ့သည်။

တွေ့ရှိချက်များ၏အနှစ်ချုပ်

ငြိမ်းချမ်းရေးလိုလားခြင်း နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အောင်မြင်စေလိုခြင်းတို့သည် ရပ်ရွာလူထု အသိုင်းအဝိုင်း တို့တွင်တွေ့ရှိခဲ့ရသည့် အထင်ရှားဆုံးဖြစ်သော ပူပန်ကြောင့်ကြမှုနယ်ပယ်များ ဖြစ်ကြလေသည်။ ထို့အပြင် လူထုတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ပိုမိုအားကောင်းစေရန် သူတို့၏ယူဆချက်အမြင်များ၊ အကြံဉာဏ်များ နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်အတွင်း လူထုပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပုံများကို ပြောကြားခဲ့ကြသည်။ လူထုတို့အတွက် အရေးတကြီးပူပန်သော အခြားအချက်မှာ လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်ပင်ဖြစ်လေသည်။ ကျန်ရှိသောအချက်တို့မှာမူ စီမံခန့်ခွဲရေး နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ ပြဿနာများ ဖြစ်သည်။ အောက်ဖော်ပြပါအချက်များသည် စကားပြောဆိုဆွေးနွေးခြင်းများတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့ ရှင်းပြခဲ့ကြသော အဓိကတွေ့ရှိချက်ကြောင်းအရာများ၏ စာရင်း ဖြစ်သည်။

အများဆုံးကြားခဲ့ရသော အကြောင်းအရာများ - ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်

1. မြန်မာအစိုးရနှင့် အစိုးရမဟုတ်သောလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်း(NSAG) ခေါင်းဆောင်များသည် တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း၊ တန်းတူဖြစ်သော သတ်မှတ်ချက်များအပေါ်အခြေခံကာ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်း နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖော်ဆောင်အောင်မြင်စေရန် စေ့စပ်ညှိနှိုင်းအပေးအယူပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်။
2. ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ရှေ့ဆက်လျှောက်လှမ်းနိုင်ရန် ကရင်ပြည်နယ်တွင်း ရှိနေသော တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုအကြား ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း နှင့် လူမျိုးစုအခြေခံအမျိုးသားရေး စိတ်ဓါတ် ပြင်းထန်ခြင်းတို့အကြား တံတားခင်းစေ့စပ်ပေးရန် လိုအပ်ချက်တစ်ရပ်ရှိသည်။
3. လူထုအသိုင်းအဝိုင်းတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေး၊ လွတ်လပ်မှု နှင့် တန်းတူအခွင့်အရေးတို့ ရရှိရန် ဆန္ဒရှိကြသည်။
4. လူထုတို့သည် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက် ပျက်ပြားသွားနိုင်သော အလားအလာ အပေါ် ပူပန်ကြောင့်ကြနေကြသည်။ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ပျက်ပြားသွားပါက အခြေအနေသည် ယခင်ထက်ပိုမို ဆိုးရွားသွားပေမည်။
5. လူထုသည် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်တစ်ရပ်ဆိုသည်ထက် မြန်မာအစိုးရနှင့် NSAGs ခေါင်းဆောင်တို့အား စစ်မှန်သောငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရန်အတွက် ဆောင်ရွက်စေလိုကြသည်။
6. လူထုအနေဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ အစောပိုင်းအခြေအနေနှင့် ယှဉ်လျှင်တိုးတက်မှုများကို တွေ့မြင်ကြရသော်လည်း လုပ်ငန်းစဉ်အပေါ်တွင်မူ ယုံကြည်မှုအပြည့်အဝထားရှိနိုင်ခြင်း မရှိကြ သေးပေ။
7. ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် စစ်မှန်မှုနှင့် ရိုးဖြောင့်မှန်ကန်မှုရှိရန်လိုအပ်ပြီး သဘောတူညီချက် များအား ခိုင်မာစွာလေးစားလိုက်နာမှုရှိရပေမည်။

အများဆုံးကြားခဲ့ရသော အကြောင်းအရာများ - ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းနှင့် ကိုယ်စားပြုခြင်း

1. ရပ်ရွာလူထုတို့က ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ပါဝင်ပတ်သက်လုပ်ဆောင်ရန် လူထုဗဟိုပြု ချဉ်းကပ်ဖြေရှင်းနည်းကိုအသုံးပြုနိုင်သော စွမ်းဆောင်ရည်ရှိသည့် ခေါင်းဆောင်များအား ကိုယ်တိုင် ရွေးချယ်လိုကြသည်။
2. ရပ်ရွာလူထုများ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်လုပ်ဆောင်ရန် အားပေးကူညီမှုလိုအပ်သည်။ လက်ရှိအခြေအနေတွင် လူထုပါဝင်ပတ်သက်ဆောင်ရွက်ရန် အခွင့်အလမ်းမရှိသေးချေ။
3. ရပ်ရွာလူထုတို့သည် သတင်းများ၊ လက်ရှိအဖြစ်ပျက်များ နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် တို့နှင့် ပါတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များ ပိုမိုရရှိရန်လိုအပ်သည်။

အများဆုံးကြားခဲ့ရသော အကြောင်းအရာများ - လုံခြုံရေးအခြေအနေ

1. ရပ်ရွာလူထုတို့သည် ဥပဒေမဲ့အခြေအနေတို့နှင့် ကြုံတွေ့ရန်ဘေးရှိနေသော်လည်း ဒုစရိုက်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင်ရသောအခါ ကာကွယ်မှုမရရှိနိုင်ပေ။
2. ကျေးရွာများအတွင်း တပ်မတော်နှင့် အခြားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ ဆက်လက်၍ သိပ်သည်းစွာတည်ရှိလျက်နေသေးသည်။ ရပ်ရွာလူထုက နှစ်ဖက်စလုံးမှတပ်အင်အားများကို လျော့ချခြင်း၊ ရှေ့တန်းစစ်မြေပြင်မှ ဆုတ်ခွာခြင်း နှင့် တပ်သားသစ်စုဆောင်းခြင်း ရန်တန်ခြင်းတို့ လိုလားကြသည်။
3. မြေမြှုပ်ခုံများအား ရှင်းလင်းပေးရန်လိုအပ်သည်။
4. လက်ရှိအခြေအနေတွင် ရပ်ရွာလူထုတို့သည် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းပေါင်းစုံတို့¹၏ အတင်းအဓမ္မ အခွန်ကောက်ခံမှုတို့ကို ရင်ဆိုင်တွေ့ကြုံနေကြရသောကြောင့် အခွန်ကောက်ခံမှုတို့ လျော့ကျစေလိုကြသည်။
5. အချို့ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းတို့တွင် လွတ်လပ်စွာလှုပ်ရှားသွားလာခွင့် ပိုမိုရရှိလာကြရ သော်လည်း အချို့သောဒေသတို့တွင်မူ အတားအဆီးကန့်သတ်ချက်များရှိနေသေးလေသည်။

အများဆုံးကြားခဲ့ရသော အကြောင်းအရာများ - စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာနှင့် ရပ်ရွာလူထုရေးရာကိစ္စရပ်များ

1. ရပ်ရွာလူထုတို့သည် တရားဥပဒေစိုးမိုးခြင်း၊ တာဝန်ရှိခြင်းနှင့် အတင်းအကျပ် အခွန်ကောက်ခံခြင်း တို့အပါအဝင် ပြိုင်ဆိုင်လျက်ရှိသော စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာစနစ်တို့ (မြန်မာအစိုးရနှင့် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး) အကြား ရင်ဆိုင်ကြရလေသည်။
2. ရပ်ရွာလူထုတို့သည် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ နှင့် မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲမှုကာကွယ်ခြင်း စသည့် လူငယ်တို့အား ပံ့ပိုးပေးမည့် အစီအစဉ်များကို လိုလားကြသည်။
3. ရပ်ရွာလူထုတို့သည် ဒေသတွင်း မြင်သာထင်သာရှိသော အကျိုးအမြတ်များပေါ်ပေါက်မှုမရှိခြင်း နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ်အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ရှိစေခြင်းတို့ကြောင့် အရင်းအမြစ်ဖော်ထုတ်ကာ ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်ခြင်း နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ နှင့်ပါတ်သက်၍ ပူပန်လျက်ရှိကြသည်။
4. မြေယာသိမ်းယူခြင်းကိစ္စသည် လူထုအတွက် သိသာထင်ရှားသောပူပန်သည့်အကြောင်းအရင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

¹ စကားဆွေးနွေးမှုတွင်ပါဝင်ကြသူများက အခွန်ကောက်ခြင်းဟူသော ဝေါဟာရအား စစ်သားများမှ ငွေကြေး နှင့် လူသုံးကုန်များအား ဖိအားပေးတောင်းခံခြင်း သို့မဟုတ် တရားမဝင်ကောက်ခံခြင်းတို့အား ရည်ညွှန်း ပြောကြားကြခြင်းဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်းထုတ်ဝေမှုသည် ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းအဖွဲ့ဝင်များ၏ စိတ်ကူးများကိုတင်ပြခြင်းဖြစ်သောကြောင့် စာတမ်းတလျှောက်လုံး အခွန်ကောက်ခြင်းဟူ၍ သာ သုံးနှုန်းသွားမည်ဖြစ်သည်။ အခွန်များအတင်းအကျပ်ကောက်ခံသည်ဟု လူထုကပြောဆိုကြသော လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများမှာ တပ်မတော်၊ KNU၊ DKBA နှင့် BGF တို့ဖြစ်ကြသည်။

ပေါင်းစပ်သုံးသပ်ချက်နှင့် စီစစ်တွေ့ရှိချက်

ကရင်ပြည်နယ်မှ ရပ်ရွာလူထုတို့၏ အခြေအနေတို့သည် ယေဘုယျအားဖြင့် ၂၀၁၁ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် စတင်ခဲ့သည့် အချိန်မှစ၍ တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုများရှိလာသည် ဟုတင်ပြခဲ့ကြသည်။ ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း နှင့် ပြင်ပတို့တွင် ခရီးသွားလာခြင်းနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်နိုင်ပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ လွတ်လပ်စွာ လှုပ်ရှားသွားလာခွင့် တိုးမြှင့်ရရှိလာကြောင်း တင်ပြခဲ့ကြသည်။ လွတ်လပ်စွာလှုပ်ရှား သွားလာခွင့် တိုးတက်လာခြင်းသည် စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းများစွာကို ဖန်တီးပေးနိုင်ခဲ့သည်။ ဒေသခံ အရပ်သားများအား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များကပေါ်တာအဖြစ် အတင်းအကြပ်ခေါ်ဆောင်ခြင်းတို့ လျော့နည်း သွားခြင်းသည်လည်း မှတ်တမ်းတင်ဖွယ်တိုးတက်မှု တစ်ခုပင်ဖြစ်လေသည်။ တိုးတက်မှုများ ပေါ်ပေါက် လာသော်လည်း ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသည့် စိန်ခေါ်မှုများကိုလည်း မီးမောင်းထိုးပြောကြားခဲ့ကြပြီး၊ ပိုမို ထင်ရှား၍ လက်ဆုပ်လက်ကိုင် ပြနိုင်မည့် အကျိုးရလဒ်များကို တွေ့မြင်လိုကြသည်။ ရပ်ရွာလူထု အများအပြားတို့က အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူချက်များသည် စစ်မှန်သောငြိမ်းချမ်းရေးကို မပေးစွမ်းနိုင် သေးသည့်အတွက်ပူပန်နေကြပြီး၊ အေးချမ်းလုံခြုံမှုမရှိသေးဟု ခံစားမိကြကာ တိုက်ပွဲများ ပြန်လည်ဖြစ်ပွား မည်ကို စိုးရိမ်ထိတ်လန့်မှုများ ရှိနေကြစေခဲ့သည်။

ခြုံငုံသုံးသပ်ပါက ရပ်ရွာလူထုတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရန် အထူးမျှော်လင့်နေကြပြီး၊ လုံခြုံရေးရရှိရန် ကိစ္စရပ်အား ဒုတိယဦးစားပေးမျှော်လင့်ကြကာ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အပံ့များ နှင့် လူနေမှုအဆင့်အတန်း ပိုမိုကောင်းမွန်လာခြင်းတို့ကိုလည်း လိုလားကြသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် ဦးဆောင် ကိုင်တွယ်လုပ်ကိုင်နည်းများ - ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပတ်သက် ၍ သတင်းအချက်အလက်များမရရှိကြသော်လည်း လူထုတို့လိုလားမှုအရှိဆုံးဆန္ဒမှာ မြန်မာအစိုးရ နှင့် NSAGs တို့ နှစ်ဖက်လုံးမှ ခေါင်းဆောင်တို့သည် တာဝန်ယူမှုပိုမိုရှိကြရန်၊ သာတူညီမျှသော စည်းကမ်းချက်များအတိုင်း ညှိနှိုင်းကြရန် နှင့် ပို၍သာလွန်သောအတိုင်းအတာအထိ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် အလျှော့ပေးလိုက်လျော ကြရန် ဖြစ်လေသည်။ လူထုတို့က ထိုအကြောင်းအရာနှင့် ဆက်စပ်၍ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် အောင်မြင်ရေး အပေါ် အတားအဆီးဖြစ်စေသော ပြဿနာရပ်များအားလည်း ဖော်ထုတ်ပြသခဲ့သည်။

ရပ်ရွာလူထု ပါဝင်ပတ်သက်မှု - ရပ်ရွာလူထုတို့က ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်ပတ်သက်လုပ်ဆောင် လိုသောဆန္ဒ ပြင်းပြစွာရှိကြကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောကြားကြပြီး၊ ကိုယ်စားပြုခြင်းမခံရဟု ခံစားကြရာကာ၊ ပါဝင် နိုင်ရန် မစွမ်းဆောင်နိုင်သောကြောင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာကင်းမဲ့သည်ဟူသော ခံစားချက်ကိုဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ လေ သည်။ ထို့အပြင် မိမိတို့၏ခေါင်းဆောင်များကို ကိုယ်တိုင်ရွေးချယ်နိုင်ခွင့် လိုအပ်ကြောင်းကိုလည်း အထူး ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့ကြပြီး၊ ယင်းအချက်မှာ ဖွံ့ဖြိုးရေးလိုလားသည်ထက် ပို၍ဦးစားပေးသောအချက် ဖြစ်လေ သည်။ စီမံကိန်းတလျှောက်တွင် ပူးပေါင်းပါဝင်ခဲ့ကြသူများသည် မြန်မာအစိုးရ၊ တပ်မတော်တို့နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက KNU အပေါ်စာနာသည့်သဘောထား ပိုရှိကြသည်ကိုတွေ့ရသည်။ သို့ရာတွင် မိမိတို့အား ကိုယ်စားပြုမည့် ခေါင်းဆောင်များရှိရန် လိုလားကြသည်ဟူသောအချက်က လက်နက်ကိုင်အင်အားစုများ နှင့် အစိုးရတို့သည် ရပ်ရွာလူထုတို့အား ကိုယ်စားပြုခြင်းမရှိကြောင်း ညွှန်ပြလျက်ရှိလေသည်။

အလားတူပင်ရပ်ရွာလူထုတို့က မိမိတို့၏ကိုယ်စားလှယ်ခေါင်းဆောင်တို့အား ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် နှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုပိုင်းတွင် ရပ်ရွာလူထုဗဟိုပြု ချဉ်းကပ်ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနည်းလမ်းကို လက်ကိုင် ထားခြင်း၊ ရပ်ရွာလူထု၏ လိုအပ်ချက်အား ကိုယ်စားပြုပြောဆို တွန်းအားပေးခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင်

ပတ်သက်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်းတို့ကိုပြုလုပ်သူများဖြစ်ကြစေလိုကြောင်း ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ ကိုယ်စားပြုမှုနည်းပါးခြင်း၊ ရပ်ရွာလူထုအဆင့်ခေါင်းဆောင်များနှင့် ရပ်ရွာလူထုဗဟိုပြု ချဉ်းကပ်ဖြေရှင်းနည်းကို အသုံးပြုကာ ဦးဆောင်မှုမရှိခြင်းတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် ယုံကြည် သက်ဝင်မှုမရှိခြင်းကိုဖြစ်ပွားစေသောကြောင့် ပူးပေါင်းပါဝင်သူအများအပြားက ယင်းလုပ်ငန်းစဉ်သည် ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိစေရန် ရိုးသားစွာ ကြိုးပမ်းမှုဖြစ်ခြင်းဟုတ်မဟုတ် မေးခွန်းထုတ်လာကြသည်။

ရပ်ရွာဒေသများအတွင်း စစ်တပ်များတည်ရှိနေခြင်း - တပ်မတော် နှင့် NSAGs အဖွဲ့များစွာမှ စစ်သားများ ကျေးရွာများအတွင်း နှင့် အနီးတဝိုက်တို့တွင်နေထိုင်ကြခြင်းသည် လူထုအားပူပန်မှုအများဆုံးဖြစ်စေသော လုံခြုံရေးပြဿနာဖြစ်လေသည်။ (မြန်မာအစိုးရအရာရှိများ၊ တပ်မတော်သားများ၊ ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၊ မွန်ပြည်သစ်ပါတီ၊ ဒီမိုကရက်တစ် ကရင် ဗုဒ္ဓဘာသာတပ်မတော် နှင့် နယ်ခြားစောင့်တပ်) ဟူသော အဖွဲ့(၆)ဖွဲ့တို့က ကရင်ပြည်နယ်အား ချုပ်ကိုင်နိုင်ရန်ကြိုးပမ်းနေကြကြောင်း တင်ပြခဲ့ကြသည်။ အပစ် အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူလက်မှတ် ရေးထိုးပြီးခဲ့သော်လည်း ကျေးရွာများအတွင်း စစ်တပ်များဆက်လက် တည်ရှိနေခြင်းမှာ လျော့နည်းသွားသည်မရှိချေ။ ထို့အပြင် အဖွဲ့အသီးသီး၏ ထိန်းချုပ်ခွင့်ရနယ်မြေအတိအကျကို ရှင်းလင်းစွာ နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိသဖြင့် ထိုနယ်မြေရှိစင်ပြိုင်အဖွဲ့များ၏ အာဏာစက်အောက်တွင် နေထိုင်ကြသော ရပ်ရွာလူထုတို့အား ပြဿနာများကိုရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရစေလေသည်။

စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ - ကရင်ပြည်နယ်ရှိဒေသများအတွင်းမှ ရပ်ရွာလူထုတို့၏ ပူပန်မှုမြင့်မား သော အကြောင်းအရာမှာ စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များ (မြန်မာအစိုးရနှင့် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး) အကြား မညီညွတ်မှုများ သို့မဟုတ် ပြိုင်ဆိုင်မှုများဖြစ်လေသည်။ ထိုသို့သောမညီညွတ်မှုများသည် ဘေးကင်းလုံခြုံခြင်း၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးခြင်း နှင့် ဩဇာညောင်းသောထိန်းသိမ်းအုပ်ချုပ်မှုများ မရှိခြင်းတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေလေသည်။ ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိခဲ့သော ပြဿနာတစ်ခုမှာ ကရင်ပြည်နယ်တွင်း နေထိုင်ကြသောလူထုတို့ ဘေးကင်းလုံခြုံမှုမရှိကြခြင်းနှင့် မိမိတို့၏အပြုအမူများအား တာဝန်ယူ ခြင်းမရှိကြသော စစ်သားတို့၏ အကြမ်းဖက်နှင့် ဒုစရိုက်ဆန်သောလှုပ်ရှားမှုများကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရန် အခြေအနေတွင်းတွင်ရှိနေခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် လူများစွာတို့သည် သူတို့၏ထင်မြင်ယူဆချက်များအား ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရန် သို့မဟုတ် လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့၏ ရန်ကိုကြောက်ရွံ့သည့်အတွက် အခြားတစ်ဖွဲ့ကိုထောက်ခံအားပေးရန် ကြောက်လန့်ကြလေသည်။

တရားမဝင်အခွန်ကောက်ခံခြင်း- ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးမှ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက် လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးချိန်မှစ၍ အခွန်ကောက်ခံခြင်း လျော့နည်းလာခဲ့သည်ကို တင်ပြခဲ့ကြသည်။ အခွန်အတင်းအကြပ် ကောက်ခံကြသောစစ်သားတို့ ကျေးရွာများအတွင်းလာရောက်သော ကြိမ်ရေလျော့နည်းလာခဲ့သည်ဟု ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့မှ ဆိုခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့လျော့နည်းသွားသော်လည်း ခရီးသွားကြသောအခါတွင် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ပေါင်းစုံတို့၏ စစ်ဆေးရေးဂိတ်များတွင် ကောက်ခံသော အခွန်တို့ကြောင့် လမ်းစရိတ်ကြီးမြင့်မှုကိုကြုံတွေ့ရသော ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့အတွက်မူ အခွန်ပေးရခြင်းသည် အဓိကပူပန်မှုတစ်ခု ဖြစ်နေသေးလေသည်။ ထိုသို့ပေးဆောင်ရသော အခွန်ငွေတို့သည် မိမိသယ်ဆောင်သော ကုန်စည်အမျိုးအစားနှင့် ပမာဏတို့အပေါ်မူတည်၍ ကောက်ခံသဖြင့် လူသုံးကုန်ပစ္စည်းဈေးနှုန်းကြီးမြင့်လာစေလေသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းက အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများမရှိခြင်းနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုမြင့်မားခြင်းတို့ ကြုံတွေ့နေကြရသော ကရင်ပြည်နယ်တွင်း နေထိုင်သူတို့အား စိပွားရေးအခက်အခဲများ ပိုမိုဖိစီးလာစေလေသည်။

လူနေမှုအဆင့်အတန်း - ရပ်ရွာလူထုတို့သည် သူတို့၏လူနေမှုအဆင့်အတန်းအတွက် ပူပန်လျက်ရှိနေကြပြီး၊ ကရင်ပြည်နယ်တွင်း ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းများမရှိခြင်းကို တင်ပြပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့သည် ကရင်ပြည်နယ်တွင် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ၊ ပညာရေး၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး နှင့် ကျေးရွာအခြေခံအဆောက်အအုံ၊ တယ်လီဖုန်းဆက်သွယ်ရေး နှင့် လျှပ်စစ်မီးတို့ မရရှိကြောင်း ရှင်းပြခဲ့ကြသည်။ ထိုအခြေအနေနှင့်ဆက်စပ်၍ အထက်ပါဝန်ဆောင်မှုများ ဒေသအတွင်းတွင် ရရှိကာ ရပ်ရွာလူထုတို့ကောင်းကျိုးခံစားရသည်ကိုမြင်လိုကြသော လူထုတို့အတွက် အရင်းအမြစ်နှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးရေးသည် ဆွေးနွေးစီစဉ်ရန် အရေးကြီးအကြောင်းကိစ္စတစ်ရပ် ဖြစ်လေသည်။ အကြီးစား စီမံကိန်းများကို အလျင်အမြန် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်အတွက် အဂတိလိုက်စားခြင်းလှုပ်ရှားများပြုလုပ်၍ မြေယာသိမ်းပိုက်ခြင်းသည်လည်း လူထုတို့ပူပန်ကြသည့် အခြားသောထင်ရှားသည့်အကြောင်းကိစ္စ တစ်ရပ် ဖြစ်ပေသည်။

လူမျိုးစုအကြား စိတ်ဝမ်းကွဲခြင်းများ နှင့် အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ် - ကရင်ပြည်နယ်တွင်းရှိ လူမျိုးစုများအကြား တစ်စုနှင့်တစ်စု စိတ်ဝမ်းကွဲမှုနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းများကို မီးမောင်းထိုးပြခဲ့သည်။ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုတို့ အကြား ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း နှင့် အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်တို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် စိန်ခေါ်မှု တစ်ရပ်ဖြစ်သည်ဟု ထုတ်ဖော်ပြောကြားကြပြီး၊ ကရင်ပြည်နယ်တွင်းနေထိုင်သူများ စည်းလုံးမှုဖြင့် ခရီးဆက် နိုင်ကြစေရန်အတွက် ထိုသို့သော စိတ်ဝမ်းကွဲနေခြင်းများအား စေ့စပ်ပေးရန်လိုအပ်ကြောင်း ထုတ်ဖော် ပြောဆို ခဲ့ကြသည်။ စည်းလုံးမှုမရှိခြင်းသည် ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် စိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်သည်ဟု လူထုက ပြောကြား ခဲ့ကြသော်လည်း လူမျိုးစုများအကြားစိတ်ဝမ်းကွဲမှု နှင့် လူမျိုးစုဆိုင်ရာ အမျိုးသားရေး စိတ်ဓာတ် ပြင်းထန်နေမှု တို့ကို လျော့ချရန်နည်းလမ်းများကိုမူ တိတိကျကျ အကြံပြုခြင်းမရှိခဲ့ကြပေ။

အပြောင်းအလဲအတွက် အသင့်ရှိနေခြင်း- အဓိကအကြောင်းအရာ ဇယားတွင်ဖော်ပြထားခြင်းမရှိသော်လည်း ရပ်ရွာလူထုတို့သည် တက်ကြွလှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ရန်ဆန္ဒနှင့် အပြောင်းအလဲအတွက်အသင့်ဖြစ်နေကြသည်ကို ဖွင့်ဟခဲ့ကြသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့သည် အပြောင်းအလဲကိုတွေ့မြင်လိုခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် မိမိတို့၏ အနာဂတ်ဆိုင်ရာကိစ္စများတွင် ပါဝင်ပတ်သက်ဆောင်ရွက်နိုင်သော အခွင့်အလမ်းအား လိုလားကြ သည်ကို လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့ပြောဆိုကြသည်။ လူထုတို့သည် အနာဂတ်အပေါ် မျှော်လင့်ချက်များ ဆက်လက် ထားရှိနေကြပြီး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်နိုင်ရန် အထူးလိုလားကြကာ ထိုလုပ်ငန်းစဉ်တိုးတက်ရေး နှင့် လုပ်ငန်းစဉ်အားခိုင်မာစေရေးတို့အပြင် မိမိတို့အနာဂတ်တွင် လိုအပ်သည့်အဓိကအချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းပြတ်သားသော အကြံဉာဏ်များလည်းရှိနေကြလေသည်။

အကြံပြုချက်များ

မြန်မာပြည် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးတိုးတက်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်နေကြသည့် အဖွဲ့တိုင်းသည် ရပ်ရွာလူထုတို့ထံမှ ကြားသိခဲ့ရသော ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည့် အကြောင်းအရာများနှင့် သတင်းစကားများအား အသိအမှတ်ပြုထောက်ခံအားပေးသင့်ပေသည်။ လူထုတို့သည် သူတို့ရင်ဆိုင်နေကြရသော စိန်ခေါ်မှုများကို ကျော်လွှားနိုင်သော အနာဂတ်လိုအင်ဆန္ဒအချို့ကို စကားပိုင်းများမှ တဆင့် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ရပ်ရွာလူထုများ၏အကြံပြုချက်များ	
ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက်	
1.	ရိုးသားမှု၊ နှစ်ဦးနှစ်ဖက်လေးစားမှု နှင့် လွန်ခဲ့သောကာလက ပြုလုပ်ခဲ့သော အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး အစပျိုးအဆင့်များမှ တိုးတက်ကျော်လွန်နိုင်ရန်အတွက် ပိုမိုသော အလျော့ပေးခြင်း နှင့် စိတ်အား ထက်သန်ခြင်းတို့ဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများအား ချဉ်းကပ်ကိုင်တွယ်ကြသင့်သည်။
2.	ကရင်ပြည်နယ်တွင်း နေရာဒေသတိုင်းမှ ရပ်ရွာလူထုတို့အား ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် နှင့် လက်ရှိ အဖြစ်အပျက်တို့ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များအား လက်လှမ်းမီသိရှိနိုင်ခွင့် ပေးအပ်သင့်သည်။
3.	ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်ပတ်သက်လုပ်ဆောင်ရန် အခွင့်အလမ်းများကို ကရင်ပြည်နယ် တွင်းနေထိုင်ကြသော ပြည်သူလူထုတိုင်းအား ပေးအပ်သင့်သည်။
4.	နှစ်ဖက်ခေါင်းဆောင်တို့အနေဖြင့် စေ့စပ်ညှိနှိုင်းရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်သည့်အခါ ရပ်ရွာလူထုဗဟိုပြု ချဉ်းကပ်ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နည်းကို အသုံးပြုသင့်သည်။
5.	ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် တိုးတက်မှုရှိစေရန်အတွက် ကရင်ပြည်နယ်အတွင်းရှိ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုအကြား ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း နှင့် လူမျိုးစုအခြေခံအမျိုးသားရေး စိတ်ဓာတ်ပြင်းထန် ခြင်းတို့အား ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် အစပျိုးလှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်သင့်သည်။
6.	လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များအားလုံးသည် ကျေးရွာများအတွင်း လက်နက်ကိုင်စစ်သားများ နေထိုင်စခန်း ချခြင်းအားလျော့ချခြင်း နှင့် ရှေ့တန်းစစ်မြေပြင်များမှ ဆုတ်ခွာခြင်းအားဖြင့် ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း စစ်တပ်တည်ရှိနေမှုကို လျော့ချသင့်သည်။
7.	စီမံအုပ်ချုပ်မှုနယ်မြေများအား ရှင်းလင်းတိကျစွာသတ်မှတ်ကာ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး၊ တာဝန်ယူမှု ရှိရေး နှင့် လူထုထံမှ အခွန်ငွေမတရားကောက်ခံခြင်းတို့ကို အသေအချာဖြေရှင်းဆောင်ရွက် သင့်သည်။

ခြံငုံအကြံပြုချက်များ

- 1) အခွန်ကောက်ခံခြင်းအား တရားဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် လျော့ချခြင်းတို့ပြုလုပ်သင့်သည်။
- 2) ကရင်ပြည်နယ်အတွင်းရှိ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးနိုင်သောမြေများတွင် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန် မြေမြှုပ်မိုင်းများကို ရှင်းလင်းပေးသင့်သည်။
- 3) ကရင်ပြည်နယ်ရှိ လူငယ်များအတွက် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများနှင့် မူးယစ်ဆေးဝါး အန္တရာယ်မှကာကွယ်ခြင်းအစီစဉ်များ ပြုလုပ်ပေးသင့်သည်။
- 4) ရပ်ရွာဒေသများအတွင်း ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု၊ ပညာရေးနှင့် လမ်းတံတားအဆောက်အဦများတိုးမြှင့် ပံ့ပိုးပေးသင့်သည်။
- 5) ရပ်ရွာအဆင့် ခေါင်းဆောင်မှုစွမ်းရည်များဖွံ့ဖြိုးစေရန် ပညာရေးအခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးသင့်သည်။
- 6) ကရင်ပြည်ရှိ အရင်းအမြစ်များအား ထုတ်ယူခြင်းနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်းများသည် ဒေသခံပြည်သူများအား အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများအပါအဝင် အခြားသော ကောင်းကျိုးရလဒ်များ ရရှိစေသင့်သည်။

အများဆုံးကြားခဲ့ရသော အကြောင်းအရာတို့ကို ဒေသနောက်ဆုံးအခြေအနေရှင်းပြခြင်းနှင့် ဒေသတွင်းကိုယ်တိုင် စီစစ်သုံးသပ်ခြင်းတို့နှင့် ပေါင်းစပ်ဖော်ပြထားသည်။ ပြင်ပရှုထောင့်အမြင်အား ပဋိပက္ခအသွင် ကူးပြောင်းစေရေး မှန်ပြောင်းမှတစ်ဆင့် CPCS သည် မိမိ၏ကျွမ်းကျင်မှုဖြင့်ပေါင်းစပ်ကာ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် မြန်မာပြည်ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်နေကြသော အဓိကသော့ချက်ပုဂ္ဂိုလ်များအား အောက်ဖော်ပြပါ အကြံပြုချက်များပေးခဲ့လေသည်။

မြန်မာအစိုးရ နှင့် NSAG ခေါင်းဆောင်များသို့

- 1) လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းအားလုံးသည်ရှေ့တန်းမှဆုတ်ခွာပေးခြင်း နှင့် ကျေးရွာများအတွင်း လက်နက်ကိုင်စစ်သားများ နေထိုင်ခြင်းတို့ကိုလျော့ချခြင်းအားဖြင့် ကရင်ပြည်နယ်တွင်း စစ်တပ်များ တပ်စွဲထားခြင်းကို လျော့နည်းစေရန်ပြုလုပ်သင့်သည်။
- 2) မြန်မာအစိုးရနှင့် NSAG ခေါင်းဆောင်တို့သည် ရပ်ရွာလူထုတို့ကို ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် သတင်းအချက်အလက်တို့ လက်လှမ်းမှီရရှိစေရန် အခွင့်အလမ်းတို့ကို ဖန်တီးပေးခြင်းဖြင့် ရပ်ရွာ လူထုအား တိုင်ပင်နှီးနှောမှု အစပျိုးလုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် ဒိုင်ယာလော့ခွင့်သတင်းအချက်အလက် မျှဝေခြင်းတို့ကို အားပေးထောက်ပံ့သင့်သည်။
- 3) အကြမ်းဖက်မှုနှင့် ဒုစရိုက်လုပ်ရပ်များအား တာဝန်ယူခြင်းအားဖြင့် ကရင်ပြည်နယ်တွင်း တရား ဥပဒေစိုးမိုးရေး တည်ဆောက်ခြင်း နှင့် ဒေသတိုင်းသို့ပျံ့နှံ့အောင် အားထုတ်ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ ယင်းတို့ ပြုလုပ်ရာတွင် စစ်သားများအား မိမိတို့၏ဒုစရိုက်လုပ်ရပ်များကို တာဝန်ယူစေသော တရားဝင် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို သတ်မှတ်ခြင်းတို့ပါဝင်လေသည်။
- 4) စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်များအကြားပြိုင်ဆိုင်မှုများ၊ တိကျရှင်းလင်းသောတရားစီရင်ရေးရာနယ်နိမိတ်များ သတ်မှတ်ရေး၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် တာဝန်ယူမှုရှိရေးတို့နှင့် ဆက်စပ်သော ပြဿနာများကို ကျော်လွှားနိုင်ရေးအတွက် မြန်မာအစိုးရနှင့် NSAG ခေါင်းဆောင်တို့အကြား ပြုလုပ်နေသော ဒိုင်ယာလော့ ဆွေးနွေးခြင်းအား ဆက်လက်တိုးမြှင့်ပြုလုပ်သင့်သည်။
- 5) မြန်မာအစိုးရ နှင့် NSAG တို့သည် ကျေးရွာများအတွင်း အခွန်ကောက်ခံခြင်း နှင့် ခရီးသွား ပြည်သူ များအား လမ်းခရီးတစ်လျှောက် စစ်ဆေးရေးဂိတ်များတွင်အခွန်ကောက်ခံခြင်းတို့အတွက် တိကျသော တရားဝင် မူဘောင်များအား ချမှတ်ခြင်း၊ စည်းကမ်းကြပ်မတ်ခြင်း နှင့် စောင့်ကြပ် လေ့လာခြင်းတို့ ပြုလုပ်သင့်သည်။
- 6) ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု၊ ပညာရေး နှင့် လမ်းပမ်းဆက်သွယ်ရေးအခြေခံ အဆောက်အအုံများ အပါအဝင် ရပ်ရွာလူထုတို့အတွက် ဝန်ဆောင်မှုခံစားခွင့်တို့ကို ဦးစားပေးအနေဖြင့် တိုးမြှင့် ပေးအပ် သင့်သည်။
- 7) လူမှုရေးထိခိုက်နစ်နာမှု လေ့လာဆန်းစစ်ချက်များ၊ လူထုနှင့် တိုင်ပင်နှီးနှောခြင်းများ၊ ရပ်ရွာလူထုတို့ အတွက်ငွေကြေး သို့မဟုတ် အခြေခံအဆောက်အအုံ အကျိုးခံစားခွင့်များနှင့် ဒေသတွင်း အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းများအပါအဝင်၊ အရင်းအမြစ်ထုတ်ယူခြင်း နှင့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်း တို့အား လူမှုရေးစိတ်ဓာတ်ဖြင့်တာဝန်ယူသော ချဉ်းကပ်ဖြေရှင်းနည်းတစ်ရပ်ကို အသုံးပြု အကောင်အထည်ဖော်ရမည်။

နိဒါန်း

ယခုအခါတွင် မြန်မာပြည်ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် NSAG အဖွဲ့ပေါင်းများစွာနှင့် အစိုးရဖက်မှလှုပ်ရှားဆောင်ရွက်သူများအကြား ညှိနှိုင်းစကားပိုင်းများကိုအာရုံစိုက်ပြုလုပ်ကာ NSAG တို့အား နိုင်ငံရေးအသိုင်းအဝိုင်းအတွင်း တိုးမြှင့်ပါဝင်ပတ်သက်စေခြင်း၊ သူတို့၏လက်တလောလိုအပ်မှုများအား ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း နှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူချက်များ သတ်မှတ်ဖန်တီးခြင်းတို့ကို ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစ၍ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဆက်ဆိုင်သော သဘောတူညီမှု ၁၄ ခုကို လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းတို့ ပြုလုပ်နိုင်သည်အထိ တိုးတက်လာခဲ့ပြီး၊ ထို့အတွက်ကြောင့် နိုင်ငံတဝှမ်းဒေသအများအပြားတွင် တိုက်ပွဲများ လျော့ချနိုင်ခဲ့ခြင်း နှင့် ထိပ်တန်းအဆင့်ဆွေးနွေးပွဲများအထိ အဆင့်အတန်းအမျိုးမျိုး၊ လူအမျိုးမျိုးတို့၏ စကားသံများ ယခင်ထက်ပိုမိုရောက်ရှိနိုင်စေရန် နေရာတစ်ခု ဖန်တီးနိုင်ခြင်းတို့ကို ဖြစ်စေခဲ့သည်။

ပဋိပက္ခအသွင်ကူးပြောင်းရေး အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သော CPCSAအနေဖြင့် ရပ်ရွာလူထုအား ပါဝင်ပတ်သက်စေခြင်းဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များအတွင်း အများပါဝင်ပတ်သက်စေခြင်း အလေ့အထတည်ဆောက်ခြင်း၏ အရေးပါပုံကို အသိအမှတ်ပြုပါသည်။ ထိပ်တန်းအကြီးအကဲအဆင့် သဘောတူညီချက်များတွင် လူထု၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် မျှော်မှန်းချက်များကို ထည့်သွင်းကာ အလေးအနက်ထားဆင်ခြင်စဉ်းစားနိုင်စေရန်အတွက် ရပ်ရွာလူထုတို့အား ပါဝင်ပတ်သက်ခွင့်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထိုသို့ပြုခြင်းအားဖြင့် ဥပဒေ နှင့်ပိုမိုလျော်ညီကာ အားကောင်း၍ ရေရှည်တည်တံ့သော သဘောတူညီချက်များကိုရရှိနိုင်ပါလိမ့်မည်။ အရပ်သားလူတန်းစားတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီချက်များ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကိုခံစားကြရမည့် လူဦးရေအများဆုံးအဖွဲ့အစည်းဖြစ်သကဲ့သို့ ပဋိပက္ခ၏ အကြောင်းအရင်းများ နှင့် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနည်းတို့အပေါ် အကောင်းဆုံးထိုးထွင်းအမြင်များကို ပေးစွမ်းနိုင်သူများ ဖြစ်ကြလေသည်။

မြန်မာငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် နိုင်ငံရေးသမားများနှင့် တရားဝင်ပတ်သက်လှုပ်ရှားသူတို့အား ယခင်ထက်ပို၍ အောင်မြင်စွာထည့်သွင်းပါဝင်နိုင်စေခြင်းအားဖြင့် ထိပ်တန်းအကြီးအကဲအဆင့်တွင် လူအများပါဝင်ပတ်သက်စေခြင်းကို တိုးမြှင့်နိုင်ခဲ့သော်လည်း ထိုသို့သောအခွင့်အလမ်းများကို ရပ်ရွာလူထု အဆင့်သို့ တိုးချဲ့ပေးအပ်ရန်လိုအပ်နေသေးသည်။ လက်ရှိကာလသည် မြန်မာပြည်တွင် ပို၍ရေရှည်တည်တံ့သော ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ် တည်ထောင်နိုင်ရန်အတွက် ရပ်ရွာလူထုတို့၏ စကားသံများအား နားထောင်ရန် အရေးကြီးလှသော အချိန်ဖြစ်လေသည်။ ကရင်ပြည်နယ်တွင်ပြောင်းလဲမှုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေသည်နှင့်အမျှ ရပ်ရွာလူထု၏စကားသံတို့ကို နားထောင်ခြင်းနှင့် ထိုသူတို့၏ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်သော ထင်မြင်ချက်များ၊ လေ့လာတွေ့ရှိထားသော ပေါ်ပေါက်နိုင်ဖွယ်စိန်ခေါ်မှုများ နှင့် ရည်မှန်းချက်များကို နားလည်သဘောပေါက်ထားပါက မူဝါဒဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့် ထိရောက်သော စီမံချက်တို့အတွက် ပို၍ကောင်းမွန်သော အချက်အလက်ကိုရရှိစေပေမည်။ ထိုသို့ဖြင့် ရပ်ရွာလူထု အား သူတို့၏အနာဂတ်များကို ပုံသွင်းဖန်တီးရာ၌ ပိုမိုထိရောက်သောအခန်းကဏ္ဍတွင် ပါဝင်ရန်ခွင့်ပြုရာရောက်လေသည်။

နောက်ခံသမိုင်း- ကရင်ပြည်နယ်

Karen ပြည်နယ်ဟူ၍လည်း လူသိများသော Kayin ပြည်နယ်သည် မြန်မာပြည် အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် တည်ရှိသည်။ အရှေ့ဖက်တွင် ထိုင်းနိုင်ငံ၊ အနောက်တောင်ဖက်တွင် မွန်ပြည်နယ်တို့နှင့် ရှည်လျားစွာ နယ်နိမိတ် ထိဆက်လျက်ရှိသည်။ ကယား၊ ပဲခူး၊ ရှမ်း နှင့် မန္တလေး တို့အပါအဝင် အခြားသော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းများစွာ တို့နှင့်လည်း နယ်နိမိတ်ခြင်း ထိဆက်လျက်ရှိသည်။

စိုက်ပျိုးရေးနှင့် လယ်ယာလုပ်ငန်းတို့သည် ကရင်ပြည်နယ်တဝှမ်းမှ လူတို့၏အစဉ်အလာ အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းမှုဖြစ်ခဲ့ပြီး လက်ရှိလုပ်ကိုင်နေဆဲဖြစ်ကာ တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးကိုလည်း တွဲဖက်လုပ်ကိုင်လေ့ ရှိကြသည်။ လက်တလောကာလတွင်မူ တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှု တိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှ မတို့ထိ မကိုင် တွယ်ရသေးသည့် စီးပွားရေးအလားအလာကောင်းများ၊ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်း နှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အခွင့်အလမ်းများ²သည် အရင်းအမြစ်ထုတ်ယူခြင်းနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးရေး အစပျိုးလုပ်ဆောင်မှုများ စွာတို့အားဖြင့် စတင်ပင်ရောက်လာခဲ့သည်။ ထူးခြားချက်အနေဖြင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးနှင့် ကုန်ထုတ် စက်ရုံများ တည်ထောင်ခြင်းစီမံကိန်းတို့အား အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်(ADB)၏ ကရင်ပြည်နယ်တွင်း ဖြတ်သန်းသော အာရှလမ်းမကြီး စီမံကိန်းမှတစ်ဆင့် ဖြစ်မြောက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ သည်။

ကရင်ပြည်နယ်တွင် ဖားအံ၊ မြဝတီ၊ ဖာပွန် နှင့် ကော့ကရိတ်ဟူ၍ စီမံအုပ်ချုပ်မှုခရိုင် (၄)ခရိုင်နှင့် မြို့နယ် (၇)ခု တို့ပါဝင်သည်။ ကရင်ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍသည် မြန်မာအစိုးရ နှင့် KNU ဟူ၍ နှစ်ပိုင်းကွဲပြား လျက်ရှိ သည်။ KNU မှ ကော်ထူးလေအမည်ရှိသော ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်တစ်ဝက်ရပြည်နယ်အားဖြင့် သူတို့၏ အုပ်ချုပ်ရေးနယ်မြေကို သတ်မှတ်ထားပြီး ယင်းနယ်မြေအား တပ်မဟာတစ်ခုစီတို့ ထိန်းချုပ် စီမံသော ခရိုင် (၇) ခုအဖြစ် ခွဲခြားသတ်မှတ်ထားသည်။ အစိုးရနှင့် KNU တို့၏ ထိန်းချုပ် နယ်မြေများသတ်မှတ်ရာတွင် သဘောထား မညီညွတ်မတိုက်ဆိုင်မှုနှင့် အငြင်းပွားဖွယ်ထပ်တူကျမှုတို့ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည်။ KNUသည် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ဥပဒေနှင့် သစ်တောရေးရာ³ ဟူ၍ ယင်း၏ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်အား ဖွဲ့စည်းထားသည်။

ကရင်ပြည်နယ်တွင် ဝန်ဆောင်မှုများ အကန့်အသတ်နည်းပါးစွာသာရရှိ သည်။ ပညာရေး၊ လျှပ်စစ်မီး နှင့် ဆက်သွယ်ရေး ဝန်ဆောင်မှုများသည် မြို့တော်ဖားအံတွင် ရရှိနိုင်သော်လည်း၊ အခြေခံအဆောက်အဦး များချို့တဲ့၍ စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းနည်းပါးသော ကျေးလက်တောရွာဒေသများတွင်မူ ရရှိရန် အလွန် နည်းပါး လှပေသည်။

ကရင်ပြည်နယ်တွင် နေထိုင်ကြသော ပြည်သူလူထုတို့သည် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခအား နှစ်ပေါင်း(၆၀) ကျော်မျှ ရင်ဆိုင် ခဲ့လေသည်။ ပြည်သူတို့သည် မိမိတို့နေအိမ်များကို စွန့်ခွာရန် အတင်းအဓမ္မ စေခိုင်း ခံရခြင်း၊ မတရားသဖြင့်စေခိုင်းခြင်း နှင့် အကြမ်းဖက်ခံခြင်းတို့ကိုလည်းတွေ့ကြုံခံစားခဲ့ကြရသည်။ ထို့အပြင်

² UNHCR (2014) Kayin State Profile. Retrieved 21 August, 2014, from data.unhcr.org/thailand/download.php?id=223
³ UNHCR (2014) Kayin State Profile. Retrieved 21 August, 2014, from data.unhcr.org/thailand/download.php?id=223

လက်ရှိကာလတွင် လူဦးရေ (၁)သိန်းကျော်ခန့်သည် ထိုင်း-ကရင်နယ်စပ်⁴ရှိ နေရပ်စွန့်ခွာ ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်သူများ စခန်း (IDP) တွင်နေထိုင်လျက်ရှိကြပြီး၊ ကရင်ပြည်နယ်ရှိကျေးရွာများမှ လူငယ် မှ သက်လတ်ဦးရေတို့၏ ၈၀% (ကျားနှင့်မ) တို့သည် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတို့တွင် ရွှေ့ပြောင်း အလုပ်သမား များ⁵အဖြစ် နေရာပြောင်း နေထိုင်လျက်ရှိနေကြသည်ဟု အချို့သော အစီရင်ခံစာများတွင် အသေးစိတ် ရေးထားသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်သည်။

ကရင်⁶ နှင့် ဗမာလူမျိုးများအကြားရှိ ရန်လိုမုန်းတီးနေမှုသည် နယ်မြေသစ်တွင်အခြေချခဲ့သူကရင်တို့ နှင့် ဗမာဘုရင်တို့ တွေ့ဆုံဆက်ဆံခဲ့သော ရှေးယခင်ကာလများကပင် စတင်ခဲ့သည်။ ထိုသို့သော စိတ်ဝမ်းကွဲမှု များသည် ကရင်တို့ ဗြိတိသျှအစိုးရအုပ်ချုပ်မှုကို ထောက်ခံအားပေးခြင်းအားဖြင့် ပညာရေးနှင့် အစိုးရထံမှ ဝန်ဆောင်မှု အခွင့်အလမ်းတို့ကို ပိုမိုရရှိခဲ့သော ကိုလိုနီခေတ်တွင် ပို၍ခိုင်မာသွားခဲ့သည်။ ၁၈၈၀ ခုနှစ်များ တွင် ကရင်အမျိုးသားအဖွဲ့အစည်း (KNA)ကို ဖွဲ့စည်းကာ ကရင်လွတ်လပ်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသည်။ ထိုကြိုးပမ်းမှုအား ၁၉၄၈ တွင် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (KNU) ဖွဲ့စည်းကာ ဆက်လက် အားထုတ်လာခဲ့သော်လည်း တိုင်းရင်းသားတန်းတူအခွင့်အရေး နှင့် ဖယ်ဒရယ်စနစ်အား လက်ခံရေးတို့ကို အစားထိုး အာရုံစိုက် လာခဲ့ကြသည်။

မြန်မာပြည်လွတ်လပ်ရေးရစဉ်မှစ၍ ကရင်ပြည်နယ်အတွင်းတွင် တပ်မတော်⁷ နှင့် KNU⁸ တို့အကြားရှိ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများအစဉ်တစိုက် ပေါ်ပေါက်နေခဲ့လေသည်။ ၂၀၀၄ ခုနှစ်အတွင်း ယာယီ အပစ် အခတ်ရပ်စဲရေးကာလတွင် ပဋိပက္ခခေတ္တမျှ ရပ်တန့်သွားခဲ့သော်လည်း ထိုငြိမ်းချမ်းရေးသည် မကြာမီပင် ပြိုပျက်သွားခဲ့ရသည်။ ဤဒေသသည် နှစ်ပေါင်းများစွာအတွင်း မြန်မာ့တပ်မတော် နှင့် အစိုးရမဟုတ်သော လက်နက် ကိုင်အဖွဲ့(၅)ဖွဲ့ဖြစ်သည့် KNU ၊ ဒီမိုကရက်တစ် ကရင်ဗုဒ္ဓဘာသာတပ်မတော် (DKBA)⁹၊ ကရင် ငြိမ်းချမ်းရေး အင်အားစု (KPF)၊ မွန်ပြည်သစ်ပါတီ (NMSP) နှင့် မကြာသေးမီကပင် ဖွဲ့စည်းလာခဲ့သော နယ်ခြားစောင့်တပ်များ (BGF) ကြောင့် စစ်တပ်များတိုးချဲ့တပ်စွဲရာ နယ်မြေဖြစ်လာခဲ့လေသည်။

KNU သည် ကရင်ပြည်တွင် စီမံအုပ်ချုပ်နေသော အရေးပါမှုအရှိဆုံး NSAG ဖြစ်ပြီး ပြည်နယ်အတွင်းတွင် အရေးပါသော နေရာအကျယ်အဝန်းတို့အား ထိန်းချုပ်ခွင့်ရထားလေသည်။ DKBA နှင့် KPF တို့မှာ KNU မှခွဲထွက်အဖွဲ့များဖြစ်ကြကာ တက်ကြွလှုပ်ရှားသောအဖွဲ့များဖြစ်၍ နယ်မြေထိန်းချုပ်ခွင့်အား အထိုက်အလျောက် ရရှိထားကြလေသည်။ ကရင်ငြိမ်းချမ်းရေးအင်အားစု (KPF) ကို ၁၉၉၇ တွင် KNU တပ်မဟာ ၁၆ မှခွဲထွက်ကာ

⁴ The Border Consortium (20014). Retrieved 5 June, 2014, from <http://theborderconsortium.org/camps/2014-02-feb-map-tbc-unhcr.pdf>.
⁵ Karen News, *Migrants Find Life in Thailand is Hard Work* (2014). Retrieved 7 May, 2014 from <http://karennews.org/2013/11/migrants-find-life-in-thailand-is-hard-work.html/>.
⁶ People of Karen ethnicity make up the majority of the population in Kayin State, which was previously known as both Kayin State and Karen State. Now, the official name is Kayin State.
⁷ မြန်မာအမျိုးသားတပ်မတော်
⁸ KNU သည် ကရင်ပြည်နယ်အတွင်းအုပ်စိုးနေသော အစိုးရမဟုတ်သည့်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များအတွင်းတွင် သက်တန်း အရင့်ဆုံး အဖွဲ့ဖြစ်ပြီး ၁၉၄၇ တွင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ကာ မြန်မာပြည်ရှိ အစိုးရမဟုတ်သောလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များတွင် စနစ်အကျဆုံးနှင့် စစ်အင်အား အများဆုံး အဖွဲ့အစည်းများထဲမှတစ်ခုဖြစ်သည်။
⁹ ၁၉၉၄ ခုနှစ် အပစ်အခတ်ရပ်ကာလအတွင်း KNU မှ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်စစ်သားအတော်များများခွဲထွက်ခြင်းမှာ ဒီမိုကရက်တစ် ကရင် ဗုဒ္ဓဘာသာတပ်မတော် (DKBA) ၏ အခြေခံအုတ်မြစ်တစ်ခုဖြစ်လာလေသည်။

ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ KPF သည် DKBA နှင့်ပေါင်းစည်းထားသော အဖွဲ့ဖြစ်သော နယ်ခြားစောင့်တပ်ဖွဲ့ BGF အဖြစ်သို့ အသွင်ကူးပြောင်းရန် သဘောတူခဲ့သည်။

BGF အဖွဲ့များသည် ၁၉၉၄ ခုနှစ် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်များကိုလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သော NSAG အဖွဲ့များမှ စစ်သားတို့နှင့်ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ တပ်ရင်းခေါင်းဆောင်တို့မှာ NSAG တို့မှ ဖြစ်သော်လည်း တပ်ဖွဲ့သည် မြန်မာအမျိုးသားတပ်မတော်၏ အမိန့်အာဏာစက်အောက်မှ လှုပ်ရှား ဆောင်ရွက်ကြရလေသည်။ ၁၉၉၄ တွင် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူချက်များ အလျင်အမြန်ပြုပြင်ခဲ့သော်လည်း BGF သို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သော အချို့တပ်သားများသည် ယင်းတို့၏တပ်ဖွဲ့အသစ်များ၌ ဆက်လက်ကျန်ရစ်ခဲ့ကြလေသည်။

မွန်ပြည်သစ်ပါတီ NMSP သည် မွန်ပြည်နယ်တွင် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်နေသော အဓိက NSAG တစ်ခုဖြစ်သည်။ ကရင်ပြည်နယ်တွင် NMSP တည်ရှိနေနိုင်ရန် NMSP မှညှိနှိုင်းပြောဆိုခဲ့ပြီး KNU ခေါင်းဆောင်တို့က NMSP တို့အား မွန်လူမျိုးအများစုနေထိုင်ကြသော မွန်ပြည်နယ်နှင့် နယ်နိမိတ်ထိဆက်လျက်ရှိသည့် ကရင်ပြည်နယ် အနောက်တောင်ပိုင်းရှိ နေရာဒေသအချို့ကို ထိန်းချုပ်စီမံခွင့်ပြုထားခဲ့သည်။

ကရင်ပြည်နယ်ရှိ အချို့သောဒေသတို့တွင် ဒွန်တွဲစီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းစနစ်တို့ရှိနေပြီး KNU အုပ်ချုပ်မှုစနစ် နှင့် မြန်မာ အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုစနစ်တို့ ယှဉ်ပြိုင်နေကြခြင်း သို့မဟုတ် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုမရှိခြင်းတို့ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည်။ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး လက်မှတ်ရေးထိုးချိန်မှစ၍ KNU ထိန်းချုပ် နယ်မြေများအတွင်းသို့ စာသင်ကျောင်းများ ကဲ့သို့ ကြိုတင်ရှိနှင့်ပြီးသော KNU အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် စင်ပြိုင်အဖြစ် သို့မဟုတ် ထပ်တူကျသော အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးအရင်းအမြစ်များ ထည့်သွင်းလာခြင်းတို့ကြောင့် တင်းမာမှုများ ရှိခဲ့သည်။

၂၀၁၁ခုနှစ် နိုင်ငံရေးပြောင်းလဲမှုများနောက်တွင် သမ္မတ သိန်းစိန်သည် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများကို ပြုလုပ်လာခဲ့ရာ ဇန်နဝါရီလ ၁၂ရက် ၂၀၁၂ တွင် KNUသည် မြန်မာအစိုးရနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူချက်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည့် ပထမဆုံးအဖွဲ့ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ထိုသို့သော တိုးတက်မှုများနှင့်တကွ ပြည်တော်ပြန်များ၊ ဒုက္ခသည်များ နှင့် IDP များအား လက်ခံ ကြိုဆိုသော ပထမဆုံးဒေသဖြစ်သည့် ကရင်ပြည်နယ်ထံသို့ နိုင်ငံတကာမှ ငွေကြေးအထောက်အပံ့များ ဦးတည် ရောက်ရှိလာလေသည်။

NSAG ခေါင်းဆောင်များနှင့် မြန်မာအစိုးရအရာရှိတို့အကြား ပြုလုပ်သော ထိပ်တန်းခေါင်းဆောင်ပိုင်းအဆင့် ဆွေးနွေးပွဲများမှာလည်း ဆက်လက်ပြုလုပ်လျက်ရှိနေရာ ပြုလုပ်မည်ဖြစ်သော ငြိမ်းချမ်းရေး နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းတို့ကို တိုက်ရိုက်အကျိုးသက်ရောက်ခံစားရမည်ဖြစ်သော ကရင်ပြည်နယ်သားများ၏ စကားသံများကို ကြားသိနိုင်ရန် အခွင့်အရေးတစ်ရပ် အဖြစ်ရယူခဲ့သည်။ ကရင်ပြည်မှ လူထုတို့၏အသံများကိုနားထောင်ခြင်းဖြင့် ရေရှည်တည်တံ့သော ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို တည်ဆောက်ရာတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေခြင်းသာမက ရလဒ်များကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ကြရမည်ဖြစ်သော သူတို့၏လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန်အတွက် ဆက်စပ်အခြေအနေနှင့် ထိုက်သင့်လျော်ကန်သော အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် မူဝါဒရေးရာဆုံးဖြတ်ချက်များအား ပြုလုပ်ဖန်တီးနိုင်စေလေမည်။ ထိုသို့ဖြင့် ရပ်ရွာလူထုတို့သည် မိမိတို့၏အနာဂတ်အတွက် မျှော်မှန်းသုံးသပ်ခြင်း စတင်ပြုလုပ်ကာ ကရင်ပြည်နယ် ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးတွင် တက်ကြွသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်လာနိုင်ပေမည်။

သုတေသနဒီဇိုင်းပုံစံ

CPCS ၏သုတေသနစာတမ်းများသည် အောက်ခြေမြေပြင်မှ သင်ယူလာခဲ့သော လက်တွေ့သင်ခန်းစာများ နှင့် ပဋိပက္ခအခြေအနေအပြောင်းအလဲတို့အား အခြေအနေစိစစ်သုံးသပ်ချက်တို့၏ တွန်းအားပေးမှုတို့တွင် အဓိကအခြေတည်လေသည်။ ထိုကဲ့သို့သော စဉ်ဆက်မပြတ် စိစစ်သုံးသပ်ချက်များ နှင့် မြန်မာပြည်မှ လူပုဂ္ဂိုလ်အမြောက်အများနှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ခဲ့သော အတွေ့အကြုံတို့မှတစ်ဆင့် ကရင်ပြည်နယ်ရှိ ဒေသခံလူထုတို့၏ စကားသံများသည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် အားကောင်းစေရန်အတွက် အရေးပါလှကြောင်း ဖော်ထုတ်ပြသနိုင်ခဲ့သည်။

CPCS သည် ၂၀၀၈ခုနှစ်မှစတင်ကာ နားထောင်ခြင်းစီမံကိန်းများမှတစ်ဆင့် မြန်မာပြည်တွင်းမှ ကြားရခဲယဉ်းသော လူထုတို့၏ ရှုထောင့်အမြင်နှင့် စကားသံတို့ကို နားထောင်ခြင်းနည်းစနစ်အသုံးပြု၍ ဖော်ထုတ်လျက်ရှိသည်။ ဤလက်ရှိစီမံကိန်းမှရရှိသော တွေ့ရှိချက်များသည် ပြည်တွင်းရှိ ပဋိပက္ခအခြေအနေတို့ကို ပိုမိုနားလည်သဘောပေါက်ကာ ငြင်းခုံဆွေးနွေးခြင်းစကားပိုင်း၊ မူဝါဒရေးရာ နှင့် အစီအစဉ်များအတွက် သတင်းအချက်အလက်များ ဆက်လက်ပံ့ပိုးပေးနိုင်ရန် ရည်မှန်းထားပါသည်။

ဤစီမံကိန်းသည် ကရင်ပြည်နယ်တွင်း နေထိုင်ကြသော လူတန်းစားအမျိုးမျိုးတို့ကို အဓိကထား၍ သတင်းအချက်အလက်ရယူခြင်းဖြစ်လေသည်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ်ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ကရင်၊ မွန်၊ ပအို နှင့် ဗမာ ပါဝင်သည့် ကွဲပြားခြားနားသောတိုင်းရင်းသား အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး အသက်အရွယ်စုံ (၁၁၁)ဦးတို့နှင့် တွေ့ဆုံစကားပြောခဲ့ကြသည်။ ထိုအချက်တို့အပြင် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကျောင်းဆရာ၊ဆရာမများ၊ အသင်းတော်အမှုဆောင်များ၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ၊ တံငါသည်များ၊ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၊ လယ်သမားများ၊ ကုန်သည်များ၊ ယက်ကန်းခတ်သူများ နှင့် ကျန်းမာရေးလုပ်သားများစသည့် သက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုမျိုးစုံ ကိုလုပ်ကိုင်နေကြသူများဖြစ်လေသည်။

သုတေသန ရည်ရွယ်ချက်များ

<p>ဤစီမံကိန်းတွင် အဓိကရည်ရွယ်ချက် ၂ရပ်ရှိသည်။</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် နှင့် အနာဂတ် ဟူသောအကြောင်းအရာတို့နှင့်ပတ်သက်၍ ကရင်ပြည်နယ်တွင်နေထိုင်ကြသူများ တွေးဆလျက်ရှိသော ထင်မြင်ယူဆချက်များ၊ လိုအပ်ချက်များ နှင့် စိန်ခေါ်မှုအခက်အခဲများအား နားလည်သဘောပေါက်စေရန်။ 2) မြန်မာအစိုးရ၊ နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်း နှင့် NSAG ခေါင်းဆောင်တို့အား ကရင်ပြည်နယ်တွင်း နေထိုင်သူတို့အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်စေမည်ဖြစ်သော အနာဂတ်မူဝါဒ နှင့် အစီအစဉ်များ၊ အထူးဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် နှင့် အနာဂတ် ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များပေါ် တိကျသော အကြံပြုချက်များပေးအပ်ရန်။

သုတေသနဒီဇိုင်း

ကရင်ပြည်နယ်မှ ရပ်ရွာလူထုတို့၏ စကားသံများကိုရယူရန်နှင့် ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန် နားထောင်ခြင်း နည်းစနစ်ကို ရွေးချယ်ခဲ့သည်။ မည်သည့်အခြေအနေတွင်ဖြစ်စေ ထိုနေရာဒေသ၌ နေထိုင်ကြသူတို့သည် အောက်ခြေမြေပြင်တွင်ဖြစ်ပျက်နေသည့် အခြေအနေကိုနားလည် သဘောပေါက်မှုအရှိဆုံးဖြစ်၍ သူတို့ ၏စကားသံများကို နားထောင်သင့်ကြောင်း ဤနည်းစနစ်မှအသိအမှတ်ပြုလျက်ရှိသည်။ ဤနည်းလမ်း သည် စနစ်တကျပြုလုပ်သော တွေ့ဆုံမေးမြန်းခန်းအစား လူတစ်ဦးစီတို့နှင့် ပေါ့ပါးသော စကားစမည် ပြောဆိုခြင်းမျိုးဖြင့် သက်သောင့်သက်သာရှိသော အခြေအနေတစ်ခု ဖန်တီးပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ လမ်းညွှန်ချက်ဖြင့် ဆွေးနွေးခြင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သော်လည်း ပူးပေါင်းပါဝင်ကြသူတို့အား သူတို့အတွက် အရေး အကြီးဆုံး ထင်မြင်ယူဆချက်များနှင့် ပုပန်စိုးရိမ်မှုများကို ဝေမျှပြောဆိုရန် သက်သောင့်သက်သာ ဖြစ်စေ လေသည်။ နားထောင်ခြင်းနည်းစနစ်သည် အချိန်ယူဆွေးနွေးပြောဆိုခြင်း တို့မှရရှိသော ကျယ်ပြန့် များပြားသည့် အကြောင်းအရာများ၊ တူညီမှုရှိသောပြဿနာများ နှင့် အရေးကြီးသော ကွဲပြားခြားနား မှုများကို ဖော်ထုတ်ပေးနိုင်သော စနစ်ကျနသည့်လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်သော စနစ်တကျစိစစ်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် ပေါင်းစပ်အနှစ်ချုပ်ခြင်းအားဖြင့် လူထုတို့၏ ထင်မြင်ယူဆချက်များအား ရယူဖော်ထုတ်ပေးနိုင်သော ထိရောက်လှသည့် နည်းစနစ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။

CPCS သည် ၂၀၀၈ခုနှစ်မှစ၍ နားထောင်ခြင်းနည်းစနစ်ကိုအသုံးပြုကာ မြန်မာပြည်ရှိစကားသံများအား နားထောင်ခြင်းစီးရီးအခန်းဆက်များမှတစ်ဆင့် လူအများသိရှိအောင်ဆောင်ရွက်လာခဲ့သည်။ CDA ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်လေ့လာခြင်းစီမံကိန်းများ - ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လေ့လာမှု ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း၏ နားထောင်ခြင်း နည်းစနစ်ကို မွေးစားကာ ထိုနည်းစနစ်အား ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ပိုမိုအားကောင်းစေရန် မတူညီ ကွဲပြားသော စကားသံတို့ကိုဖော်ထုတ်ရန်ဟူသော ကျွန်ုပ်တို့၏အဓိကရည်မှန်းချက်နှင့် ပိုမိုသင့်လျော် စေရန် နည်းငယ်ပြုပြင်မွန်းမံထားခြင်းဖြစ်သည်။

ပဋိပက္ခနှင့်ဆက်စပ်အခြေအနေတွင် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရသော ထိရှလွယ်သည့် အခြေအနေများ နှင့် ဒေသခံများ၏ အပြင်လူများအပေါ် ယုံကြည်မှုကင်းမဲ့ခြင်းတို့ကြောင့် CPCSမှ ပံ့ပိုးကူညီမှု တာဝန်ခံ ဝန်ထမ်းတို့အနေဖြင့် နားထောင်ခြင်းအဖွဲ့များနှင့်တကွ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့နှင့် စကားပြောဆိုရန် လိုက်ပါ သွားခြင်းမရှိပေ။ ထိုအစား နားထောင်ခြင်းအဖွဲ့တို့အနေဖြင့် ပံ့ပိုးကူညီမှုအဖွဲ့မပါသော်လည်း တနေ့တာ ရရှိလာသော သတင်းအချက်အလက်များအား စုပေါင်းအနှစ်ချုပ်နိုင်ရန် နေ့စဉ်လုပ်ငန်းစဉ် အထောက်အပံ့ ကိရိယာအား ဖန်တီးပြုစုပေးခဲ့သည်။ ထို့အပြင် သုတေသနပြုလုပ်မည့်ဒေသနှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ခြင်းနှင့် ဖြစ်နိုင်ပါက ထိုနေရာဒေသများသို့ သွားလာခွင့်ရရှိထားနှင့်သော သူများအား နားထောင်သူများအဖြစ် ရွေးချယ်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်း ခဲ့သည်။

ပံ့ပိုးကူညီခြင်းနှင့် နားထောင်ခြင်းအဖွဲ့များ

ဤစီမံကိန်း၏ CPCS ပံ့ပိုးကူညီခြင်းအဖွဲ့တွင် CPCS ဝန်ထမ်း (၂) ဦးနှင့် CPCS သုတေသနအတိုင်ပင်ခံ (၁) ဦးတို့ဖြင့်ဖွဲ့စည်းထားသည်။ ပံ့ပိုးကူညီခြင်းအဖွဲ့သည် ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေးစီစဉ်ဆောင်ရွက်မှုများ၊ သင်တန်းနှင့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ၏ဖြစ်စဉ်များအား စနစ်ကျစေရန်လမ်းညွှန်ခြင်း၊ မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ ရရှိလာသော အဖြေများအားအတွင်းကျကျစိစစ်လေ့လာခြင်းနှင့် စာတမ်းပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းတို့ကို တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရသည်။ ဤစီမံကိန်းသည် နားထောင်ခြင်းအဖွဲ့ဝင်များတွင် ကူညီပါဝင်ရန် ရက်ရောစွာ သဘောတူလက်ခံခဲ့ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးစီ၏ အားပေးထောက်ခံမှုအပေါ် မှီခိုအားကိုးခဲ့ရသည်။ နားထောင်သူတို့သည် ကရင်ပြည်နယ်တပုဒ်း နေရာဒေသများစွာရှိ မြို့နယ်များနှင့် ကျေးရွာများသို့သွားရောက်ကာ ထိုဒေသမှလူပေါင်းစုံတို့နှင့် စကားပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ ကရင်ပြည်နယ်မှ NGO တို့သည် ကရင်ပြည်နယ်သားဖြစ်သူ သို့မဟုတ် နယ်မြေကျွမ်းကျင်သူ (၁၃) ဦးတို့နှင့် CPCS အား ချိတ်ဆက်ပေးခဲ့သည်။ ဤစီမံကိန်းသည် ထိုသူတို့နှင့် ကရင်ပြည်တွင်းနေထိုင်ကြသော လူထုအသိုင်းအဝိုင်းတို့အကြား တည်ဆောက်ထားပြီးဖြစ်သော ဆက်ဆံရေးများနှင့်သွားလာခွင့်များ နှင့် ဝေးလံသောဒေသများသို့ သွားလာရာ၌လိုအပ်သော ခရီးလမ်းထောက်ပံ့ရေးအခြေအနေတို့အပေါ် အကျွမ်းတဝင်ရှိခြင်း တို့ကို အားကိုးခဲ့ရသည်။

အဆင့် ၁ - အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲသင်တန်း

ဤစီမံကိန်း ပထမအဆင့်တွင် ရွေးချယ်ခြင်းခံထားရသောနားထောင်သူများ နှင့် ပြုလုပ်သော နှစ်ရက်တာ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲသင်တန်း ပါဝင်သည်။ ထိုအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ နားထောင်သူတို့အား စီမံကိန်းနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်နှင့် နားထောင်ခြင်းနည်းစနစ်တို့ကို ဝေမျှပြောဆိုရန်၊ နားထောင်သူများအား ထိရောက်သောစကားစမည်ပိုင်းများ ပြုလုပ်နိုင်စေရန်အတွက် အတတ်ပညာပံ့ပိုးပေးရန် နှင့် နားထောင်ခြင်းအဖွဲ့များဖွဲ့စည်းနိုင်ရန်အတွက် ဆောင်ရွက်ပေးရန်တို့ဖြစ်သည်။ နားထောင်သူများအား ခရီးသွားလာရေးနှင့် အခြားထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များ အတွက်လည်း ပံ့ပိုးထောက်ပံ့ပေးလေသည်။

အဆင့် ၂ - နားထောင်ခြင်းစကားစမည်ပိုင်းများကို ဦးစီးဆောင်ရွက်ခြင်း

အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲသင်တန်း ပြီးမြောက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် နားထောင်သူများသည် ကရင်ပြည်နယ်တပုဒ်းရှိ မြို့နယ်များ နှင့် ကျေးရွာများသို့ ခရီးနှင့်ခဲ့ကြသည်။ နားထောင်ခြင်း စကားပိုင်းတစ်ခုတွင် နားထောင်သူ (၂)ဦး ပါဝင်ကြသည်။ စကားပိုင်းများတွင် မြန်မာငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် အနာဂတ်မျှော်လင့်ချက်တို့နှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသော ထင်မြင်ယူဆချက်များ၊ လိုအပ်ချက်များ နှင့် စိန်ခေါ်မှုများအား

ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။ လမ်းညွှန်မေးခွန်းများ¹⁰ကို အသုံးပြုခဲ့ကြသော်လည်း ပြဌာန်းချက်တစ်ရပ်အဖြစ် အတိအကျလိုက်နာရန်မဟုတ်ဘဲ ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်သော စကားပိုင်းများဖြစ်စေရန် လွတ်လပ်သော ဘောင်တစ်ရပ်အဖြစ်သာအသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ ကရင်ပြည်နယ်တပုမ်းရှိ လူပုဂ္ဂိုလ်များစွာတို့ထံ မှ ထင်မြင် ယူဆချက်များ စုဆောင်းခြင်းကို အလေးပေးထားသဖြင့် စကားပိုင်းများကို ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့ သက်သောင့်သက်သာမှုအရှိဆုံး ဘာသာစကားဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။

နားထောင်ခြင်းအဖွဲ့တို့သည် ကရင်ပြည်နယ်ရှိ ရပ်ရွာတို့မှ လူပုဂ္ဂိုလ် (၁၁၁) ဦးတို့နှင့် စကားပြောခဲ့ကြသည်။ နားထောင်ခြင်းအဖွဲ့တို့က အသက်အရွယ်အပိုင်းအခြားမျိုးစုံ နှင့် လူမျိုးစု မျိုးစုံ (ကရင်၊မွန်၊ ပအို နှင့် ဗမာ)တို့မှ အမျိုးသား နှင့် အမျိုးသမီးများ နှင့် စကားပြောခွင့်ရရန် ရည်ရွယ်ထားခဲ့ သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် စီပွားရေးနှင့် ကုန်သွယ်ရေး၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် လယ်ယာလုပ်ငန်း၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ ဘာသာရေး အသိုင်းအဝိုင်း၊ အစိုးရ နှင့် အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများကို ကိုယ်စားပြုထားကြသူများဖြစ်သည်။ ထိုလူပုဂ္ဂိုလ်အဖွဲ့တို့အား ကျေးလက်၊ မြို့ပြ၊ KNU ထိန်းချုပ်နယ်မြေဒေသများ နှင့် မြန်မာအစိုးရ ထိန်းချုပ်နယ်မြေဒေသများတွင် နေထိုင်ကြသူများဟူ၍ ခွဲခြားသတ်မှတ်ထားသည်။ အောက်ဖော်ပြပါဇယားများတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့ ကျား၊မဖြစ်ခြင်း၊ အသက်အပိုင်းအခြား၊ လုပ်ငန်းခွင်ကဏ္ဍ နှင့် လူမျိုးတို့ကို အသေးစိတ်ဖော်ပြထားပါသည်။

ကျား၊ မဖြစ်ခြင်း	စုစုပေါင်းဦးရေ	ရာခိုင်နှုန်း
အမျိုးသမီး	၃၅	၃၁.၅%
အမျိုးသား	၇၆	၆၈.၅%

အသက်အပိုင်းအခြား	စုစုပေါင်းဦးရေ	ရာခိုင်နှုန်း
၂၀-၂၉	၂၂	၁၉.၈%
၃၀-၃၉	၂၀	၁၈.၀%
၄၀-၄၉	၂၈	၂၅.၂%
၅၀-၅၉	၂၄	၂၁.၆%

¹⁰ နောက်ဆက်တွဲကဏ္ဍတွင်ကြည့်ပါ။

၆၀-၆၉	၉	၈.၁%
၇၀-၇၉	၇	၆.၃%
ဖော်ပြခြင်းမရှိ	၁	၀.၉%

ကဏ္ဍ	စုစုပေါင်းဦးရေ	ရာခိုင်နှုန်း
လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ¹¹	၅၄	၄၈.၆%
အစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေး ¹²	၆	၅.၄%
ဘာသာရေးကဏ္ဍ ¹³	၅	၄.၅%
ဖော်ပြထားခြင်းမရှိ	၁၃	၁၁.၇%
ပညာရေးကဏ္ဍ ¹⁴	၉	၈.၁%
ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း ¹⁵	၁၅	၁၃.၅%
ကျွမ်းကျင်သူပညာရှင် ¹⁶	၂	၁.၈%
ကျန်းမာရေးကဏ္ဍ	၃	၂.၇%
ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်သား	၄	၃.၆%

လူမျိုး	စုစုပေါင်းဦးရေ	ရာခိုင်နှုန်း
ကရင်	၉၄	၈၄.၇%
မွန်	၁၂	၁၀.၈%
ပအို	၄	၃.၆%
ဗမာ	၁	၀.၉%

¹¹ မိမိကိုယ်ကို လယ်သမားနှင့် အိမ်ထောင်ရှင်မ ဟုပြောဆိုသူများ ပါဝင်သည်

¹² အငြိမ်းစားအစိုးရအရာရှိများနှင့် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ ပါဝင်သည်

¹³ အသင်းတော်လုပ်သား နှင့် ဘုန်းကြီးများပါဝင်သည်

¹⁴ ကျောင်းဆရာများ နှင့် လူငယ်လုပ်ငန်းလုပ်သူများပါဝင်သည်

¹⁵ တံငါသည်၊ ယက်ကန်းခတ်သူ၊စာရေးဆရာ၊ဈေးဆိုင်ပိုင်ရှင်၊ အိမ်ရှင်မများ ပါဝင်သည်

¹⁶ ကွန်ပျူတာပညာရှင် နှင့်ရှေ့နေများ ပါဝင်သည်

အဆင့် ၃- မှတ်တမ်းတင်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်စီမံဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် စိစစ်သုံးသပ်ခြင်း

နားထောင်ခြင်းအဖွဲ့များသည် အချက်အလက်များကို မှတ်တမ်းတင်ရာ၌ မှတ်စုစာအုပ်များ၊ မှတ်တမ်းစာအုပ်များတွင်ရေးမှတ်ခြင်း နှင့် ကိုးကားအဆိုများအား မှတ်စုမှတ်ခြင်းတို့ပြုလုပ် ခဲ့ကြသည်။ နားထောင်သူများအား စကားပြောဆိုနေကြစဉ်မှတ်စုမှတ်ခြင်းကို ရှောင်ကျဉ်ကြရန်တိုက်တွန်းခဲ့သည်။ ထိုအစား စကားစမြည် စကားပြောဆိုမှု ပြီးဆုံးသည်နှင့်တပြိုင်နက် မှတ်စုစာအုပ်တစ်အုပ်အတွင်း၌ မှတ်တမ်းတင်စေခဲ့သည်။ နားထောင်သူများသည် စကားပြောနေစဉ်တွင် ဆွေးနွေးခြင်း၏ အနှစ်သာရကို ဖော်ကျူးနိုင်ခဲ့သော ကိုးကားအဆို တစ်ခုကိုမူ ရေးမှတ်ရလေသည်။

နေ့စဉ်တနေ့တာကုန်ဆုံးချိန်တွင်မူ နားထောင်သူများအတူတကွ စုဝေးကြကာ တနေ့တာပြုလုပ်ခဲ့သော စကားပိုင်းများအားလုံးမှ တူညီမှုရှိသောအကြောင်းအရာများ နှင့် ကွဲပြားခြားနားသော အကြောင်းအရာများကိုဆွေးနွေးကြသည်။ ထိုအချက်အလက်တို့သည် နောင်ပြုလုပ်မည့်အဆင့်များအတွက် အဓိကသော့ချက်အကြောင်းအရာများ နှင့် ကွဲပြားမှုတို့ကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ကာစုစည်းနိုင်ရန် အထောက်အကူပြုသဖြင့် ၎င်းတို့အား မှတ်တမ်းစာအုပ်တွင်ရေးမှတ်ထားလေသည်။

အဆင့် ၄- လုပ်ငန်းစဉ်စီမံခြင်း အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ

နားထောင်ခြင်းစကားစမြည်ပိုင်းများ ပြီးပြုလုပ်ပြီးစီးသောအခါ နားထောင်သူအားလုံးတို့သည် နှစ်ရက်တာပြုလုပ်သော လုပ်ငန်းစဉ်စီမံခြင်း အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲကို တက်ရောက်ကြရသည်။ နားထောင်သူများသည် မိမိတို့အဖွဲ့ပြုလုပ်ခဲ့သော စကားပိုင်းများမှ ကြားရဖန်အများဆုံးဖြစ်သော အကြောင်းအရာများကို အခြားအဖွဲ့များအားလုံးရှေ့တွင် တင်ပြကြရသည်။ အဖွဲ့တစ်ခုစီ တင်ပြပြီးသောအခါ CPCS ကူညီပံ့ပိုးမှုအဖွဲ့မှ သတင်းအချက်အလက်များအား ပေါင်းစပ်အနှစ်ချုပ်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ပေးပြီးနောက်တွင် အခြားနားထောင်သူတို့က ဦးစားပေးအချက်များကို သတ်မှတ်ပေးခဲ့ကြသည်။ ထိုလုပ်ငန်းစဉ်အား လမ်းညွှန်မေးခွန်းတိုင်းအတွက် ထပ်ခါထပ်ခါပြုလုပ်ခဲ့ကြပြီး ကွဲပြားခြားနားမှုများ၊ တူညီမှုများ နှင့် စကားပိုင်းများအတွင်း နားထောင်ခြင်းအဖွဲ့တို့သတိပြုမိသော နမူနာပုံစံတို့ကိုလည်းဆွေးနွေးကြရလေသည်။

အဆင့် ၅ - CPCS အဖွဲ့အစည်းတွင်း စိစစ်လေ့လာသုံးသပ်ခြင်း

နောက်ဆုံးအဆင့်တွင်မူ ပြန်လည်လေ့လာခြင်း၊ မှတ်စုစာအုပ်များ၊ မှတ်တမ်းစာအုပ်များ၊ ကိုးကားစကားစုမှတ်တမ်းများ နှင့် လုပ်ငန်းစဉ်စီမံခြင်းအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲမှ အချက်အလက်မှတ်တမ်းတို့အား ပြန်လည်စိစစ်လေ့လာခြင်းတို့ပါဝင်သည်။ ပံ့ပိုးကူညီခြင်းအဖွဲ့သည် မှတ်တမ်းမှတ်စုအားလုံးကို အဓိကသော့ချက်အကြောင်းအရာများ၊ တူညီသောဘုံကိစ္စရပ်များ၊ နှင့် ကွဲပြားခြားနားမှုတို့အား အသေအချာဖော်ထုတ်နိုင်ရန်အတွက် ပြန်လည်လေ့လာသုံးသပ်ခြင်းပြုလုပ်ရလေသည်။ မူလသတင်းအချက်အလက်များအားလုံးကို

သတင်းအရင်းအမြစ်များအားတို့နှင့် ညီညွတ်မှန်ကန်မှုရှိစေရန် သုံးပွင့်ဆိုင်တင်ပြခြင်းကိုလည်း ပြုလုပ်လေသည်။

အားနည်းချက်၊ ကန့်သတ်ချက်များ

ဤနည်းစနစ်ကိုအသုံးပြုရာတွင် ကန့်သတ်ချက်အချို့ရှိလေသည်။ ပဏာမအနေဖြင့် ဤသုတေသနသည် အချိန်တစ်ခုအတွင်း ရပ်ရွာလူထုတို့၏ ယူဆချက်အမြင်တို့ကို လျှပ်တစ်ပြက်မှတ်တမ်းတင်ခြင်းဖြစ်သည်။ အခြေအနေတို့ပြောင်းလဲလာသည့်အမျှ ၎င်းယူဆချက်အမြင်တို့သည်လည်း အခြေအနေသစ်များအပေါ် မူတည်ပြောင်းလဲလာမည်ဖြစ်သည်။

ဤစီမံကိန်းသည် ကရင်ပြည်နယ်တပုမ်းရှိ လူပုဂ္ဂိုလ်မျိုးစုံတို့နှင့်တွေ့ဆုံစကားပြော၍ စကားပိုင်းများမှ မတူကွဲပြားခြားနားသော စကားသံများကို ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်ကြိုးပမ်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေးဆိုင်ရာ အတားအဆီးတို့ကြောင့် ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့သည် ကရင်ပြည်နယ်လူဦးရေတို့အား ကျပန်းအဖြစ်ရွေးချယ်ခဲ့ခြင်းမဟုတ်ဘဲ ဒေသအားအထူးကျွမ်းကျင်နဲ့စပ်မှုရှိသော အဓိကပါဝင်ပတ်သက်သူတို့နှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းအားဖြင့် ဖော်ထုတ်ရွေးချယ်ခဲ့ရသည်။

နောက်ဆုံးအနေနှင့်မူ ဤစီမံကိန်းသည် ရပ်ရွာလူထုတို့အတွက် အလွန်ရေးကြီးသော ကိစ္စရပ်များကို မီးမောင်းထိုးပြသခဲ့ခြင်းဖြစ်သော်လည်း ထိုအရာတို့အား ပို၍နက်နဲစွာလေ့လာစူးစမ်းရန် အခြေအနေတစ်ရပ်မပေးစွမ်းသည်ကို သတိပြုကြရပေမည်။ ဤစာတမ်းမှ ဖော်ထုတ်ခဲ့သော အဓိကသော့ချက် ကိစ္စရပ်အချို့အား နောင်ပြုလုပ်မည့် သုတေသနတွင် ရှေ့ဆက်လေ့လာစူးစမ်းမည်ဖြစ်ပါသည်။

အဓိကအကြောင်းအရာများ

ဤအခန်းတွင် နားထောင်ခြင်းလေ့ကျင့်ခန်းမှ ထွက်ပေါ်လာသော အဓိကအကြောင်းအရာတို့ကို အသေးစိတ် ဖော်ပြထားသည်။ နားထောင်ခြင်းနည်းစနစ်သည် ပါဝင်သူတို့အား သူတို့အတွက် အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်သော ကိစ္စရပ်တို့ကို ဝေမျှပြောဆိုရန်နေရာတစ်ခု ဖန်တီးပေးလေသည်။ အောက်တွင် ဖော်ပြမည့် ဆွေးနွေးချက်သည် ကရင်ပြည်နယ်တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် စကားပိုင်းတို့မှ ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည့် အဓိကတွေ့ရှိချက်တို့ကို စုပေါင်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်မှတစ်ဆင့် စကားပိုင်းတို့အား အဓိကအကြောင်းအရာနယ်ပယ် (၄)ခု - ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းနှင့်ကိုယ်စားပြုခြင်း၊ လုံခြုံရေးအခြေအနေ၊ နှင့် အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်ရပ်ရွာအရေးကိစ္စ ဟူ၍ ခွဲခြမ်းစုစည်းထားပါသည်။ ထိုသတ်မှတ်ချက်အပေါ်မူတည်၍ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့၏ ထင်မြင်ယူဆချက်တို့အား စိစစ်စုပေါင်းချက်တို့ကို သရုပ်ဖော်ခြင်းကိုလည်း သင့်လျော်စွာဖော်ပြထားပါသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်

ငြိမ်းချမ်းရေးကိုလိုလားခြင်း နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အောင်မြင်စေလိုခြင်းတို့သည် ရပ်ရွာလူထုတို့၏ အဓိကပူပန်သော အကြောင်းအရာတို့ဖြစ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်သော အတွေ့အကြုံများနှင့် ထင်မြင်ယူဆချက်တို့သည် အပေါင်းလက္ခဏာဆောင်သောသဘောထားအမြင်တို့ နှင့် အောင်မြင်မှုရမည်ဟူသောအကောင်းမြင်ခြင်း မှ အနုတ်သဘောဆောင်ခြင်းနှင့် ပြစ်တင်ရှုံ့ချသော စိတ်နေသဘောထားတို့ အထိကျယ်ပြန့်မှုရှိလေသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့်မူ ရပ်ရွာလူထုတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အစပိုင်းမှစတင်ပြီး ကျေးရွာများအတွင်း တိုးတက်ပြောင်းလဲလာမှုများကို တွေ့ကြုံကြရသော်လည်း ထိုလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် သံသယစိတ်ဆက်လက်ရှိနေကြသေးလေသည်။ အစိုးရအပေါ် မယုံကြည်မှု မြင့်မားစွာရှိနေကြခြင်း နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ယူဆောင်လာပေးမည့် အပြောင်းအလဲတို့နှင့် ပတ်သက်၍ ရေရာမှုမရှိဟူသောခံစားချက်တို့ကို တင်ပြခဲ့ကြသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်သော ယူဆချက်အမြင်တို့ကိုအောက်တွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြထားသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် ထင်မြင်ယူဆချက်များ - အပြုသဘောဆောင်သော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ငြိမ်းချမ်းရေးလိုလားသော ပြင်းပြသည့်ဆန္ဒတစ်ခုအား စကားပိုင်းတိုင်းတွင် ဝေမျှပြောဆိုခဲ့ကြသော်လည်း ထိုလုပ်ငန်းစဉ် ပျက်စီးပြိုကွဲသွားမည်ကို စိုးရိမ်ကြောက်ရွံ့မှုများလည်းရှိနေကြသည်။

ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက “ရပ်ရွာလူထုတွေက ငြိမ်းချမ်းရေးလိုချင်တယ်။ ကရင်အများစုက ကိုယ့်ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းကို ချစ်ကြတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို မဖျက်ဆီးချင်ကြဘူး။ ” ဟုဆို၍ ရပ်ရွာလူထုတို့အနေဖြင့် မိမိတို့စွမ်းအားရှိသမျှ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို အကောင်းဆုံး အားပေးကူညီမည် ဖြစ်သည်ဟုလည်း အခိုင်မာပြောကြားခဲ့သည်။ အခြားတစ်ဦးကမူ အများဆန္ဒသဘောထားတို့အား ထောက်ခံသည့်အနေဖြင့် “ကျုပ်တို့တွေ စစ်မှန်တဲ့ငြိမ်းချမ်းရေးလိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်မိပါတယ်။” ဟုဆိုခဲ့သည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူအများအပြားအတွက်မူ ငြိမ်းချမ်းရေးလိုလားသောဆန္ဒမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးသည် ကရင်ပြည်နယ်သို့ လုံခြုံရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးတို့ကိုတိုးမြှင့်ယူဆောင်လာပေးမည်ဟူသော မျှော်လင့်ချက် ကို အခြေခံခြင်းဖြစ်သည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက ငြိမ်းချမ်းရေးမရရင်တော့ ကျုပ်တို့တိုင်းပြည် ဖွံ့ဖြိုးလာမှာမဟုတ်ဘူး။ ကျုပ်တို့

ကျေးရွာတွေငြိမ်းချမ်းရင် ဖွံ့ဖြိုးလာမယ်။ ကလေးတွေ ကျောင်းတက် ပညာသင်နိုင်လာမယ် ” ဟု ရှင်းပြခဲ့သည်။

အချို့သူတို့ကမူ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် အကောင်းမြင်ကြသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက ငြိမ်းချမ်းရေးရခြင်းသည် ဝမ်းမြောက်ဖွယ်ဖြစ်ပြီး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် ကောင်းသောလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု ဖြစ်သည်ဟုဆိုခဲ့ပြီး အခြားတစ်ဦးက “ကျုပ်ကတော့ ကျုပ်တို့တွေစစ်မှန်တဲ့ငြိမ်းချမ်းရေးရမယ်လို့ ထင်တယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ တိုင်းပြည်ရဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေက စတင်ကြိုးပမ်းခဲ့ပြီး အဲဒီ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် ကို ဦးစီးဆောင်ရွက်နေကြလို့ပဲ” ဟု ယုံကြည်စွာ ပြောဆိုခဲ့သည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်ပေါ်ပေါက်လာခြင်းအား အမှောင်မှ အလင်းသို့ ကူးပြောင်းလာခြင်းနှင့် ခိုင်းနှိုင်းပြောကြားခဲ့သည်။ ထိုသူတို့၏ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ်ထားရှိသော အပြုသဘောဆောင်သည့် သုံးသပ်အမြင်တို့အား ရပ်ရွာလူထုတို့အတွက် လုံခြုံရေး နှင့် လွတ်လပ်မှုတို့ တိုးတက်လာသည် ဟုသော ခံစားချက်ဖြင့် ဥပမာပေးရှင်းပြပြောဆိုခဲ့သည်။ ရပ်ရွာလူထုတစ်ဦးက “ကျုပ်တို့ရွာမှာ အခြေအနေတွေ ကောင်းသထက် ကောင်းလာတာနဲ့အမျှ အရင်ကလို စိုးရိမ်နေရတာမျိုးမရှိတော့ဘူး။” ဟုပြောကြားခဲ့သည်။

တင်ပြပြောကြားခဲ့သည့် သိသာထင်ရှားသော တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုတို့တွင် အခွန်အခအနည်းငယ်ဖြင့် ခရီးသွားလာနိုင်ခွင့် တိုးမြှင့်ရရှိလာခြင်း၊ စစ်ဆေးရေးဂိတ်အရေအတွက်လျော့ကျသွားခြင်း၊ စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းများတိုးမြှင့်ရရှိခြင်း နှင့် တပ်မတော်မှ ရပ်ရွာလူထုတို့အားပေါ်တာအဖြစ် အတင်းအကြပ် ခိုင်းစေခြင်းတို့ ရပ်တံ့သွားခြင်းတို့ပါဝင်ခဲ့သည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက “အရင်တုန်းက ကျုပ်တို့ရွာဟာ အနက်ရောင်နယ်မြေ¹⁷ ဖြစ်ခဲ့ပြီး မျှော်လင့်ချက်ကင်းမဲ့ခဲ့တယ်။ ယှဉ်ကြည့်မယ်ဆိုရင် အခုဆိုအရမ်းပြောင်းလဲသွားပြီ” ဟုဆိုခဲ့သည်။ ပါဝင်သူအချို့အတွက်မူ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် အပေါင်းလက္ခဏာဆောင်ပြီး ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်ခြင်း၊ ခိုးဆိုးလုယက်ခြင်း၊ အခွန်ကောက်ခြင်း နှင့် ပေါ်တာအဖြစ် အတင်း အကြပ်ခိုင်းစေခြင်းတို့ကို အဆုံးသတ်စေသည်ဟု တွေ့မြင်ကြသည်။ လူအများအပြားတို့က ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်သည် အနာဂတ်တွင် အကျိုးအမြတ်ဆက်လက် ပေးစွမ်းလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်လျက်ရှိကြသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် ထင်မြင်ယူဆချက်များ - ပြစ်တင်ရှုံ့ချသော သဘောထားအမြင်တစ်ရပ်

ဆန့်ကျင်ဖက်အနေဖြင့် အခြားသောပါဝင်သူတို့မှာမူ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ အောင်မြင်မှုအား အလျင်စလို ကောက်ချက်ချခြင်းအပေါ် သံသယအမြင်ရှိနေကြလေသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက “ကျုပ်အနေနဲ့တော့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်က ကောင်းတယ်လို့မြင်တယ်။ ဒါပေမယ့် ကျုပ်တို့စောင့်ကြည့်ဖို့ လိုသေးတယ်။ ထာဝရဖြစ်မယ်လို့တော့ မထင်ဘူး။”ဟုဆိုခဲ့ပြီး အခြားတစ်ဦးက “အားလုံးက စစ်မှန်တဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး ရဖို့ မျှော်လင့်နေကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျုပ်အနေနဲ့ အဲဒါကတကယ်ပဲ အစစ်ဟုတ်မဟုတ် ဆုံးဖြတ်လို့ မရသေးဘူးလို့ထင်တယ်။ ” ဟုပြောကြားခဲ့သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် အကောင်းမမြင်ဘဲ အနှုတ်သဘောဆောင်သော ခံစားချက်များလည်း သိသာထင်ရှားစွာရှိနေသည်ကိုတွေ့ရသည်။ လူအများအပြားတို့က ပိတ်ပင်တားဆီးမှုများ ဆက်လက်တည်ရှိနေကြောင်း နှင့် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခကြောင့် ဒုက္ခခံစားနေရသေးကြောင်း နှင့် ထို့အတွက်ကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် စစ်မှန်သော ပြောင်းလဲ

¹⁷ အနက်ရောင်နယ်မြေ ဟူသည်မှာ တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားသည်ကို တွေ့ကြုံနေရသော နယ်မြေဖြစ်ပြီး ထိုနယ်မြေတွင်းနေထိုင်သူတို့အား ခရီးသွားခြင်းကို တားမြစ်ထားလေသည်။

မူများကို ယူဆောင်လာခဲ့ခြင်းရှိသည်ဟုမဆိုနိုင်ကြောင်း တင်ပြခဲ့ကြသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက အောက်ပါအတိုင်းပြောကြားခဲ့သည်။

ခုထိကျုပ်တို့တွေ အခွန်ကင်းလွတ်ခွင့် မရသေးဘူး။ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တွေမှာ လက်နက်တွေရှိတယ်လေ။ အဲဒီတော့ရွာသားတွေက သူတို့ကိုကြောက်ပြီး အခွန် တွေပေးကြတယ်။ ရွာသူရွာသားတွေက ကြောက်ရွံ့မှုတွေနဲ့ နေနေရတယ်။ အရင် ခေတ်တုန်းက အတွေးအခေါ်တွေ ရွာသားတွေအပေါ် လွှမ်းမိုးနေတုန်းပဲ။ အာဏာပိုင်တွေက သူတို့အပိုင်းကိုလုပ်နေကြပေမယ့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်က ခုထိ အောင်မြင်မှုမရသေးဘူး။

အခြားသူတို့ကမူ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို အချိန်ဖြုန်းခြင်းတစ်ရပ်ဟုယူဆကြပြီး ထိုလုပ်ငန်းစဉ် အောင်မြင်မှု အပြည့်အဝမရရှိမည်ကို စိုးရိမ်ကြကြောင်း ဖွင့်ဟပြောကြားခဲ့သည်။ ပါဝင်သူအများအပြား တို့မှာ ထိုလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် စိတ်မတင်မကျ ခံစားချက်တို့ရှိနေကြပြီး၊ ထိုလုပ်ငန်းစဉ် စတင်ခဲ့သည့် အတွက် ဝမ်းမြောက်မိကြသော်လည်း မျှော်လင့်ချက်အလွန်အကျွံထားရှိကြပေ။ ရပ်ရွာလူထုတစ်ဦးက သူ၏ စိတ်မတင်မကျဖြစ်ခြင်းအားအောက်ပါအတိုင်း ရှင်းပြခဲ့သည်။

ကျုပ်အမြင်မှာတော့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းရလဒ်မှာ ကောင်းတဲ့အချက်ရော ဆိုးတဲ့ အချက်ရောရှိတယ်။ လောလောဆယ်မှာတော့ ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီချက်တွေ ဟာ လုပ်ဇာတ်တစ်ခုလို့ပဲ ကျုပ်မြင်မိတယ်။ ကျုပ်တို့ရွာမှာ ပညာရေး နဲ့ ကျန်းမာရေး ကဏ္ဍတွေ အားနည်းနေသေးတယ်။ လူတွေရဲ့ ပညာရေးနဲ့ ကျန်းမာရေး အခြေအနေ တွေက နိမ့်ပါးနေသေးတယ်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ပေါ်တွင်ရှိနေသော အနှုတ်သဘောဆောင်သည့်ခံစားချက်များသည် လုပ်ငန်းစဉ် နှင့် အစိုးရအား ယုံကြည်မှုကင်းမဲ့ခြင်းနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့သည် အတိတ်မှ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူညီချက်တို့ ပြုပျက်ခဲ့သည့် အတွေ့အကြုံကို ပြောပြခဲ့ ကြသည်။ လူများစွာတို့သည် သူတို့၏ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ပဋိပက္ခအခြေအနေတွင်သာ နေထိုင် ရှင်သန် ခဲ့ကြပြီး သူတို့၏ငြိမ်းချမ်းရေးမျှော်လင့်ချက်တို့မှာလည်း အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ဖျက်စီးခံခဲ့ကြရသည်။ အချို့ သော ရပ်ရွာလူထုတို့က ပဋိပက္ခအတွင်း နှစ်ပေါင်း (၆၀)နေထိုင်ခဲ့ရသည့်အတွေ့အကြုံ၊ ဒုက္ခခံစားခဲ့ကြရပုံ နှင့် ထိုဒုက္ခတို့၏အကျိုးဆက်တို့ ဆက်လက်ခံစားနေကြရပုံတို့ကို ပြောကြားခဲ့ကြသည်။ သမိုင်းအရ အစိုးရသည် ပြည်သူလူထုတို့အား မျိုးဆက်များစွာ လိမ်ညာခဲ့သောကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အား ယုံကြည်မှုမရှိကြောင်း ပါဝင်သူတစ်ဦးက ရှင်းပြပြောကြားခဲ့သည်။ အခြားတစ်ဦးကမူ လူထုအနေဖြင့် ကိစ္စရပ်များအား သတိကြီးစွာထားကာ အသေအချာစိစစ်တွေးခေါ်ခြင်းအားဖြင့် အယုံလွယ်မှုကို ထိန်းချုပ် ရန် လိုအပ်ကြောင်း အကြံပြုပြောကြားခဲ့သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် အစိုးရ၏နည်းဗျူဟာတစ်ရပ်ဖြစ်နေနိုင်ကြောင်း ပုပန်စွာပြောကြားကြခဲ့ သည်။ ထိုသူတို့သည် အစိုးရ၏ပြောဆိုချက်တို့နှင့် လုပ်ရပ်တို့မှာညီညွတ်ခြင်းမရှိသဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်သည် အစိုးရဖန်တီးထားသော "နိုင်ငံရေးလှည့်ကွက်တစ်ခု " အဖြစ်သာ ရှုမြင်ကြသည်။

အစိုးရနှင့်ပတ်သက်သော အတိတ်မှအတွေ့အကြုံတို့က ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့အား ယခုအချိန်အထိ အစိုးရကို ယုံကြည်မှုကင်းမဲ့စေခြင်းဖြစ်သည်ကို ပြောကြားခဲ့ကြသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက အောက်ပါအတိုင်းဆိုခဲ့သည်။

(အတိတ်တုန်းက) လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တွေက အစိုးရကို လက်နက်တွေအပ်လည်း ပြီးရော အစိုးရပ်တင်တွေ ရောက်လာပြီး အရင်ကတပ်ဖွဲ့ဝင်ဟောင်းတွေကို ဖမ်းသွားတဲ့ အတွေ့အကြုံရှိဖူးတယ်။ အဲဒါကြောင့်လူတွေက အစိုးရစစ်တပ်ကို မယုံချင်ကြတာ။ အစိုးရကသာ တကယ်ကတိတည်မယ်ဆိုရင် ငြိမ်းချမ်းရေးရနိုင်မှာပါ။

ထို့အပြင် ယုံကြည်မှုကင်းမဲ့သောခံစားချက်များသည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ရပ်ရွာလူထုတို့ ပါဝင်ပတ်သက် လုပ်ဆောင်ခွင့်မရှိခြင်းအပေါ် အခြေခံလေသည်။ ရပ်ရွာလူထုတို့အား ပါဝင်စေခြင်း မရှိခဲ့သည့်အတွက် ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရန်ကြိုးပမ်းမှုတို့သည် အတုအယောင်သာဖြစ်သည်ဟူ၍လည်း ခံစား နေကြလေသည်။ ပါဝင်တစ်ဦးက "ဒါဟာ စစ်မှန်တဲ့ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု မဟုတ်ဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ရပ်ရွာလူထုတွေကို ပါဝင်စေခြင်းမရှိခဲ့ဘူး" ဟုဆိုခဲ့သည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့က ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် မိမိတို့အားကိုယ်စားပြုခြင်းမရှိဟုခံစားရခြင်း နှင့် ပါဝင်ပတ်သက်ခွင့်မရခြင်းကြောင့် ထိုလုပ်ငန်းစဉ်ကို အကောင်းမြင်ခြင်းမရှိကြောင်း ညီညီညွတ်ညွတ်ပြောကြားခဲ့ကြသည်။

အစိုးရအပေါ်ယုံကြည်မှုကင်းမဲ့ခြင်း၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသသည် တပ်မတော်အနေဖြင့် ရှေ့တန်းစစ်မြေပြင်မှ တပ်များကိုဆုတ်ခွာမပေးခြင်း နှင့် ရပ်ရွာလူထုတို့အလယ်တွင် စစ်တပ်ဆက်လက်တပ်စွဲထားခြင်းတို့နှင့် ဆက်စပ်နေလေသည်။ ထိုအချက်သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အကြီးဆုံးစိန်ခေါ်မှုဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက တပ်မတော်သည် သူတို့၏ထိန်းချုပ် နယ်မြေချဲ့ထွင်ရန် အတွက် စစ်တပ်တပ်စွဲနေမှုကို တိုးချဲ့နိုင်ရန်အတွက် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို အသုံးပြုနေခြင်းဖြစ်သည်ဟု ကောက်ချက်ချခဲ့သည်။ အစိုးရအနေဖြင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီမှုတွင် သဘောတူခဲ့သည့် အတိုင်း တပ်စွဲနေခြင်းကိုလျော့ချခြင်းသည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် အစိုးရ၏ဖြောင့်မန်မှုကို ဖော်ပြနိုင်လိမ့်မည်ဟု လူထုတို့က ယူဆနေကြလေသည်။

အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်များ ပြုပြင်သွားမည့်အပေါ် ပူပန်ခြင်းများ

အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူချက်များ ပြုပြင်သွားမည်ကို ရပ်ရွာလူထုတို့ အလွန်ပူပန်လျက်ရှိကြသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက သူ၏စိုးရိမ်ချက်အား "ကျုပ်တို့က ငြိမ်းချမ်းရေးပျောက်ပြယ်သွားမှာ ကြောက်တယ်။ (အရင်တုန်းက)ဆိုရင် ရွာသားတွေမှာ လက်နက်မရှိခဲ့ကြလို့ အနိုင်ကျင့်ခံကြရတယ်။ အဲဒီလို ထပ်မဖြစ်ချင်တော့ဘူး"ဟု ဝေမျှခဲ့သည်။ အခြားတစ်ဦးက "ကျုပ်တို့အနေနဲ့တော့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ပြုပြင်သွားပြီး တိုက်ပွဲတွေထပ်ဖြစ်မှာကြောက်မိတယ်"ဟု ဖြည့်စွက်ပြောကြားခဲ့သည်။ ပါဝင်သူအချို့ကမူ စစ်အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပွားမည်ကို စိုးရိမ်နေကြလေသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ထပ်မံပြုပြင်သွားပါက လူထုတို့အနေဖြင့် လွန်ခဲ့သောအချိန်တို့ထက်ပို၍ ဒုက္ခဆင်းရဲရောက်မည်ကို ကြောက်ရွံ့မှုတို့လည်း ရှိနေလေသည်။ လူတစ်ဦးမှ "ဒီတစ်ခါဆိုရင်တော့ အရင်ကထက် ပိုဒုက္ခရောက်ကြတော့မှာ" ဟု အခြားသူတို့၏ ခံစားချက်များကို ထပ်တူပြောဆိုခဲ့သည်။ ထိုခံစားချက်အား အမျိုးသမီးတစ်ဦးက "ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သာ မအောင်မြင်ဘူးဆိုရင်တော့ နောက်

ထပ်တိုက်ပွဲတွေဖြစ်ပြီး အရင်တုန်းကဖြစ်ခဲ့တာတွေထက် ပိုဆိုးမှာကိုစိုးရိမ်မိတယ်။” ဟူ၍ရဲရင့်စွာ အားဖြည့် ပြောကြားခဲ့ပြန်သည်။

လူထုတို့သည် ပဋိပက္ခပြန်လည်စတင်ဖြစ်ပွားလာမည့်အရေး စိုးရိမ်နေကြကြောင်း တင်ပြခဲ့ကြသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက “(ကျုပ်တို့တွေ) တိုက်ပွဲတွေ ထပ်မဖြစ်အောင် ရှောင်ရှားရမယ်။ ရပ်ရွာလူထုတွေ ကြောက်လန့်ပြီး ကိုယ့်အိမ်ကနေ ထွက်ပြေးရပြီးတော့ တခြားနေရာတွေမှာ ပုန်းရှောင် နေကြရမယ့် အခြေအနေမျိုးကို မဖန်တီးသင့်တော့ဘူး” ဟုရင်ဖွင့်ခဲ့သည်။ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်များ ပြုပြင်သွားပါက နောက်တစ်ကြိမ်ပြန်၍ ထိုလုပ်ငန်းစဉ်ကိုစတင်ရန် ခက်ခဲသွားလိမ့်မည်ဟု ရပ်ရွာလူထုတို့ ခံစားနေကြရသည်။ “လက်ရှိပြုလုပ်နေတဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီမှုနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်သာ မအောင်မြင်ခဲ့ရင် ကျုပ်တို့တွေတော့ ခက်ခဲတဲ့အခြေအနေကို ရင်ဆိုင်ကြ ရမယ်။ သူတို့တွေက နောက်ထပ်ညှိနှိုင်းမှုတွေ ဘယ်တော့မှ ထပ်လုပ်တော့မှာ မဟုတ်တော့ဘူး” ဟု လူတစ်ဦးက ပြောကြားခဲ့သည်။

အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီမှုများကိုကျော်လွန်၍ တိုးတက်လာခြင်း - စစ်မှန်သော ငြိမ်းချမ်းရေးလိုလားသော ဆန္ဒတစ်ခု

စကားပိုင်းများတစ်လျှောက် အလေးပေးပြောကြားခဲ့ကြသော အဓိကအကြောင်းအရာတစ်ခုမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အား အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအဆင့်ကိုကျော်လွန်သွားစေလိုသော ဆန္ဒဖြစ်လေသည်။ လူထုတို့သည် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်များ၏ ထိရောက်မှုသည် မရေရာမှုမြင့်မားလှသည်ကို တွေ့ရှိကြပြီး၊ လုပ်ငန်းစဉ်ပြည့်စုံမှုရှိပါက စစ်မှန်သော ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရန် အလားအလာကောင်းရှိသည်ဟု ခံစားမိကြလေသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက “ကျုပ်ကတော့ ပဏာမအဆင့်မဟုတ်ဘဲ အလုံးစုံ အပစ်အခတ်ရပ်စဲမှု ရသွားစေချင်တယ်။ ကျုပ်တို့တွေ တိုက်ခိုက်တာရပ်ပြီး တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ယုံကြည်မှု ထားပြီးတော့ လွတ်လပ်စွာလှုပ်ရှားသွားလာခွင့် ပိုရလာသင့်တယ်။” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ အခြားတစ်ဦးကလည်း “အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူချက်တစ်ခုထဲနဲ့ (ကျုပ်တို့) ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်လို့မရနိုင်ဘူး။ ကရင်နဲ့ တခြားအဖွဲ့တွေပူးပေါင်းပြီး ပြဿနာကိုအတူတကွဖြေရှင်းမှပဲ စစ်မှန်တဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးရနိုင်မယ်” ဟူ၍ အလေးအနက်ပြောကြားခဲ့သည်။

ရပ်ရွာလူထုအများအပြားတို့သည် စစ်မှန်သောငြိမ်းချမ်းရေးမရရှိသေးကြောင်း ယုံကြည်လျက်ရှိသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက “လက်ရှိအခြေအနေကိုကြည့်ရတာ ကောင်းမွန်ပြီးငြိမ်းချမ်းနေသလိုပဲ။ ဒါပေမယ့်... အခွန်ကောက်ခံမှုတွေ ရှိနေသေးတဲ့အတွက် စစ်မှန်တဲ့ငြိမ်းချမ်းရေး တကယ်မရသေးဘူးလို့ ထင်တယ်” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ စစ်မှန်သောငြိမ်းချမ်းရေးဟူသည့် ဝေါဟာရ၏အဓိပ္ပါယ်သည် လူတစ်ဦးချင်းစီအလိုက် ကွာခြားလျက်ရှိရာ ပါဝင်သူတစ်ဦးက “စစ်မှန်တဲ့ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုတာ နှစ်ဖက်စလုံးတာဝန်ယူမှုရှိရမယ်။ ကျုပ်တို့က ငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့ တရားမျှတရေး နှစ်ခုစလုံးလိုချင်တယ်” ဟုရှင်းပြခဲ့သည်။ အခြား၏သူတစ်ဦးက စစ်မှန်သော ငြိမ်းချမ်းရေးရရန်အတွက် ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူညီချက်တွင် “ ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်များ၊ အစိုးရ နှင့် လူထုတို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်” လိုအပ်သည်ဟု တွေးမိကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။ အခြားအကြံပြုချက်တစ်ခုကမူ စစ်မှန်သောငြိမ်းချမ်းရေးအား လူထု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ နှင့် အမျိုးသမီးအခွင့်အရေးတို့အပေါ် ထိခိုက်နာကျင်မှုမဖြစ်စေခြင်းဟူ၍ အများအတွက်ထည့်သွင်းစဉ်းစား ပေးသော အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်ကိုတင်ပြခဲ့သည်။

ရိုးသားဖြောင့်မှန်သောစိတ်နေသဘောထားနှင့် စေ့စပ်အလျော့ပေးရန်ဝန်မလေးသော သဘောထား

အစိုးရနှင့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အား ချဉ်းကပ်ကိုင်တွယ်ရာတွင် ရိုးသား၍ ဖြောင့်မှန်သော စိတ်ထားရှိရန် အရေးကြီးကြောင်း လူထုတို့က အလေးထားပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ နှစ်ဖက်လုံးသည် ရိုးဖြောင့်မှုမရှိဘဲ ငြိမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ဖုံးကွယ်ထားသောအကြံအစည်ဖြင့် ပါဝင် လုပ်ဆောင်နေကြသည်ဟု ပါဝင်သူများစွာတို့က ပူပန်စိုးရိမ်နေကြသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက သူ၏ စိုးရိမ်မှု အား “ကျုပ်ကတော့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့အစည်းတွေ အားလုံးအတွက် မှန်မှန် ကန်ကန် လုပ်ဆောင်ပေးဖို့လိုတယ်။ ရိုးသားမှုမရှိရင်တော့ အရင်တုန်းကလို အခြေအနေမျိုးနဲ့ ထပ်ပြီး အဆုံးသတ်သွားနိုင်တယ်။ အစိုးရက ပြည်သူတွေအပေါ်မှာကောင်းတဲ့ စိတ်သဘောထားရှိမှပဲ ငြိမ်းချမ်းရေး ကို အမှန်တကယ်ရနိုင်လိမ့်မယ်။” ဟုဖွင့်ဟပြောဆိုခဲ့သည်။ အခြားတစ်ဦးက သူ၏ခံစားချက်အား ဤသို့ ရှင်းပြခဲ့သည်။

ကျုပ်အမြင်မှာတော့ KNU နဲ့ အစိုးရအကြား ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ရတာက ကြီးတန်းအပေါ် လမ်းလျှောက်ရတာနဲ့တူတယ်။ အဖွဲ့အသီးသီးက ဘယ်လိုပြုမူပြီး၊ ဘာတွေလုပ်နေ ကြသလဲဆိုတဲ့အပေါ် မူတည်ပြီးတော့ ငြိမ်းချမ်းရေးကို တည်ဆောက်နိုင်မယ်။ ဒီတော့ ချမှတ်ထားတဲ့ မူဝါဒတွေနဲ့ သတ်မှတ်ချက်တွေကို စိတ်တည်တည်ငြိမ်ငြိမ်နဲ့ လိုက်နာ ဆောင်ရွက်မှသာ (ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်း) အောင်မြင်မှုရရှိမယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ဦးဆောင်တဲ့သူက စစ်မှန်(ပြီး)ဖြောင့်မတ်တဲ့ သဘောထားရှိမှသာ စစ်မှန်တဲ့ ငြိမ်းချမ်း ရေးရရှိမယ်။ အခု (သူတို့) လုပ်နေတဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး စေ့စပ်ညှိနှိုင်းခြင်းက ငြိမ်းချမ်းရေးမဟုတ်သေးဘူး။ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် ယုံကြည်မှုဆိုတာ (သူတို့တွေရဲ့) ဆက်သွယ်ဆက်ဆံရေး၊ စကားပြောဆိုတာ နဲ့ ပြုမူဆောင်ရွက်တာတွေပေါ်မှာ အများ ကြီးမူတည်တယ်။ အဲဒီတော့ ကတိကဝတ်တွေကို စောင့်ထိန်း(ပြီးတော့) လေးစား လိုက်နာတာတွေက အရေးကြီးတယ်။ (တခြားအရေးကြီးတဲ့ ကိစ္စတွေကတော့) သတ်မှတ်ထားပြီးဖြစ်တဲ့ မူဝါဒ၊ လူတွေရဲ့စိတ်သဘောထား၊ ကတိစကားတွေကို စောင့်ထိန်းခြင်း၊ လေးစားတန်ဖိုးထားခြင်း (နဲ့) ရိုးသားတဲ့ပြုမူလှုပ်ရှားမှုတွေဖြစ်တယ်။

ရပ်ရွာလူထုတို့က အစိုးရသည် စကားနှင့်လုပ်ရပ်တို့ ညီညွတ်မှုမရှိသောကြောင့် အစိုးရအပေါ် ယုံကြည် နိုင်ခြင်းမရှိဖြစ်နေကြသည်။ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီမှုတစ်ရပ်ထားရှိသော်လည်း အစိုးရ အနေဖြင့် ဒေသအတွင်း စစ်တပ်အင်အားတိုးချဲ့ထားရှိခြင်းနှင့် တိုက်ပွဲများ ရံဖန်ရံခါဖြစ်ပွားခြင်းတို့ကို ထောက်ပြပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ လုပ်ငန်းစဉ်တွင်ပါဝင်ကြသော ခေါင်းဆောင်တို့၏ ရိုးသားမှုအပေါ် လူထု တို့က ဆက်လက် မေးခွန်းထုတ်နေကြလေသည်။ ညှိနှိုင်းရေးတိုင်ပင်ဖက်များဖြစ်ကြသည့် အစိုးရနှင့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တို့အနေဖြင့် သူတို့၏ရိုးသားမှုအား “စာရွက်ပေါ်တွင်သာမက လက်တွေ့လုပ်ရပ်များ ဖြင့်” ပြသသင့်သည်ဟု တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက “ရိုးသားဖြောင့်မှန်မှုက အခြေခံအုတ်မြစ် ဖြစ်တယ်။ အတူတကွလုပ်ဆောင်နိုင်ဖို့ ကျုပ်တို့အားလုံး ကြိုးစားဖို့လိုအပ်တယ်။ ” ဟုပြောကြားခဲ့သည်။ ရိုးသားမှုမရှိခြင်းကြောင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူချက်များ ပြိုပျက်မည့်အခြေအနေသို့ ဦးတည် သွားမည်ကို ပြည်သူလူထုတို့က စိုးရိမ်နေကြသည်။ “နှစ်ဖက်လုံးက ရိုးသားမှုမရှိနေတဲ့အတွက် တိုက်ပွဲတွေ ပြန်ဖြစ်မှာကို စိုးရိမ်နေမိတယ်။”ဟု ပါဝင်သူတစ်ဦးကပြောကြားခဲ့သည်။ ပါဝင်သူများစွာတို့က ငြိမ်းချမ်းရေး

လုပ်ငန်းစဉ်အောင်မြင်မှုရှိရန်အတွက် ခေါင်းဆောင်တို့သည် မြင့်မြတ်သောရည်ရွယ်ချက်များ ထားရှိရမည်ဖြစ်ပြီး၊ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးမှတစ်ဆင့် ရရှိလာမည်ဖြစ်သော ငြိမ်းချမ်းရေးအား ကိုယ်ကျိုးအတွက် အသုံးမချသင့်ကြောင်း အကြံပြုပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ လူတစ်ဦးက ထိုအချက်အား "အကြီးမားဆုံး စိန်ခေါ်မှုကတော့ နှစ်ဖက်ခေါင်းဆောင်တွေမှာ ဖုံးကွယ်ထားတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်တွေရှိနေတယ်လို့ လူတွေ ယုံကြည်နေကြတာပဲ။ အရှေ့မှာတော့ပြုံးနေကြပေမယ့် ရင်ထဲမှာတော့ ဒေါသတွေအပြည့်ရှိနေကြမှာကို လူတွေ ခံစားမိကြတယ်" ဟုပြောခဲ့သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်းပါဝင်နေသာ ခေါင်းဆောင်များ တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း

ခေါင်းဆောင်တို့အနေဖြင့် ရိုးဖြောင့်မှုရှိပြီး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရန် အမှန်တကယ်လိုလားသော ဆန္ဒဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အား ချဉ်းကပ်ကိုင်တွယ်ရန်လိုအပ်ခြင်းသည် တာဝန်ယူမှုရှိခြင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီချက်မှ စည်းကမ်းချက်တို့အား လေးစားလိုက်နာခြင်းတို့ နှင့် ချိတ်ဆက်လျက်ရှိလေသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် မျှတမှုသည်အရေးပါပြီး၊ သဘောတူချက်များအား လိုက်နာမှုရှိရန်ပြုလုပ်ရာတွင် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တို့ နှင့် အစိုးရတို့ နှစ်ဖက်လုံး၌တာဝန်ရှိသည် ဟုခိုင်မာစွာဆိုခဲ့သည်။ ပါဝင်သူများစွာတို့က အစိုးရ နှင့် NSAGs တို့အပေါ်တွင် နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်း၏ တာဝန်ရှိကြောင်း အကြံပြုပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းနှင့် ဆက်သွယ်ဆက်ဆံခြင်း တိုးမြှင့်ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ယူမှုတို့ရှိလာစေရန် အထောက်အကူ ဖြစ်စေမည်ဟု ယုံကြည်ထားကြလေသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက "ငြိမ်းချမ်းရေးရဖို့ဆိုရင် နိုင်ငံတကာရဲ့ ဝင်ရောက်ပတ်သက်မှုနဲ့ အားပေးထောက်ပံ့မှုတွေလိုအပ်တယ်။ အဲဒါ (ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်)ကို နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းကနေ တာဝန်ယူမှုရှိသင့်တယ်" ဟုပြောခဲ့ပြီး၊ အခြားတစ်ဦးက ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီမှု လက်မှတ် ရေးထိုးခြင်းအား အများပြည်သူရှေ့တွင်ပြုလုပ်ရန် နှင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်းတို့အား နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းကို မျက်မြင်သက်သေထား၍ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း အကြံပေးခဲ့သည်။

ဆွေးနွေးပြောဆိုကြသောအခါတို့တွင် ပါဝင်သူများစွာတို့သည် ခေါင်းဆောင်ပိုင်းတို့၏ ရိုးဖြောင့်မှုကို သက်သေပြခြင်းအား ခေါင်းဆောင်တို့၏ စိတ်နေသဘောထားပြောင်းလဲမှုနှင့် တွဲဖက်ပြောဆိုလေ့ရှိခဲ့ကြသည်။ စကားပိုင်းများအားလုံးမှ ကြားရဖန်အများဆုံး အကြောင်းအရာများအနက် တစ်ချက်အဖြစ်တွေ့ရှိခဲ့ရသည်မှာ လက်ရှိအချိန်တွင် နှစ်ဖက်အသိုင်းအဝိုင်းတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်ခြင်း အောင်မြင်စေနိုင်သော စိတ်သဘောထားများ ရှိမနေကြကြောင်း လူထုအနေဖြင့်ခံစားရသည်ဟူ၍ အချက်ဖြစ်လေသည်။ ထိုသို့သော သဘောထားတို့အစား အစိုးရနှင့် NSAG တို့သည် မိမိတို့ကိုယ်စီရည်မှန်းချက်တို့အား ဖြည့်ဆည်းရန်သာ အာရုံစိုက်နေကြပြီး၊ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် အလျော့ပေးညှိနှိုင်းရန် ဆန္ဒမရှိကြချေ။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက "ကျုပ်တို့ကသာ အမြစ်တွယ်နေတဲ့ ပုံသေအတွေးအခေါ်တွေကို ဖြတ်တောက်နိုင်မယ် ဆိုရင်တော့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် အောင်မြင်အထမြောက်လာနိုင်မှာပါ" ဟူ၍ရှင်းပြခဲ့သည်။

ရပ်ရွာလူထုတို့က ခေါင်းဆောင်အားလုံးအနေဖြင့် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးအပေါ်ထားရှိသော မာကြောပြီး တစ်ဖက်သပ်ဆန်သော သဘောထားတို့ကို စွန့်လွှတ်ရန်လိုသည်ဟု အလေးအနက်ထား ပြောကြားခဲ့ကြသည်။ ရပ်ရွာလူထုအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးက "ရှေ့ဆက်လျှောက်လှမ်းကြဖို့ဆိုရင် အနှုတ်လက္ခဏာဆောင်တဲ့ သဘော ထားတွေ နဲ့ အတိတ်ကအတွေ့အကြုံတွေ၊ အတိတ်အတွေ့အကြုံကြောင့် ခေါင်းမာ နေတာမျိုးတွေကို ဘေးဖယ်ထားသင့်တယ်" ဟု ခေါင်းဆောင်များအား သတင်းစကားပြောကြားခဲ့သည်။ အခြား

တစ်ဦးကမူ “ (သူတို့တွေအနေနဲ့) တစ်ဖက်သတ် တကိုယ်ကောင်းဆန်တာမျိုးမဟုတ်ဘဲ ကိုယ်ရဲ့ အတ္တမာနတွေကို စွန့်လွှတ်ဖို့လိုတယ်။ အစိုးရရော KNU ရော နှစ်ဖက်စလုံး။ “ငါ့အခြေမှန်တယ်” ဆိုတဲ့ စိတ်ဓာတ်ကို ဖယ်ထုတ်ပစ်ရမယ်”ဟု ဆိုခဲ့သည်။ အခြားတစ်ဦးက “ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြည်သူရဲ့ ရန်သူတွေဖြစ်အောင်မလုပ်ကြပါနဲ့” ဟု ခေါင်းဆောင်တို့အား အကြံပြုခဲ့ပြီး၊ “သူတို့က ပြည်သူတွေအတွက် လုပ်နေတယ်လို့ပြောပြီး၊ လက်တွေ့မှာတော့ ပြည်သူတွေအတွက် စဉ်းစားပေးတာမဟုတ်ဘူး။ အဲဒီ စိတ်ထားမျိုးကိုပြောင်းလဲသင့်တယ်။ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းတွေ နဲ့ အစိုးရတို့အကြားမှာ အာဏာ ခွဲဝေ သုံးစွဲမှုရှိသင့်တယ် ” ဟူ၍ဆက်လက် ရှင်းပြခဲ့သည်။

အခြားသူတို့ကမူ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးရေးအဖွဲ့တို့အား နှစ်ဦးနှစ်ဖက်အလျှော့ပေး စေ့စပ်ပြေငြိမ်းကြရန်အတွက် တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။ တစ်ဦးကမူ “ကောင်းမွန်တဲ့ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေး တည်ဆောက်ဖို့နဲ့ နှစ်ဖက်လုံး ဆုံးရှုံးမှုမရှိတဲ့ Win-Win ချဉ်းကပ် ဖြေရှင်းနည်းကိုပျိုးထောင်မယ်ဆိုရင် အစိုးရဖက်ကလည်း အပေါ်စီးက မနေဘဲ လက်နက်ကိုင်တွေဖက်ကလည်း အလျှော့ပေးသင့်ရင်ပေးဖို့ လိုတယ်” ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးရေးအဖွဲ့တို့သည် အတိတ်အတွေ့အကြုံတို့ကို အလွန်အကျွံ ဆုတ်ကိုင်ထားကြလျက်ရှိပြီး၊ ထိုသဘောထားကို ပြောင်းလဲရမည်ဟု ပါဝင်သူတစ်ဦးက ထောက်ပြပြောဆိုခဲ့သည်။

ပူပေါင်းပါဝင်သူတို့သည် ပုံသေတွေးခေါ်မှုအလေ့အထအား ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန်အတွက်လည်း တောင်းဆို ခဲ့ကြသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက “အစိုးရ နဲ့ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ အားလုံးအနေနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်မှာ သူတို့ပါဝင်နေကြတာဟာ ပြည်သူတွေအတွက်ပဲဖြစ်ပြီး၊ အသင်းအဖွဲ့တစ်ခုအာဏာရှိဖို့ နဲ့ချမ်းသာကြွယ်ဝဖို့ အတွက် မဟုတ်ဘူး ဆိုတာကိုနားလည်လက်ခံထားသင့်တယ်” ဟု တင်ပြခဲ့သည်။ အခြားတစ်ဦးက “ လူတိုင်းမှာသာ ကိုယ်ချင်းစာနာစိတ်ရှိရင် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အောင်မြင်မှာပဲ” ဟုဆိုခဲ့သည်။ နောက် တစ်ဦးက “ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်းတွေမှာ ပါဝင်လုပ်ဆောင်နေတဲ့အချိန်မှာ သူတို့ရဲ့မာန်မာနတွေ၊ အာဏာ တွေနဲ့ အယူဝါတွေကို ဘေးဖယ်ထားဖို့လိုတယ်” ဟုအကြံပြုပြောဆိုခဲ့သည်။

ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်းနှင့် အပြန်အလှန်နားလည်မှုရှိခြင်း

အစိုးရ နှင့် NSAG တို့အကြား ယုံကြည်မှုနှင့် ဆက်ဆံရေးတည်ဆောက်ရန် လိုအပ်သည်ဟု လူထုတို့က အလေးအနက် ပြောကြားခဲ့သည်။ အပြန်အလှန်နားလည်မှုရယူခြင်းနှင့် တူညီသော ဘုံရည်မှန်းချက် တစ်ရပ်ရေးဆွဲရန် အရေးကြီးကြောင်းလည်း မီးမောင်းထိုးပြခဲ့ကြသည်။

အစိုးရနှင့် NSAG တို့အကြား ယုံကြည်မှုကင်းမဲ့ခြင်းသည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အကြီးမားဆုံး အတားအဆီးတို့အနက် တစ်ခုဖြစ်သည်ကို လူထုတို့က မီးမောင်းထိုးပြခဲ့ကြသည်။ “အစိုးရ နဲ့ လက်နက် ကိုင်အဖွဲ့အစည်းတွေက တစ်ဖက်နဲ့တစ်ဖက် နားလည်မှု မရှိကြဘူး။ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးလို့လဲ မရကြသေး ဘူး။ အဲဒါကအကြီးဆုံးစိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ်ပဲ။ အဲဒီစိန်ခေါ်မှုတွေကို ကျော်လွှားဖို့ဆိုရင် သူတို့တွေ တစ်ဦးနဲ့ တစ်ဦး နားလည်မှုတွေတိုးတက်လာဖို့အတွက် ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ဖို့လိုအပ်တယ်။ လူထုကလည်း တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင်သင့်တယ်လို့ထင်ပါတယ် ” ဟုလူတစ်ဦးက တင်ပြခဲ့သည်။ အခြားတစ်ဦးကလည်း အောက်ပါအတိုင်းရှင်းပြခဲ့သည်။

အကြီးမားဆုံးစိန်ခေါ်မှုကတော့ အစိုးရ နဲ့လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ကြား ယုံကြည်မှု ကင်းမဲ့ခြင်းပဲ။ သူတို့က စာရွက်ပေါ်မှာတော့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲမှု သဘောတူညီချက် အကြောင်းပြောနေကြပြီး လက်တွေ့မှာ အကောင်အထည် မဖော်ကြဘူး။ သူတို့ တစ်ဖက်နဲ့တစ်ဖက်မယုံကြည်ကြဘူး။

ပူးပေါင်းပါဝင်ကြသူအများအပြားတို့၏ သုံးသပ်ချက်တို့သည်လည်း အထက်ပါခံစားချက်အား ထောက်ခံလျက်ရှိကြသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက “ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် အစကနေ အဆုံးအထိ အချင်းချင်း ယုံကြည်မှုရှိသင့်တယ်။ သူတို့အချင်းချင်း အပြန်အလှန်နားလည်မှုမရှိရင် ပြန်တိုက်ခိုက်ကြပြီး တိုင်းပြည်က ပိုဆင်းရဲလာမယ်” ဟုရှင်းပြခဲ့သည်။

အပြန်အလှန် နားလည်မှုရှိခြင်း နှင့် ဘုံရည်မှန်းချက်တစ်ရပ်ချမှတ်ခြင်းတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရန် အရေးပါသည့်အချက်ဖြစ်သည်ဟု ရှုမြင်ထားကြသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက “အပြန်အလှန်လေးစားမှုရှိတဲ့ ဆက်ဆံရေးရှိမှ ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်လို့ရမယ်။ အဲဒီတော့မှ ငြိမ်းချမ်းရေးရနိုင်မယ်” ဟုဆိုခဲ့သည်။ အစိုးရ နှင့် NSAG တို့အကြား အပြန်အလှန်နားလည်မှု လိုအပ်နေကြောင်းကို “ကျုပ်သာ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် ဆွေးနွေးပွဲမှာ ပါဝင်ခွင့်ရခဲ့ရင် အဖွဲ့တွေကို ပြည်သူ့အကျိုးစီးပွားအတွက် အပြန်အလှန် နားလည်မှုနဲ့ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးကြဖို့ တောင်းဆိုမယ်” ၊ “အပြန်အလှန်နားလည်မှုဆိုတာကို အစိုးရဖက် ထိတ်တန်း ခေါင်းဆောင်တွေ၊ NSAG တွေ နဲ့ ပြည်သူလူထုတွေကြားရှိဖို့လိုအပ်တယ်။ လူတိုင်း တစ်ဦးနဲ့ တစ်ဦး အချင်းချင်း နားလည်သဘောပေါက်ကြဖို့ တြိဂံလိုချဉ်းကပ်ဖြေရှင်းနည်းကို အသုံးပြုရမယ်။ ”ဟု မှတ်ချက်ချခဲ့ကြသည်။ ဘုံရည်မှန်းချက် ထားရှိခြင်းသည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် အောင်မြင်မှု အတွက် အဓိကကျကြောင်းကို ပါဝင်သူတစ်ဦးက “ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှာ ထည့်သွင်း ဆောင်ရွက် နိုင်ဖို့ အတွက် ပြည်သူလူထုနဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေမှာ ဘုံရည်မှန်းချက်တွေရှိဖို့ လိုအပ်တယ်” ဟု ရှင်းပြခဲ့သည်။

ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း စည်းလုံးမှုတည်ဆောက်ခြင်း

လူထုတို့က ကရင်ပြည်နယ်အတွင်းနေထိုင်လျက်ရှိသော တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့တို့အကြား စည်းလုံးမှုတည်ဆောက်ရန် ဆန္ဒရှိကြကြောင်း ဖွင့်ဟပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက “ကျုပ်ရဲ့ မျှော်လင့်ချက်ကတော့ လူမျိုးရေးခွဲခြားမှုမရှိတဲ့ ပြည်ထောင်စုအစစ်အမှန်ကိုတည်ဆောင်ဖို့ပဲ။ အဲဒါမှ ကျုပ်တို့တိုင်းပြည်ဟာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများစွာနဲ့လှပတဲ့ တိုင်းပြည်ဖြစ်လာမယ်” ဟုဆိုခဲ့သည်။

ရပ်ရွာလူထုများစွာတို့က လူမျိုးရေးခွဲခြားမှုနှင့် စည်းလုံးမှုမရှိခြင်းတို့အား ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်ခြင်း၏ အတားအဆီးများဖြစ်ကြောင်း မီးမောင်းထိုးပြသခဲ့သည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် ကရင်ပြည်နယ်တွင်းနေထိုင်ကြသော တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့အစည်းတို့ကြားရှိ မလိုတမာစိတ်နှင့် မုန်းတီးမှု တို့ကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရမည်ဖြစ်ကြောင်း ထောက်ပြခဲ့သည်။ “အဓိကစိန်ခေါ်မှုကတော့ လူမျိုးရေး စိတ်ဓာတ်ပဲ။ ကရင်ပြည်မှာက အဖွဲ့ကွဲတွေကြားမှာ ပြင်းထန်တဲ့လူမျိုးရေး စိတ်ဓာတ်တွေ ရှိကြတယ်။ ” ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့က ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းတို့အကြား စိတ်ဝမ်းကွဲမှုတို့ကိုဖြစ်စေသည့်အတွက် တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုအခြေပြု လူမျိုးရေးစိတ်ဓာတ်အား အနည်းငယ်လျော့ချစေလိုသော ဆန္ဒရှိကြောင်း ဖွင့်ပြောခဲ့ကြသည်။

ကရင်ပြည်နယ်ရှိ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတို့အကြား ပြန်လည်သင့်မြတ်မှုသည် ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိစေရန် အတွက်အရေးကြီးသည်ဟူသော ခိုင်မာသည့်အမြင်သည် စကားပိုင်းများတလျှောက်ပေါ်ထွက်ခဲ့သည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့အစည်းတိုင်း၏ စကားသံတို့ကိုနားထောင်ရန်လိုအပ်ကြောင်း နှင့် အခြားတစ်ဦးက ဘာသာရေးအဖွဲ့အစည်းတို့ကိုလည်း နားထောင်ရန်လိုအပ်ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။

ကရင်ပြည်နယ်ရှိ NSAG အဖွဲ့များ၊ မြန်မာအစိုးရ နှင့် ရပ်ရွာလူထုတို့အကြား စည်းလုံးမှု လိုအပ်ကြောင်းကိုလည်း အလေးအနက်ဆိုခဲ့ကြသည်။ ကရင်ပြည်နယ်ရှိ လူများအကြား စည်းလုံးမှုရှိပါက ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို အားကောင်းစေမည်ဖြစ်ပြီး ပြဿနာဖြေရှင်းရာတွင် အထောက်အကူပြုမည်ဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်နေကြသော်လည်း ထိုအချက်ကိုအတိအကျပြောကြားခဲ့ခြင်းမပြုကြပေ။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့သည် အစိုးရသည် သွေးခွဲအုပ်ချုပ်ခြင်း နည်းဗျူဟာအား ဆက်လက်အသုံးပြုနေသေးသည်ဟု ခံစားမိကြလျက်ရှိကာ ထိုသို့ပြုလုပ်နေခြင်းအား ရပ်တန့်ရန် တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် အောင်မြင်ရန်အတွက် အဖွဲ့များအားလုံး စည်းလုံးမှုရှိရန် မဖြစ်မနေလိုအပ်သည်ဟု သူတို့ယုံကြည်ထားကြသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက “ကရင်အဖွဲ့တွေအားလုံးကြားနဲ့ (တခြား) တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့တွေကြား စည်းလုံးမှုရှိဖို့ လိုအပ်တယ်။ ကျုပ်အမြင်မှာတော့ အစိုးရကမဟာဗျူဟာကျကျ လူတစ်ယောက်စီတိုင်းကိုခွဲပြီး စကားပြောနေတယ်လို့ မြင်တယ်။ (ကျုပ်တို့) တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တွေအားလုံး အတူတကွ စုစည်းစည်းနဲ့ အသံတစ်ခုထဲပြောဆိုသင့်တယ်။ အစိုးရက သွေးခွဲအုပ်ချုပ်ရေးနည်းဗျူဟာကိုသုံးနေတယ်။ အဲဒါကို ကျုပ်တို့ကမကြိုက်ဘူး။”

ပါဝင်သူတစ်ဦးက တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့အားလုံးမှ ခေါင်းဆောင်ပိုင်းတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ခိုင်ယာလောန့်တွင် ပါဝင်သင့်ကြောင်းမှတ်ချက်ချခဲ့ပြီး၊ အခြားတစ်ဦးကမူ “ကျုပ်တို့တွေစည်းလုံးဖို့လိုအပ်တယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးရဖို့အတွက် အစိုးရနဲ့ ပြည်သူလူထုပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သင့်တယ်လို့ ကျုပ်ထင်တယ် ” ဟုဖြည့်စွက်ပြောဆိုခဲ့သည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက စည်းလုံးမှုကို ဤသို့ဆက်လက် ထောက်ခံပြောဆိုခဲ့သည်။

“အကယ်၍ ကျုပ်သားငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ဆွေးနွေးမှုမှာ ပါဝင်ခွင့်ရမယ်ဆိုရင် လူတွေကိုအချင်းချင်း ကောင်းကောင်းမွန်မွန် ဆက်ဆံကြဖို့ပြောမယ်။ အရေးအကြီးဆုံးက စည်းလုံးမှုပဲ။ ကျုပ်တို့တွေ စည်းလုံးမှု မရှိလို့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်က အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်တယ်။ အဲဒီအတားအဆီးကို ကျော်လွှားဖို့ဆိုရင် ကျုပ်တို့စည်းလုံးမှုရှိဖို့လိုအပ်တယ်။”

အစိုးရ နဲ့ ပြည်သူလူထုတွေအကြား စည်းလုံးမှုရှိရန် လိုအပ်ကြောင်းကိုလည်း ဖွင့်ဟပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက “ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူတွေ အားလုံးအနေနဲ့ ညီညွတ် တဲ့ ပန်းတိုင်တစ်ခုရှိပြီးတော့ အစိုးရဆီကိုအတူတကွသွားရောက် စကားပြောသင့်တယ်” ဟုဆိုခဲ့ပြီး၊ အခြားတစ်ဦးကမူ “ကျုပ်တို့တွေ စည်းလုံးဖို့လိုတယ်။ အစိုးရနဲ့ ပြည်သူ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ဖို့လိုတယ်လို့ ကျုပ်ထင်တယ်။ အဲဒါကငြိမ်းချမ်းရေးရလိမ့်မယ်။ ကျုပ်တို့ရဲ့ခေါင်းဆောင်တွေ အားလုံးကို စည်းလုံး စေချင်တယ်။ ”

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်း နှင့် ကိုယ်စားပြုခြင်း

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း လူထုပါဝင်ပတ်သက်လုပ်ဆောင်ခြင်း ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်သော ထင်မြင် ယူဆချက်များစွာကိုလည်း ဝေမျှပြောကြားခဲ့ကြသည်။ လူအများအပြားက ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်၍ ဗဟုသုတ နှင့် နားလည်မှု အနည်းအကျဉ်းသာရှိကြပြီး အချို့ကထိုလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင် လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် သူတို့နှင့် စပ်ဆိုင်သောကိစ္စမဟုတ်ဟု ထင်မြင်လျက်ရှိကြသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ စကားပိုင်းများစွာတို့မှ ကြားသိခဲ့ရသော ထင်ရှားသည့် ယူဆချက်တစ်ခုမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း လူထုပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်း မရှိသည့်အပေါ် ပူပန်ကြောင့်ကြခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ပါဝင်ပတ်သက် လုပ်ဆောင်လိုသောဆန္ဒ၏နောက်ကွယ်တွင် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် တွင် လူထုအားပါဝင်စေခဲ့ခြင်း မရှိသောကြောင့် ထိုလုပ်ငန်းစဉ်သည် စစ်မှန်မှုနှင့် ရိုးဖြောင့်မှုမရှိနိုင် ဟူသော ခံစားချက်ရှိနေလေသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း စည်းလုံးမှု ဟူသော သဘောတရားတစ်ခုကို အာရုံစိုက်နေကြလေသည်။ စည်းလုံးမှုသည်- ကရင်ပြည်နယ်တွင် နေထိုင်ကြသော ကရင်လူမျိုးကွဲတို့အကြားစည်းလုံးမှုလိုအပ်ခြင်း၊ ကရင်ပြည်နယ်တွင်း နေထိုင်ကြသော ကွဲပြားခြားနားသည့် တိုင်းရင်းသားတို့အကြားစည်းလုံးမှု နှင့် စည်းလုံးညီညွတ်မှုရှိသော ပန်းတိုင်တစ်ခု လိုအပ်ခြင်းစသည့် ရှုထောင့်ပေါင်းစုံပါဝင်သော အကြောင်းအရာတစ်ခုအဖြစ် ထွက်ပေါ်ခဲ့လေသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ရပ်ရွာလူထု ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်း၊ ပတ်သက်လုပ်ဆောင်ခြင်း

ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့သည် လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းများမရှိခြင်းအပေါ် ခံပြင်း နေကြလေသည်။ “(ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အောင်မြင်မှုက) အာဏာပိုင်တွေအပေါ် မူတည်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူတို့က လူထုတွေရဲ့စကားသံကို ဘယ်တော့မှ နားထောင်ကြတာမဟုတ်ဘူး။” ဟု ပါဝင်သူတစ်ဦး ရှင်းပြခဲ့သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏အောင်မြင်မှုသည် ကရင်ပြည်နယ်ရှိ လူထု တို့အား ပူးပေါင်းပါဝင်ရန်အခွင့်အရေးတစ်ရပ်ပေးအပ်ခြင်း ဌာနအခြေခံသည်ဟု ပါဝင်သူ အခြား တစ်ဦးက ယုံကြည်နေလေသည်။ သူတို့က “အသံတစ်ခုထဲကိုပဲ အာရုံစိုက်တာထက် တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့အစည်း အားလုံးရဲ့စကားသံတွေကို ဂရုပြုသင့်တယ်” ဟုယုံမှတ်ကြသည်။ အခြားတစ်ဦးကလည်း ထိုအချက်ကို အောက်ပါကဲ့သို့ ထောက်ခံပြောဆိုခဲ့သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင်းမှာ ပြုလုပ်တဲ့ ဆွေးနွေးပွဲများ နဲ့ စေ့စပ်ညှိနှိုင်းပွဲများမှာ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များ နဲ့ အစိုးရအာဏာပိုင်တွေပဲ ပါဝင်ဆွေးနွေးနေတာဟာ ထိရောက်မှု မရှိပါဘူး။ ပြည်သူတွေလည်း ဆွေးနွေးပွဲတွေမှာ ပါဝင်သင့်ပါတယ်။ ကျေးရွာတွေရဲ့ ကောင်းကျိုး အတွက် တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့အစည်း အားလုံးလည်း ကိုယ်စားပြု ပါဝင်သင့်ပါတယ်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ရပ်ရွာလူထုတို့ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် သူတို့အတွက် လုံခြုံမှုမရှိနိုင်ကြောင်း ပူပန်ချက်များကိုလည်း ဖွင့်ဟပြောကြားခဲ့ကြသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပတ်သက် သော မူဝါဒ သို့မဟုတ် ပြဿနာတစ်ရပ်ရပ်အပေါ် ခံစားချက်များကို ဝေမျှပြောဆိုမိပါက ဘက်လိုက်သည်ဟု ထင်မြင်ခံရကာ NSAG အဖွဲ့ သို့မဟုတ် အစိုးရတို့မှ ခြိမ်းခြောက်ခြင်းပြုလာမည်ကို စိုးရိမ်ကြသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက "ဘယ်လိုစိန်ခေါ်မှုတွေကို ကျုပ်တို့ကြုံတွေ့ရသလဲဆိုတာကို ပြောပြဖို့ အခွင့်အရေး မရှိဘူး။ ကျုပ်တို့ကို ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ခြင်းနဲ့ပတ်သက်တဲ့ စွမ်းရည်တည်ဆောက်ခြင်းတွေ အမြင်ဖွင့်သင်တန်းတွေ လုပ်ခွင့်မပြုဘူး။ အဲဒါကအရမ်းကြီးတဲ့ စိန်ခေါ်မှုတစ်ခုပဲ။" ဟု မှတ်ချက်ချခဲ့သည်။

NSAG များနှင့်အစိုးရတို့နှစ်ဖက်လုံးမှ ခေါင်းဆောင်များအနေဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ရပ်ရွာလူထုဗဟိုပြု ချဉ်းကပ်ဖြေရှင်းနည်းကို အသုံးပြုစေလိုသည့် ဆန္ဒသဘောထားတစ်ရပ်အား ဖွင့်ဟပြောဆိုခြင်းလည်းရှိခဲ့သည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက "အာဏာပိုင်တွေကို ကျေးရွာကလူတွေရဲ့အသံကို နားထောင်ပြီးတော့ သူတို့ရဲ့လိုအပ်ချက်တွေကိုအာရုံစိုက်ပေးပြီး သူတို့အတွက် လုပ်ဆောင်ပေးစေချင်တယ်။ အရင်ကလုပ်ခဲ့တဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်ကို (ကျုပ်) မလိုချင်ဘူး။ စစ်မှန်တဲ့ဒီမိုကရေစီကိုလိုချင်တယ်။" ဟုပြောဆိုခဲ့သည်။ ထိုနည်းတူအခြားတစ်ဦးကလည်း "အရေးအကြီးဆုံးအချက်ကတော့ ကရင်လူထုရဲ့ ဆန္ဒတွေကိုအလေးပေးဖို့ပဲ။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှာ ရပ်ရွာလူထုရဲ့ လိုအပ်ချက်တွေနဲ့ စိန်ခေါ်မှုတွေကို ထည့်သွင်းပြောဆိုတာ ကြားချင်တယ်။ " ဟုဆိုခဲ့သည်။

ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးရေးအဖွဲ့တို့အနေဖြင့် ရပ်ရွာလူထုတို့၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ပြဿနာများအား ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းပေးရန်လိုအပ်သည်ဟူသော ထင်မြင်ယူဆချက်တို့ကို ထပ်မံပြောကြားခဲ့ကြသည်။ ထိုအချက်အား စစ်မှန်သော ငြိမ်းချမ်းရေးသို့ လျှောက်လှမ်းရာတွင် အရေးအကြီးဆုံးအချက်အဖြစ်ရှုမြင်ထားကြလေသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက "လက်ရှိမှာတော့ အစိုးရနဲ့ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ကြားက ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူချက်က သူတို့တွေ ကောင်းကျိုးအတွက်ချည်းပဲ။ ပြည်သူအတွက်ဆိုတာဘာမှမပါဘူး" ဟုဆိုခဲ့သည်။ ရပ်ရွာလူထုဗဟိုပြု ချဉ်းကပ်ဖြေရှင်းနည်းနှင့်ပတ်သက်သော အကြံပြုချက်များကလည်း ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် အတူတကွလုပ်ဆောင်သောအခါတွင် "အဖွဲ့တိုင်း ပူးပေါင်းပါဝင်ဖို့နဲ့ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ဖို့လိုအပ်သည်" ကို မီးမောင်းထိုးပြခဲ့သည်။

ရှိုးသားဖြောင့်မှန်သော ခေါင်းဆောင်မှုကို လိုလားသောဆန္ဒ

ရပ်ရွာလူထုတို့ ဖွင့်ဟပြောကြားခဲ့သော အရေးကြီးသည့်အချက်တစ်ချက်မှာ သူတို့၏ ပူပန်မှုများကို နားလည်သဘောပေါက်ပေးမည့် ကိုယ်စားပြုပေးခြင်း နှင့် အရည်အချင်းပြည့်ဝခြင်းရှိသော ခေါင်းဆောင်မှု မရှိခြင်းဖြစ်သည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့က အစိုးရသည်မိမိတို့၏ ပူပန်မှုများအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားမှုမရှိဟု ခံစားလျက်ရှိပြီး၊ ကရင်ပြည်နယ်တွင် အစွမ်းအစရှိသည့် ခေါင်းဆောင်တို့မရှိကြောင်းကိုလည်း ပြောကြား

ခဲ့သည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက “အစိုးရက ပြည်သူတွေရဲ့ တောင်းဆိုချက်တွေ နဲ့ လိုအပ်ချက်တွေကို တကယ် တမ်းမှားလက်တွေ့လုပ်ဆောင်ပေးတာမျိုးမရှိပါဘူး။ အဲဒါကစစ်မှန်တဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိဖို့အတွက် ကျုပ် စိုးရိမ်တဲ့အချက်ပဲ” ဟုရှင်းပြခဲ့သည်။ “ပြည်သူတွေကို အားပေးကူညီပြီး စောင့်ရှောက်ပေးတဲ့ အစိုးရ တစ်ခုကို ကျုပ်တို့လိုလားတယ်” ဟု ပါဝင်သူတစ်ဦးက ထောက်ပြခဲ့သည်။

ပါဝင်သူများစွာတို့က ကရင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးသည် ကရင်မျိုးနွယ်ဝင်မဟုတ်ကြောင်း၊ ကရင်ပြည်နယ်တွင်း နေထိုင်ကြသောပြည်သူတို့၏ လိုအပ်ချက်များကိုကိုယ်စားပြုပေးနိုင်သော ကရင်မျိုးနွယ်စုဝင်တစ်ဦးကို ခန့် အပ်ခြင်းသည် ပိုသင့်လျော်သည်ဟု ယုံကြည်ကြကြောင်းကို အလေးအနက်ပြောကြားခဲ့ကြသည်။ ပါဝင် သူတစ်ဦးက လက်ရှိခေါင်းဆောင်မှုနှင့် ပတ်သက်သော သူ၏စိတ်ဘဝင်မကျခြင်းအား “အစိုးရနဲ့ လက်နက် ကိုင်အဖွဲ့နှစ်ဖက်စလုံးက တချို့ခေါင်းဆောင်တွေက ပြည်သူတွေ (လိုအပ်ချက်) ကိုထည့် မစဉ်းစားဘဲ သူတို့ကိုယ်ကျိုးအတွက်ပဲ ကြည့်ကြတယ်”ဟု ပွင့်လင်းပြတ်သားစွာ ပြောကြားခဲ့သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် အဓိပ္ပါယ်ရှိစေရန်အတွက် ရိုးသားဖြောင့်မှန်ပြီး ပြည်သူများအား လမ်းညွှန်ပေးနိုင်သော ခေါင်းဆောင်များ မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည်ဟု၍ အခိုင်အမာယုံကြည်ချက်တစ်ရပ် ရှိနေကြလေသည်။ အခြား တစ်ဦးက “ကျုပ်ကတော့ ကျုပ်တို့ရွာတွေကိုအုပ်ချုပ်တဲ့နေရာမှာ တရားမျှတတဲ့ စိတ်သဘောထားရှိတဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေလိုချင်တယ်” ဟုမှတ်ချက်ချခဲ့သည်။

ရပ်ရွာလူထုအသိုင်းအဝိုင်းအတွင်းမှ ကိုယ်စားပြုခြင်း

ရပ်ရွာလူထုတို့သည် ခေါင်းဆောင်များကို ကိုယ်တိုင်ရွေးချယ်နိုင်သော အခွင့်အရေးကိုရလိုကြသည်။ သို့ရာတွင် သူတို့၏ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းအတွင်းတွင် သူတို့အားကိုယ်စားပြုနိုင်သော အစွမ်းအစရှိသည့် ခေါင်းဆောင်မှုစွမ်းရည်ပြည့်ဝသူ တစ်ဦးမျှမရှိဟု ခံစားမိကြသည်။ ကရင်ပြည်နယ်တွင်း လူ့အရင်းအမြစ် မရှိခြင်းဟူသည်ကို ရပ်ရွာနှင့် ခရိုင်အဆင့်ခေါင်းဆောင်တို့သည် အရည်အချင်းပြည့်ဝမှုမရှိခြင်း နှင့် ရပ်ရွာ လူထုတို့အား ထိရောက်စွာကိုယ်စားမပြုနိုင်ခြင်းကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပါဝင်သူအများအပြားက ရှင်းပြခဲ့ ကြသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ရခြင်း၏အဓိက အကြောင်းအရင်းမှာ ရပ်ရွာအတွင်း ပညာရေးအဆင့် နိမ့်ပါးခြင်းနှင့် ပညာတတ်ဦးရေ ရှားပါးခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ထားကြသည်။

ထိုဆွေးနွေးခြင်းမှတစ်ဆင့် ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့က ရပ်ရွာလူထုအဆင့်ခေါင်းဆောင်တို့အတွက် စွမ်းရည် မြှင့်တင်တည်ဆောက်ခြင်း ပြုလုပ်လိုသောဆန္ဒတစ်ခုကို ဖော်ထုတ်ခဲ့ကြသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက ထိုအချက်အား “ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျုပ်အမြင်မှာကတော့... ကျုပ်ကတော့ အများ ပြည်သူနဲ့ တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့တွေကို ကိုယ်စားပြုမယ့်၊ လက်ခံနိုင်ဖွယ်ရှိတဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက် နိုင်တဲ့ ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်လိုလားတယ်။” ဟုဆက်လက်ရှင်းပြခဲ့ပြီး၊ အခြားတစ်ဦးက “NGOတွေရဲ့ အကူအညီနဲ့ ရွာသားတွေ စွမ်းရည်တည်ဆောက်ပေးဖို့လိုတယ်။ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်သူတွေအနေနဲ့ပဲ ရွာသူ ရွာသားတွေရဲ့ စကားတွေကိုနားထောင်ပေးပြီးတော့ သူတို့ရဲ့လိုအပ်ချက်တွေကို ဖြည့်စည်း ပေးရမယ်။ မိဘတွေကလည်း ကိုယ့်သားသမီးတွေ (ရပ်ရေးရွာရေးတွေမှာ) ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်အောင် အားပေး ရမယ်။ ”ဟုတင်ပြခဲ့သည်။

လူအများအပြားက မည်ကဲ့သို့ပါဝင်ကြရမည်ကို မသိကြသဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းမရှိကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြပြီး၊ သို့ရာတွင် တတ်နိုင်သည့်ဖက်မှ ကူညီပေးရန် စိတ်ဆန္ဒရှိကြောင်း ဖွင့်ဟပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ အချို့သောသူတို့ကမူ သူတို့တွင်လုပ်ဆောင်နိုင်မည့်

အခန်းကဏ္ဍရှိလိမ့်မည်မဟုတ်ဟု ယူဆထားခဲ့ကြပြီး၊ အများအပြားတို့ကမူ ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်မည့် နည်းလမ်း တစ်ခုကိုမျှ စဉ်းစားမရနိုင်ဖြစ်နေကြသည်။ အစဉ်အစိုက်ပြောကြားကြသောအကြံပြုချက်မှာ ရပ်ရွာ လူထုတို့ အနေဖြင့် သူတို့စွမ်းဆောင်နိုင်မှု နှင့် ဗဟုသုတတို့အပေါ်မူတည်၍ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် အတွက်တတ်နိုင်သည့်ဖက်မှ ပါဝင်ကူညီကြရန်ဖြစ်လေသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက “လူတွေအနေနဲ့ ကိုယ်တတ်ကျွမ်းတဲ့အပိုင်းကနေ ပူးပေါင်းပါဝင်သင့်တယ် - ကျောင်းဆရာ၊ဆရာမတွေက စာသင်၊ ဘာသာ ရေးခေါင်းဆောင်တွေလည်း အဲဒီလိုပဲ ကိုယ့်အပိုင်းနဲ့ကိုယ်၊ လယ်သမားတွေကလည်း လယ်စိုက်ရင်းနဲ့ပေါ့” ဟု ရှင်းပြခဲ့သည်။ ထိုသဘောထားအား ပူးပေါင်းပါဝင်သူများစွာတို့ သဘောတူကြလေသည်။ ပါဝင် ဖြေကြားသူတစ်ဦးကမူ “ကျုပ်ကတော့ ကျုပ်ကိုဘာအလုပ်တာဝန်ပေးပေး တာဝန်ယူပြီး လုပ်ဆောင် ပေး မယ်” ဟုဆိုခဲ့သည်။

လူကြိုက်များသော အကြံပြုချက်တစ်ခုမှာ ရပ်ရွာလူထုတို့အနေဖြင့် ငယ်ရွယ်သူများအား သွန်သင်ဆုံးမခြင်း နှင့် မိမိတို့ကျေးရွာအတွင်း အမြင်ပွင့်လာစေရန်ဖြန့်ဖြူးခြင်းအားဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို အကူအညီ ပေးနိုင်သည် ဟုဆိုခဲ့သည်။ ထိုအချက်အား ပါဝင်သူတစ်ဦးက ဤသို့ဆိုခဲ့သည်။

ကျုပ်အနေနဲ့ ကတော့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှာ လူတွေပါဝင်လာအောင် စည်းရုံး လှုံ့ဆော်တာ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အကြောင်းပြောဆိုတဲ့အခါတွေမှာ သတင်း အချက်အလက်တွေ ဝေမျှတာ၊ သက်တူရွယ်တူ၊ အခြေအနေတူအချင်းချင်း ချဉ်းကပ် ပြောဆိုတဲ့ နည်းလမ်းသုံးပြီး စကားတွေပြောတာမျိုး အခန်းကဏ္ဍကနေ ပါဝင်ချင် တယ်။ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ကနေ ပိုက်ဆံရလို့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် အကြောင်း ပြောရ တာမျိုးကတော့ မကောင်းဘူးလို့ထင်တယ်။ အဲဒီအစား သူတစ်ပါးကလာပြီး စီစဉ် ဆောင်ရွက်တာမျိုးမရှိဘဲနဲ့ လူထုကိုယ်တိုင် အခန်းကဏ္ဍတစ်ခုအနေနဲ့ တာဝန်ယူ လုပ်ဆောင်နိုင်အောင် ရပ်ရွာလူထုတွေက စုစည်းလုပ်ဆောင်ဖို့လိုတယ်။

ရပ်ရွာလူထုတို့အနေဖြင့် သေးငယ်သောအပိုင်းမှစတင်လုပ်ဆောင်နိုင်ပြီး သူတို့ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်း အဆင့်တွင် စည်းရုံးဆောင်ရွက်ခြင်းကို ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်သင့်ကြောင်း ထင်မြင်ယူဆကြကာ အကြံပြုခဲ့ကြသည်။ လူအများအပြားက ရပ်ရွာလူထုတို့ အတူတကွ ပူးပေါင်းပါဝင် လုပ်ဆောင် သင့်သည်ဟု ခံစားမိကြကာ “ကျုပ်ကတော့ လူတွေ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အကြောင်း သိရှိလာ အောင် လှုံ့ဆော်စည်းရုံးမယ်။ ပြီးတော့ လူငယ်တွေအတွက် အမြင်ဖွင့်သင်တန်းလုပ်ပေးမယ်။ ပြီးတော့ လူတွေလဲ အတူတကွလုပ်ဆောင်သင့်တယ်” ဟုပြောပြခဲ့သည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက ပူးပေါင်းပါဝင် လိုသော သူမ၏ဆန္ဒကို အောက်ပါအတိုင်းပြောပြခဲ့သည်။

ကျွန်မကိုယ်တိုင် ဘာမှမလုပ်နိုင်ရင်တောင် တခြားသူတွေ ပါဝင်လာအောင် အားပေးမယ်။ နောက်မျိုးဆက်တွေကိုသင်တန်းတွေမှာ ပါဝင်တက်ရောက် နိုင် အောင် ကြိုးစားမယ် ပြီးတော့သူတို့ကို ရွာမှာရှိတဲ့ ကျန်တဲ့သူတွေကို သူတို့ ရလာတဲ့ ဗဟုသုတတွေကို ဝေမျှခိုင်းမယ်။ ကျွန်မကိုယ်တိုင်လည်း သင်တန်းတွေ အများကြီးတက်ချင်တယ်။ ရာထူးကြီးတဲ့သူတွေက ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် အလုပ် လုပ်မယ်လို့ပြောကြတယ်။ ကျွန်မကတော့ ကိုယ်လုပ်ရမယ့်ကိစ္စတွေ လုပ်မှာပဲ။

အခြားပါဝင်သူတစ်ဦးက “ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှာ မဲပေးတာနဲ့ပဲ ပါဝင်ချင်တယ်” ဟု မဲပေးခြင်းဖြင့်သာ ပါဝင်လိုကြောင်းပြောကြားခဲ့သည်။ လူများစွာတို့က နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများသို့မဟုတ် လူထုအဖွဲ့အစည်းများ၏ အားပေးကူညီမှုကိုရရှိမှသာလျှင် ရပ်ရွာလူထုတို့ ပူးပေါင်းပါဝင်ရန်အခွင့်အရေးရရှိမည်ဖြစ်သည်ဟု ခံစားလျက်ရှိကြသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက စစ်မှန်သော ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရန်အတွက် “ကျုပ်တို့တွေ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်တဲ့သူတွေ- ငြိမ်းချမ်းရေးပညာပေး နဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ထောက်ပံ့ကူညီတာတွေ လုပ်နေတဲ့ အဖွဲ့တွေ နဲ့ အေဂျင်စီတွေဆီက အားပေးထောက်ပံ့မှုတွေလိုအပ်တယ်” ဟုယုံကြည်ထားလေသည်။ အခွင့်အလမ်း နှင့် ပညာအရည်အချင်းမရှိခြင်းတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းအတွက် အတားအဆီးများဖြစ်သည်ဟု ရပ်ရွာလူထုတို့က အလေးအနက်ဆိုခဲ့ကြသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက “စကားပြောခွင့်မရှိဘူး၊ (နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အာဏာရှိသူများက) တင်းတင်းကြပ်ကြပ်ထိန်းချုပ်တယ်၊ ကျုပ်တို့ကို ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အမြင်ဖွင့်လှစ်လုပ်ငန်းတွေလုပ်ခွင့်မပြုဘူး” ဟုသည်တို့အား အကြီးမားဆုံး စိန်ခေါ်မှုများဖြစ်ကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ရပ်ရွာလူထုတို့က သူတို့တွင် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့်ပတ်သက်သော ဗဟုသုတ အနည်းအကျဉ်းသာရှိကြကြောင်း နှင့် ထိုလုပ်ငန်းစဉ်အကြောင်းသတင်းအချက်အလက်ကို ပိုမိုရရှိလိုကြကြောင်း ပြောခဲ့ကြသည်။

သတင်းအချက်အလက်များကို ပိုမိုလက်လှမ်းမီရရှိခြင်း

ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့က သူတို့၏အခက်အခဲဖြစ်သော သတင်းအချက်အလက်တို့ လက်လှမ်းမီရရှိရန် ခဲယဉ်းခြင်းအကြောင်းကို ဖွင့်ဟပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အကြောင်း ဆွေးနွေးသောအခါတွင် ရပ်ရွာလူထုတို့က သူတို့ထံတွင် ထိုလုပ်ငန်းစဉ်နှင့်ပတ်သက်သောဗဟုသုတ၊ အကြမ်းအားဖြင့် ပြည်တွင်းသတင်းနှင့် လက်ရှိဖြစ်ပျက်နေသောကိစ္စရပ်များအား အနည်းအကျဉ်းသာသိရှိကြကြောင်းရှင်းပြခဲ့သည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့က ယေဘုယျအားဖြင့် သတင်းအချက်အလက်ပိုမိုရရှိလိုကြောင်း နှင့် သတင်းစာများရရှိနိုင်ပါက သတင်းအချက်အလက်များကို အလွယ်တကူရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း အကြံပြု ပြောကြားခဲ့ကြသည်။

ကရင်ပြည်နယ်အတွင်းရှိ လုံခြုံရေး

ကရင်ပြည်နယ်အတွင်းပြုလုပ်ခဲ့သော စကားပိုင်းများတလျှောက်တွင် ပူးပေါင်းပါဝင်ခဲ့သူတို့က ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာလုံခြုံရေးအား မရှိမဖြစ်လိုအပ်ချက်တစ်ရပ်အဖြစ် ရှေ့တန်းတင်ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ ပါဝင်သူတို့က ယေဘုယျအားဖြင့် လုံခြုံရေးအခြေအနေ တိုးတက်လာခဲ့သော်လည်း ကြောက်ရွံ့စိတ်များ ဆက်လက်ရှိနေကြကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြသည်။ ကျေးရွာလူထုတို့အကြားတွင် လက်နက်ကိုင်အင်အားစုများ ဆက်လက်တည်ရှိနေခြင်းသည် လုံခြုံမှုမရှိသည့်ခံစားမှုကို ကြီးထွားအောင်မွေးမြူပေးလေသည်။ ရပ်ရွာလူထုအသိုင်းအဝိုင်းများရှိ မရှင်းလင်းမတင်မကျဖြစ်နေသော အာဏာအရင်းအမြစ်နှင့် ဥပဒေမဲ့ ဖြစ်နေသည်ဟူသော နောက်ဆက်တွဲခံစားမှုတို့က ဒုစရိုက်လုပ်ငန်းများပေါ်ပေါက်လာခြင်းနှင့် ဥပဒေများ လိုက်နာကျင့်သုံးရာ၌ စိတ်ရှုပ်ထွေးခြင်းများကိုဖြစ်ပေါ်စေလေသည်။ လွတ်လပ်စွာလှုပ်ရှားသွားလာခွင့် တိုးတက်လာခဲ့သော်လည်း ထိုအချက်အား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တို့၏ အတင်းအကြပ် အခွန်အခကောက်ခံခြင်းပြဿနာက ဖျက်ဆီးလျက်ရှိနေသည်ဟု မှတ်ချက်ချခဲ့ကြသည်။

စီမံအုပ်ချုပ်မှုရေးရာ နှင့် အဓိနိဒါဏာဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ

ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့က ကရင်ပြည်နယ်ရှိ ဒွန်တွဲလျက်ရှိသောစီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်များ နှင့် အဖွဲ့အစည်း ပေါင်းစုံတို့ အာဏာကျင့်သုံးနေခြင်းတို့နှင့် ဆက်စပ်နေသော စိန်ခေါ်မှုများကို ဖော်ထုတ် ပြောကြားခဲ့ ကြသည်။ ရပ်ရွာလူထုတို့က ကရင်ပြည်နယ်အား အဖွဲ့ (၆)ဖွဲ့ (မြန်မာအစိုးရအရာရှိများ၊ တပ်မတော် သားများ၊ KNU၊ NMSP၊ DKBA နှင့် BGF) တို့ကထိန်းချုပ်လျက်နေကြကြောင်းနှင့် တခါတရံ တစ်နေရာတွင် အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ထက်ပို၍လည်းထိန်းချုပ်နေလေ့ရှိကြောင်း ရှင်းပြခဲ့သည်။ ထိုအဖွဲ့အသီးသီးတို့၏ ထိန်းချုပ်နယ်မြေအတိအကျတို့မှာ မကြာခဏပြောင်းလဲနေလေ့ရှိပြီး ရှင်းလင်းစွာ သတ်မှတ်ထားခြင်း မရှိချေ။ ထိုကဲ့သို့ စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ မရေမရာဖြစ်ခြင်းက အဖွဲ့ပေါင်းစုံ၏ အာဏာစက်အောက်တွင် နေထိုင်ကြပြီး ဥပဒေမျိုးစုံကိုလိုက်နာနေရလျက်ရှိကြသော လူထုတို့အတွက် ပြဿနာများကို ပေါ်ပေါက် စေလေသည်။ မတူညီသောအဖွဲ့များ ထိန်းချုပ်သည့် နယ်မြေများအတွင်း ခရီးသွားခြင်းနှင့် ဖြတ်သန်း သွားရခြင်းတို့ပြုလုပ်ရသောအခါ ထိုသို့သောစိန်ခေါ်မှုများသည် နှစ်ဆတိုးဖိစီးလာခဲ့ကြောင်းကိုလည်း ပါဝင်သူတို့ကရှင်းပြကြသည်။

ရပ်ရွာလူထုတို့ထံမှ အခွန်ကောက်ခြင်း

လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ပေါင်းစုံတို့မှ အခွန်မြင့်မားစွာကောက်ခံနေခြင်းသည် လူထုတို့ တင်ပြခဲ့ကြသော စိန်ခေါ် မှုများအနက် သိသာထင်ရှားမှုအရှိဆုံးသော စိန်ခေါ်မှုတစ်ခုဖြစ်လေသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် စတင် ချိန်မှစ၍ အခွန်ကောက်ခံမှု နှုန်းကျဆင်းသွားသည်ဟု တင်ပြခဲ့ကြသော်လည်း လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များမှ တရားမဝင် အခွန်ကောက်ခံခြင်းသည် ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းပြုရမည့် ကိစ္စတစ်ရပ် ဖြစ်နေသေး လေသည်။ အခွန်ကောက်ခံခြင်းအား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ပေါင်းစုံမှ စစ်သားများက ကျေးရွာများအတွင်းနှင့် အရပ်သားများခရီးသွားလာစဉ် ဖြတ်သန်းသွားရသည့် စစ်ဆေးရေးဂိတ်တို့တွင် ပြုလုပ်ကြလေသည်။ ထိုသဘောသဘာဝအား ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက “ရွာသူရွာသားတွေ တစ်နေရာကနေတစ်နေရာကို ခရီး သွားကြတဲ့အခါမှ စစ်တပ်ရဲ့စစ်ဆေးရေးဂိတ်ကို ဖြတ်ရတယ်၊ ပြီးတော့အခွန်ပေးရတယ်။ အဲဒီတော့ လူတွေ စိတ်အနှောင့်အယှက်ဖြစ်ရတယ်။” ဟုရှင်းပြခဲ့သည်။ အခြားတစ်ဦးကလည်း ယခုအခါတွင် ရပ်ရွာ လူထုတို့အနေဖြင့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ပေါင်းများစွာတို့အား စက်ကြေးများ တပြိုင်နက် ပေးဆောင်နေရ သောကြောင့် အခြေအနေမှာ ပိုမိုဆိုးရွားလာသည်ဟု ခံစားရကြောင်းပြောပြခဲ့သည်။

နေရာအများအပြားတွင် ခရီးသွားလာနိုင်ခွင့် တိုးတက်လာကြောင်း တင်ပြခဲ့ကြသော်လည်း ပူးပေါင်းပါဝင် သူတို့က စစ်ဆေးရေးဂိတ်များတွင် စက်ကြေးအတင်းအကြပ်ကောက်ခြင်း ပြဿနာကြောင့် ခရီးသွားလာ စရိတ်မြင့်တက်လာခြင်းကို တွေ့ကြုံခံစားနေကြရလေသည်။ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်း ပေါင်းစုံတို့ကို ငွေပေးနေရသည့်အပြင် ထိုငွေပမာဏသည် ခရီးသွားမည့်နည်းလမ်း၊ သွားမည့် အကြောင်းအရင်း နှင့် သယ်ဆောင်မည့် ကုန်ပစ္စည်းအရေအသွေးတို့အပေါ်တွင် မူတည်လျက်ရှိသည်။

အခွန်အခမျိုးစုံပေးဆောင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော မရှိမဖြစ်အသုံးပြုရသော စားသောက်ကုန်များ နှင့် အခြားကုန်ပစ္စည်းများ၏ ကုန်ဈေးနှုန်းမြင့်တက်လာခြင်းသည့် ရပ်ရွာလူထုတို့၏စီးပွားရေးအခြေအနေ ပို၍ ဝန်ပိခြင်းကိုဖြစ်စေလေသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက “အခုဆိုရင် အဖွဲ့တိုင်းမှာ အခွန်ကောက်တဲ့ ဂိတ်တွေ ရှိနေတယ်။ အခွန်ကောက်တဲ့အတွက် လူသုံးကုန်တွေဈေးပိုကြီးလာတယ်” ဟုဆိုခဲ့သည်။ ရရှိလာသော ဝင်ငွေက အခွန်အခကြီးလေးခြင်းဝန်ကို ထမ်းဆောင်ရန် လုံလောက်မှုမရှိဖြစ်နေကြောင်း ထောက်ပြ

ခဲ့သည်။ ပါဝင်သူတို့က မိမိတို့ပါတီဝန်းကျင်တွင် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများမရှိကြောင်း နှင့် စားဝတ် နေရေးပြေလည်စေရန် ဝင်ငွေရရှိနိုင်သော အရင်းအမြစ်များ လိုအပ်နေကြောင်းပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ ထို စီးပွားရေးအခက်အခဲများ ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားနိုင်ရန် အတင်းအကြပ်အခွန်ကောက်ခံခြင်းကို ထိန်းချုပ်ရန်နှင့် ကောက်ခံနေသော အခွန်ငွေအဆင့်များကို လျော့ချပေးရန်တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။

လုံခြုံရေးကိစ္စ နှင့် ဥပဒေမဲ့နေခြင်းအခြေအနေ

ဘေးကင်းလုံခြုံမှုမရှိခြင်း နှင့် ဥပဒေမဲ့ခြင်းတို့သည် ကရင်ပြည်နယ်မှ ပြည်သူလူထုတို့အတွက် သိသာ ထင်ရှားစွာပူပန်သော ကိစ္စတစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်ထွက်ခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ တို့၏ လုပ်ရပ်များအား တာဝန်ယူခြင်းအရေးကိစ္စသည် ကျေးရွာများအတွင်း ဥပဒေကင်းမဲ့ခြင်း နှင့် လုံခြုံမှု မရှိခြင်း ခံစားမှုတို့ကို မွေးမြူပေးလျက်ရှိနေလေသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်ကြသူတို့က အခြေခံလုံခြုံရေး ကင်းမဲ့ခြင်း၊ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တို့၏ အကြမ်းဖက်မှုများ နှင့် ကျေးရွာသားများကို နှစ်ဖက်အဖွဲ့တို့က စစ်သားများအဖြစ် အတင်းအကြပ်စုဆောင်းခြင်း ကိစ္စတို့ကို အတူတကွ ထောက်ပြပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့သောအခြေအနေတို့က လူထု၏ကြောက်စိတ်များအား ပို၍ကြီးထွားစေခဲ့သည်။

ရွာသူရွာသားတို့က မိမိတို့ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းတို့အတွင်းရှိ လုံခြုံမှုကင်းမဲ့မှုခံစားချက်များ တိုးမြှင့်စေသော အရင်းအမြစ်ပေါင်းစုံတို့ကို ထောက်ပြပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ ထိုအခြေအနေအား ပါဝင်သူတစ်ဦးက “ကျွန်တော်တို့ရွာက စစ်တပ်နှစ်တပ်အကြားမှာရှိခဲ့တော့ ကျွန်တော်ကတော့ နည်းနည်းကြောက်တယ်။ စီးပွားရေးမကောင်းဘူး၊ အရင်တုန်းကတော့ နှစ်ဖက်စလုံးကိုကြောက်ရတယ် ” ဟုဆိုခဲ့ပြီး၊ အခြားတစ်ဦးကမူ အစိုးရနှင့် NSAG အဖွဲ့နှစ်ဖက်စလုံးအနေဖြင့် အတင်းအကြပ်ခိုင်းစေခြင်း၊ အကြမ်းဖက်ခြင်းစသည်တို့ နှင့် အဂတိလိုက်စားခြင်းအမှုတို့ကို ဆက်လက်မပြုလုပ်ရန်လိုအပ်ကြောင်းတောင်းဆိုခဲ့သည်။ အမျိုးသမီး များ ကဲ့သို့သော ထိခိုက်လွယ်သောသူတို့သည် အန္တရာယ်ကြုံတွေ့နိုင်ချေ ပိုမိုမြင့်မားလေသည်။ ပါဝင်သူ တစ်ဦးက “အခုဆိုတပ်မတော်က မုဒိန်းကျင့်တဲ့အမှုတွေဖြစ်နေတဲ့အတွက် အမျိုးသမီးတွေက ဘေးကင်း တယ်လို့ မခံစားရဘူးဖြစ်နေတယ်¹⁸” ဟုဆိုခဲ့သည်။ အခြားရွာသားတစ်ဦးက သူ၏ ကျေးရွာအတွင်း အခြေ အနေကို “နှစ်ဖက်စလုံးက သူတို့တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် နိုင်အောင် မတိုက်နိုင်ကြတော့ ရွာသူ ရွာသားတွေကို ဓားစာခံတွေလိုမျိုး ဆက်ဆံနေကြတယ်။ မုဒိန်းမှုတွေ၊ လူသတ်မှုတွေ အများကြီး ဖြစ် နေတယ်။ အမျိုးသမီးတွေက တပ်မတော်ကို အရမ်းကြောက်ကြတယ်၊ ကျုပ်တို့ရွာက အမျိုးသမီးတွေ မိန်းကလေးတွေက လမ်းသွားရတာတောင် မလုံခြုံဘူးလို့ခံစားနေကြရတယ်။ ” ဟုပြောပြခဲ့သည်။

အငြင်းပွားနေသော စီမံအုပ်ချုပ်မှုရေးရာ နှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးရာအရေးကိစ္စ

တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုကင်းမဲ့ခြင်းအား ကရင်ပြည်နယ်ရှိ ကြီးမားသောပြဿနာတစ်ခုအဖြစ် တင်ပြခဲ့ကြသည်။ ရပ်ရွာလူထုတို့က အစိုးရနှင့် KNU တို့နှစ်ဖွဲ့စလုံး၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှုကိုခံနေရသော ဒေသများ၏ စိန်ခေါ်မှု အခက်အခဲကို ညွှန်ပြပြောကြားခဲ့သည်။ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးအား ကိုင်တွယ်မှုညံ့ဖျင်းခြင်းက စင်ပြိုင် အာဏာကျင့်သုံးမှုကို ရင်ဆိုင်နေကြရသော ရပ်ရွာလူထုတို့အတွက် စိတ်ရှုပ်ထွေးမှုများဖြစ်စေလေသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက သူ၏ ယုံကြည်ချက်အား အောက်ပါကဲ့သို့ ပြောဆိုခဲ့သည်။

¹⁸ ဤမှတ်ချက်သည် လက်ရှိစစ်ဆေးနေသော မုဒိန်းမှုတစ်ခုအား ကိုးကားပြောကြားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ရှင်းလင်းတိကျတဲ့ ဥပဒေတွေ၊ စည်းကမ်းချက်တွေနဲ့ စည်းမျဉ်းတွေရှိသင့်တယ်။ အာဏာအရင်းအမြစ်ကို ဥပဒေက တိတိကျကျသတ်မှတ်ပေးရမယ်။ အာဏာပိုင်တွေ၊ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တွေနဲ့ လူထုတွေအားလုံး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သင့်တယ်။ ကျုပ်တို့ အလိုအပ်ဆုံးကတော့ ပြည်သူတွေဘဝ ကောင်းဖို့အတွက် တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေး ရှိဖို့ပဲ။

အစိုးရနှင့် NSAG ထိန်းချုပ်နယ်မြေတို့အား တိကျစွာနယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိသည့်အတွက် ရပ်ရွာလူထုအနေဖြင့် မည်သည့်ဥပဒေကိုလိုက်နာရမည်ဟုသည်ကို နားလည်သဘောပေါက်ရန် ခက်ခဲလေသည်။ အခြားသော ပါဝင်သူတစ်ဦးက ဒွန်တွဲပြိုင်ဆိုင်တည်ရှိနေသော စည်းကမ်းများနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှု စနစ်များက လူထုတို့ကိုစိတ်ရှုပ်ထွေးစေကြောင်းရှင်းပြခဲ့သည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက ဤသို့ ပြောခဲ့သည်။

ဒီနယ်မြေတွေအကြားမှာ ကျေးလက်တောရွာဥပဒေတွေတစ်ခုမှမရှိဘူး။ အားလုံးကို အစိုးရနဲ့ NSAG တွေက ထိန်းချုပ်ထားတယ်။ နှစ်ဖွဲ့စလုံးမှာကလည်း ကိုယ်ပိုင် မူဝါဒတွေ စနစ်တွေရှိနေကြတယ်။ အများသဘောတူမှုရှိပြီး ခြုံငုံသတ်မှတ်ထားတဲ့ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွေရှိသင့်တယ်။ အခုက စိတ်ရှုပ်ထွေးစရာကြီးဖြစ်နေတယ်။

အခြားတစ်ဦးက ရံဖန်ရံခါပင် အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့မှ အာဏာပိုင်က ခွင့်ပြုပေးသော အချက်တစ်ခုသည် အခြား တစ်ဖွဲ့က တရားဝင်မှုမရှိဟု သတ်မှတ်ထားသော လုပ်ရပ်ဖြစ်နေတတ်ကြောင်းရှင်းပြခဲ့သည်။

လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ဝင်တို့၏ လုပ်ရပ်များအား တာဝန်ယူမှုကင်းမဲ့ခြင်းသည် ရပ်ရွာလူထုတို့ တင်ပြခဲ့သည့် အရေးတကြီးဖြစ်နေသည့် ပူပန်မှုကိစ္စတစ်ရပ်ဖြစ်လေသည်။ ရပ်ရွာလူထုတို့က တပမတော် နှင့် NSAG အဖွဲ့ဝင်တို့ ပြုလုပ်ခဲ့သော ဒုစရိုက်လှုပ်ရှားမှုများစွာ ပေါ်ပေါက်နေကြောင်း နှင့် ထိုလုပ်ရပ်များကို တာဝန်ယူမှုရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ပေးသော တရားမျှတသည့် တရားဥပဒေစနစ်အား လက်လှမ်းမီ အသုံးပြုခွင့်မရှိသောကြောင့် အားမလိုအားမရဖြစ်နေကြကြောင်း တင်ပြပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ သာမန် လူတန်းစားဘဝတွင် ရင်ဆိုင်နေရသော ကြောက်ရွံ့စိတ်အား ကိုယ်ချင်းစာစိတ်ဖြင့် အောက်ပါကဲ့သို့ ရှင်းပြပြောဆိုခဲ့သည်။

ကရင်ပြည်နယ်မှာ အခက်ခဲဆုံးကိစ္စကတော့ လက်နက်ရှိတဲ့သူတွေက သူတို့ ကြိုက်သလို ချယ်လှယ်နေတာပဲ။ ရွာသားတွေ၊ ပြည်သူတွေက ကြောက်ရွံ့နေကြ တုန်းပဲ။ အဲဒီအခက်အခဲတွေကို ကျော်လွှားဖို့ဆိုရင် အာဏာပိုင်တွေရဲ့ ကူညီမှု တွေ နဲ့ အားပေးထောက်ပံ့မှုတွေလိုတယ်။

အခြားတစ်ဦးက "တချို့လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တွေက အကြမ်းဖက်မှုတွေလုပ်နေကြတုန်းပဲ၊ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့တွေက တရားဥပဒေကိုလိုက်နာပြီး လူ့အခွင့်အရေးကိုလေးစားရမယ် " ဟုရှင်းပြခဲ့သည်။ လက်နက် ကိုင်အဖွဲ့ဝင်တို့ ဥပဒေလိုက်နာစေလိုကြောင်းကို ရပ်ရွာလူထုတို့ကဖွင့်ပြောခဲ့ကြသည်။ ထိုအခြေအနေ အား အစိုးရမှ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းသင့်ကြောင်းနှင့် ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းနှင့် လူတစ်ဦးစီတို့သည် တရားဝင် သို့မဟုတ် အစဉ်အလာဖြစ်သောတရားဝင်ဥပဒေစနစ်များကို လက်လှမ်းမီအသုံးပြုနိုင်ခြင်းတို့မှ ကင်းမဲ့ လျက်ရှိနေလေသည်။ တရားဝင်မဟုတ်သော သို့မဟုတ် ထုံးတမ်းအစဉ်အလာဥပဒေတို့သည်လည်း

ရပ်ရွာလူထုတို့အတွက် တရားမျှတမှုကိုထိရောက်စွာ ယူဆောင်ပေးနိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိခဲ့ပေ။

ရပ်ရွာလူထုတို့က သူတို့ထံတွင် ထုံးတမ်းအစဉ်အလာအရ ကျင့်သုံးသော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ရှိသော်လည်း၊ ထိုစည်းကမ်းများသည် တပ်မတော်နှင့် NSAG တို့အတွက်အကျိုးမဝင်ဘဲ လက်နက်ကိုင် ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် စစ်သားများအား စည်းကမ်းလိုက်နာစေရန်ပြုလုပ်နိုင်ခြင်းမရှိကြောင်း ပြောကြားကြသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက “ရှင်းလင်းတဲ့ဥပဒေတွေမရှိဘူး။ ရပ်ရွာအတွင်းမှာ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနဲ့ တရား မျှတတဲ့ စနစ်မရှိတဲ့အတွက် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တွေနဲ့ တပ်မတော်သားတွေက လူထုတွေကို အနိုင် ကျင့်ကြတယ်။ တရားဥပဒေစိုးမိုးစေရေးအတွက် ကျုပ်တို့မှာ ရိုးရာဥပဒေတွေ စည်းမျဉ်းတွေ ရှိပေမယ့် အဲဒါတွေကို လက်နက်ကိုင်တွေအတွက် အသုံးပြုလို့မရဘူး။ သေနတ်ရဲ့ အစွမ်းကိုတွန်းလှန်လို့မရဘူး ” ရှင်းပြခဲ့သည်။ ရပ်ရွာလူထုများစွာတို့က ဥပဒေရေးဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲမှုများလုပ်ဆောင်ရန် အကြံပြုခဲ့ကြ သည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက “အစပြုဖို့ဆိုရင် နိုင်ငံတကာအသိအမှတ်ပြု ငြိမ်းချမ်းရေးတစ်ခုကို တည် ဆောက်ရမယ်။ ဒါဆိုရင်တော့ ပြည်သူ့ကောင်းကျိုးအတွက်နဲ့ ပြည်သူတွေဖက်ကရပ်တည်မယ့် အခြေခံ ဥပဒေတစ်ခု ချမှတ်နိုင်မယ်”ဟု အကြံပြုခဲ့သည်။

တပ်မတော်နှင့် NSAG စစ်သားတို့၏ အာဏာအလွဲသုံးစားပြုခြင်းသည်လည်း ရပ်ရွာလူထုတို့နှင့် ပြုလုပ်ခဲ့ သော စကားပိုင်းများအားလုံးတွင် ဖော်ထုတ်ခဲ့သော ဘုံပြဿနာတစ်ရပ်ဖြစ်လေသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူ တစ်ဦးက အာဏာအလွဲသုံးစားပြုခြင်းအား ရှောင်ရှားသင့်ကြောင်း ရဲဝံ့စွာပြောကြားခဲ့သည်။ ပါဝင်သူ များစွာတို့သည် အစိုးရအရာရှိများ နှင့် တပ်မတော်သားများ၊ NSAG စစ်သားများ၏ အင်တိုက်စား နေမှု တို့ကိုလည်း ဖွင့်ပြောခဲ့ကြသည်။ ဒေသတွင်း မှောင်ခိုဈေးကွက်များ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းကိုလည်း ထောက်ပြပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ အာဏာရှိသူတို့၏ အာဏာအလွဲသုံးစားပြုခြင်းဒဏ်ကို ပြည်သူတို့က ခါးစီး ခံနေကြရလေသည်။

အရပ်သားတို့နေထိုင်သော ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းများအတွင်း စစ်တပ်တည်ရှိနေခြင်း

ရပ်ရွာများအတွင်း တပ်မတော်မှတစ်စွဲတည်ရှိနေခြင်းအား လုံခြုံရေး၊ တရားဥပဒေကင်းမဲ့နေခြင်းနှင့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တို့၏လုပ်ရပ်များအားတာဝန်ယူမှုကင်းမဲ့ခြင်း ဟူသော ပုပန်မှုများနှင့် နီးကပ်စွာ ဆက်စပ်လျက် ရှိနေလေသည်။ တပ်မတော်သားများ ကျေးရွာများအတွင်း သို့မဟုတ် အနီး ပတ်ဝန်းကျင် တွင် နေထိုင်နေကြခြင်းသည် “ဒေသခံတွေအတွက် ကသိကအောင့်နဲ့ သက်သောင့် သက်သာမရှိစေဘူး၊ ပြီးတော့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် စိန်ခေါ်မှုလည်းဖြစ်တယ်” ဟုပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ အခြား တစ်ဦး က “တပ်မတော်ရဲ့တာဝန်က ပြည်သူတွေကိုကာကွယ်ဖို့၊ ပြည်သူတွေကို အကာအကွယ်ယူဖို့ မဟုတ်ဘူး။ ရွာပြင်တဝိုက်မှာ တပ်စွဲရမယ့်အစား စစ်တပ်ကရွာလယ်ခေါင်ကြီးမှာ စခန်းချနေတယ်။ အဲဒါက ကျုပ်ကို စိတ်အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေတယ်” ဟု ထင်မြင်ချက်ပေးခဲ့သည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့က တပ်မတော်မှ စစ်သားများ မိမိတို့ရွာများအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာပြီး မိမိတို့နေအိမ်များမှထွက်ခွာကာ အခြားနေရာ ဒေသများတွင်ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ရန်ခိုင်းစေပြီး မိမိတို့နေအိမ်များကို အပိုင်သိမ်းကြသည့် အဖြစ်အပျက် ဇာတ်လမ်းတို့ကို ပြန်ပြောင်းပြောကြားခဲ့ကြသည်။ ရပ်ရွာများအတွင်း စစ်တပ်များတိုးချဲ့တည်ရှိနေခြင်းကို တွေ့ရရှိလေ့လာမိကြသော ပါဝင်သူတို့က တပ်မတော်နှင့် NSAG တို့သည် တပ်သားသစ်များ ဆက်လက်စုဆောင်းနေကြပြီး၊ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်တွင် ကတိပြုခဲ့သည်နှင့် အညီ ရှေ့တန်းစစ်မြေပြင်များမှ ဆုတ်ခွာခြင်းတို့မပြုလုပ်ကြသောကြောင့် ပုပန်ကြောင့်ကြနေကြရသည်။

ထို့အပြင် ပြည်သူ့စစ်များ တည်ရှိနေခြင်းသည်လည်း ကျေးရွာတိုင်းတွင် လက်နက်ကိုင်အင်အား တစ်ရပ် ထပ်တိုး တည်ရှိနေသကဲ့ဖြစ်နေသဖြင့် ပူပန်မိနေကြလေသည်။

ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း စစ်တပ်များတည်ရှိနေခြင်းကို လျော့ချရန် လိုအပ်ကြောင်း အလေးပေးပြောကြားခဲ့ကာ၊ ပါဝင်သူတစ်ဦးက လက်ရှိအခြေအနေအား “ဗမာစစ်တပ်က သူတို့ရဲ့တပ်အင်အားကို တိုးချဲ့နေတယ်။ အခုကျုပ်တို့က စစ်တပ်နှစ်တပ်ကြားထဲ ရောက်နေတယ်။ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးကော်မတီက ကျေးရွာကလူတွေနဲ့မတည့်ကြဘူး။ အစိုးရက ကရင်လက်နက်ကိုင် တွေနဲ့မတည့်တော့ ပြည်သူတွေကို လက်နက်တွေနဲ့ ခြိမ်းချောက်နေတယ် ” ဟုရှင်းပြခဲ့သည်။

အခြားတစ်ဦးကလည်း “ဒီနားကရွာမှာ KNU စစ်ဆေးရေးဂိတ်တွေရှိတယ်။ DKBAကလည်း စစ်ဆေးရေး ဂိတ်တွေတိုးချဲ့နေတယ်။ အဲဒါကြောင့် နောက်ဘာတွေထပ်ဖြစ်မလဲဆိုတာမသိဘူး။ DKBA ကသူတို့ရဲ့ တပ်တွေတိုးချဲ့နေတာကြောင့် စိုးရိမ်မိနေတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ လူထုအတွက် အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ အောက်မှာပဲ စုစုစည်းစည်းရှိပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အသံတစ်သံတည်းထွက်စေချင်တယ်” ဟု ဖြည့်စွက်ပြောကြားခဲ့သည်။

အစိုးရ၏အခန်းကဏ္ဍ

ရပ်ရွာလူထုတို့က အစိုးရသည် ရပ်ရွာလူထု၏ အခြေခံ လူ့အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မည် ဟူသော တာဝန်အားဖြည့်စည်းပေးခြင်းမရှိဟု စွဲမြဲစွာယုံကြည်နေကြသည်။ ပါဝင်ကြသူများအပြားက အစိုးရအားကြောက်ရွံ့ကြသောကြောင့် သူတို့၏ ထင်မြင်ယူဆချက်တို့ကို ဖွင့်ဟပြောကြားရန် ကြောက်ရွံ့နေခဲ့ကြသည်။ ကရင်ပြည်နယ်တွင်းအခြေအနေကို ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက အောက်ပါ အတိုင်း ပြောပြခဲ့သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးအကြောင်းပြောဖို့ကပြည်သူတွေအတွက်စိန်ခေါ်မှုတစ်ခုပဲ။ အစိုးရလူတွေ ရောက်လာပြီး မေးခွန်းတွေမေးပြီးတော့ အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းကိုတင်ပြကြတယ်။ အစိုးရက ပြည်သူ့စစ်တွေကို သတင်းပေး လုပ်ခိုင်းနေကြတော့ လူထုတွေက ငြိမ်းချမ်းရေး အကြောင်းပြောဖို့ ကြောက်ကြတယ်။

အခြားသူများစွာတို့ကလည်း ထိုကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်နေရသော ခံစားမှုကို၏တင်ပြခဲ့ကြသည်။ “ကျုပ်တို့က ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်အတွက်လာပြီး ကူညီနေကြတာတဲ့သူတွေကို ဖမ်းသွားမှာ စိုးရိမ်မိတယ်။” ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း မြန်မာစစ်တပ်ကြီးစိုးနေခြင်းကိုလည်း ထောက်ပြ ပြောဆို ခဲ့ကြသည်။ “ကရင်ပြည်နယ်မှာ စစ်တပ်ကြီးစိုးနေပြီးတော့ ပြည်သူတွေကို မဟုတ်တာတွေ စွပ်စွဲ ပြောဆိုပြီး အပြစ်ဒဏ်တွေ ပေးတယ်။ ပြည်သူတွေမှာ လွတ်လွတ်လပ်လပ်ပြုမှုခွင့် ပြောဆိုခွင့်တွေနဲ့ လူ့အခွင့်အရေးတွေ ဘာမှမရှိဘူး” ဟုပြောကြားခဲ့သည်။ အခြားသောသူတို့ကလည်း ပြည်သူတို့သည် လက်နက်ဖြင့် ခြိမ်းခြောက် ခံနေကြရပြီး ဈေးများတွင်လွတ်လပ်စွာ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခွင့်မရကြကြောင်း ပြောပြခဲ့ကြသည်။

ကျေးရွာများတွင် အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးများမရရှိကြောင်းကိုလည်း လူထုအတွက် သိသာထင်ရှားသော ပူပန်သောကိစ္စဖြစ်ကြောင်း တင်ပြခဲ့ကြသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည်

အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးရရှိရန် မပြုလုပ်ပေးနိုင်ကြောင်း နှင့် ထိုအခြေအနေတွင် စီးပွားရေးလုပ်ဆောင်ရန် ခက်ခဲသည်ဟု ခံစားမိကြောင်းပြောပြခဲ့သည်။ အခြားတစ်ဦးက "အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးဖြစ်ဖို့နဲ့ ရပ်ရွာ လူထုတွေကို ပေါ်တာအဖြစ်မတရားခိုင်းစေမျိုးမရှိတော့ဖို့ အရေးကြီးတယ်။ အဲဒီလိုညှင်းပန်းနှိပ်စက် တာတွေရပ်တန့်သွားပြီး အစိုးရအနေနဲ့ ပြည်သူတွေကို လူလိုဆက်ဆံရမယ်" ဟုဆိုခဲ့သည်။

အတင်းအဓမ္မ တပ်သားစုဆောင်းခြင်း

အချို့သောလူထုတို့သည် NSAG နှင့် တပ်မတော်တပ်များမှ အတင်းအဓမ္မ တပ်သားစုဆောင်းနေမည်ကို ကြောက်ရွံ့နေကြသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက တစ်အိမ်တစ်ယောက် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့သို့ မဝင် မနေရ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေရသေးကြောင်း တင်ပြခဲ့သည်။ ထိုကိစ္စအား ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက

ကရင်ပြည်နယ်တစ်ခုလုံးမှာတော့မသိဘူး။ ဒါပေမယ့် ဒီတပ်မဟာ(၂) နယ်မြေမှာတော့ တစ်အိမ် တစ်ယောက် စစ်မှုထမ်းနေရတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေး (သဘောတူညီချက်) ရဖို့မျှော်လင့်မိ ပါတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးသာ တည်ဆောက်နိုင်မယ်ဆိုရင် ကျုပ်တို့တွေ စစ်မှုထမ်းဖို့ မလိုအပ်တော့ဘူး လို့ ထင်တယ်။ စစ်တပ်က တစ်အိမ်တစ်ယောက် စစ်မှုထမ်းခိုင်းတာကို မလုပ်စေချင်တော့ဘူး။

ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက ရပ်ရွာလူထုတို့သည် KNU တပ်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်ရန်ဆန္ဒရှိသောလည်း တပ်မတော်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လိုစိတ်မရှိကြကြောင်းဤသို့ဆိုခဲ့သည်။

ကျုပ်တို့တွေက KNU နဲ့ မြန်မာအစိုးရတို့ အစိုးရနှစ်ခုရဲ့ အုပ်ချုပ်မှုအောက် ရောက်နေတယ်။ အဲဒါကိုကျုပ်တို့ သဘောမကျဘူး။ ပြီးတော့ နှစ်ဖွဲ့လုံးက တပ်သား သစ်စုဆောင်းနေကြလို့ ကြောက်နေရတယ်။ ကွာတာတစ်ခုကတော့ အများစုက KNU ကိုဝင်ဖို့ ဝန်မလေးကြပေမယ့် အစိုးရတပ်မတော်ကိုတော့ မဝင်ချင်ကြဘူး။

လွတ်လပ်စွာလှုပ်ရှားသွားလာခွင့်

ယေဘုယျအားဖြင့် ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့သည် ကရင်ပြည်နယ်တွင် လွတ်လပ်စွာလှုပ်ရှားသွားလာခွင့် တိုးမြှင့် ရရှိလာကြောင်းတင်ပြခဲ့ကြသည်။ သူတို့၏ကျေးရွာများသည် အနက်ရောင် နယ်မြေအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်း မခံရတော့ကြောင်း ရှင်းပြခဲ့ကြသည်။ အနက်ရောင်နယ်မြေများဟူသည်မှာ တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားခြင်းကို ရင်ဆိုင် နေရပြီး ထိုဒေသအတွင်းနှင့် အပြင်သို့ ခရီးသွားလာခြင်းကို ထိန်းချုပ်ကန့်သတ်ထားသော နယ်မြေများ ဖြစ်လေသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက "တိုက်ပွဲတွေမရှိတော့ဘူး။ အခုဆိုရင်ကျုပ်တို့မှာ လွတ်လပ်စွာ သွားလာလှုပ်ရှားခွင့်ပိုရှိလာပြီ။ KNU တွေတောင် ယူနီဖောင်းနဲ့ လွတ်လွတ်လပ်လပ်သွားနိုင်ပြီ" ဟု တင်ပြ ခဲ့သည်။ ယခင်ကမူ ရန်သူစစ်သားများကို ထောက်ပံ့ပေးကမ်းမည်ဟု ထင်မြင်ကြသောကြောင့် အရပ် သားများအား ဆန်များကိုပင် ယူဆောင်သွားလာခြင်းမပြုရန် တားဆီးထားခဲ့သည် ဟု အစီရင်ခံ ပြောပြခဲ့ ကြသည်။ ယခုအခါတွင်မူ ကရင်ပြည်နယ်အတွင်းတွင် ဆန်များကိုလွတ်လပ်စွာ သယ်ယူပို့ဆောင် လာနိုင် သည်ဟု ဆိုခဲ့ကြသည်။

တိုးမြှင့်ရရှိလာသော လွတ်လပ်စွာခရီးသွားလာခွင့်ကြောင့် ဝမ်းသာမိသော်လည်း လွတ်လပ်စွာ လှုပ်ရှား သွားလာခွင့်ကို ထိုထက်ပို၍ရရှိလိုကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက "ကျွန်တော် တော့မသိဘူး၊ ရွာသားတွေက လွတ်လပ်စွာလှုပ်ရှားသွားလာခွင့် အပြည့်အဝမရသေးပါဘူး" ဟုဆိုခဲ့သည်။ ယခင်အခန်းများတွင်ရှင်းပြခဲ့ပြီးဖြစ်သော စစ်ဆေးရေးဂိတ်များတွင် အခွန်အခပေးခြင်းကြောင့်

ခရီးစရိတ်ကြီးမြင့်ခြင်းကြောင့် ပြည်သူများလွတ်လပ်စွာ ခရီးသွားခြင်းအား ဆက်လက်ကန့်သတ် တားဆီး လျက် ရှိနေသေးလေသည်။ အရပ်သားတို့ခရီးသွားခြင်းကို ပိုမိုလွယ်ကူစေရန်အတွက် ပူးပေါင်း ပါဝင်သူ တို့က စစ်ဆေးရေးဂိတ်အရေအတွက်ကိုလျော့ချစေလိုကြလေသည်။

ပူးပေါင်းပါဝင်သူအချို့က လွတ်လပ်စွာလှုပ်ရှားသွားလာခွင့်နှင့် ခရီးသွားလာခွင့်တို့ တိုးမြှင့်လာခဲ့သော်လည်း လုံခြုံရေးအတွက် စိုးရိမ်သောကြောင့် ခရီးသွားရန်ကြောက်ရွံ့နေကြသည်ဟု ရှင်းပြခဲ့သည်။ စစ်သားများ ရှိနေခြင်းသည် အမျိုးသမီးများအား ကရင်ပြည်နယ်တွင်း ခရီးသွားရမည့်အရေးကို ခြိမ်းခြောက် နေသကဲ့သို့ ဖြစ်နေကာ တိုက်ခိုက်ခံရမည်ကို ထိတ်လန့်နေကြသည်ဟုလည်း ရှင်းပြခဲ့ကြသည်။

စီမံအုပ်ချုပ်ရေး နှင့် ရပ်ရွာအရေးကိစ္စများ

ပူးပေါင်းပါဝင်သူများစွာတို့က ကရင်ပြည်နယ်တွင်း ဖွံ့ဖြိုးမှုကင်းမဲ့နေကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြပြီး၊ ကျန်းမာ ရေးစောင့်ရှောက်မှု၊ ပညာရေး၊ စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းများ နှင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး အခြေခံ အဆောက်အဦများချို့တဲ့ခြင်းတို့အား နေစဉ်ကြိုတွေ့နေရသည့် စိန်ခေါ်မှုများအဖြစ် အသားပေးပြော ကြားခဲ့သည်။ ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းတိုင်းမှ စုံလင်ပြည့်ဝသည့်ဖွံ့ဖြိုးရေး အရေးတကြီး လိုအပ်နေ ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြသည်။ ကျေးရွာများအတွင်းရှိဖွံ့ဖြိုးရေးအခြေအနေမှာ ကဏ္ဍအားလုံးတို့၌ နိမ့်ကျ လျက်ရှိ နေကြောင်း ပါဝင်သူများက ထပ်ခါတလဲလဲပြောခဲ့ကြသည်။ မြို့ပြနယ်မြေများတွင်တွေ့မြင်နေရသော ဖွံ့ဖြိုးရေးအဆင့်နှင့်တန်းတူ ရရှိလိုကြကြောင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး နှင့် ကျေးရွာများ ခေတ်မီတိုးတက်လာခြင်း တို့အား ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အောင်မြင်မှုကို တိုင်းတာမည့် စံနှုန်း အဖြစ်သတ်မှတ်ထားလေသည်။

အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းမရှိခြင်း

စကားပိုင်းအများအပြားတွင် ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများမရှိခြင်းအား အဓိက အကြောင်းအရာတစ်ခုအဖြစ် ဖော်ထုတ်ပြောကြားခဲ့ကြသည်။ လူငယ်များအတွက် စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်း များ နည်းပါးနေခြင်းကိုလည်း ကြောင့်ကြနေကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက "အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းမရှိတဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့ရွာမှာ တနေ့လုပ်ခက ၃၀၀၊ ၄၀၀ကျပ်¹⁹ လောက်ပဲရှိတယ်။ အစိုးရနဲ့ ပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီတွေအနေနဲ့ ကျုပ်တို့ဒေသအတွင်း စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်း တွေ တိုးတက်လာဖို့ လုပ်ဆောင်သင့်တယ်" ဟုရှင်းပြခဲ့သည်။ ထိုပြဿနာက ကရင်ပြည်နယ်ရှိ လူပေါင်း များစွာတို့အား တိုင်းတပါးသို့ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများအဖြစ် သွားရောက်လုပ်ကိုင်စေခဲ့လေသည်။ ပူးပေါင်း ပါဝင်သူတစ်ဦးက ကရင်ပြည်နယ်ရှိလူများအား တိုင်းတပါးသို့သွားရောက်အလုပ်မလုပ်ရဘဲ မိမိတို့ ကျေးရွာ များတွင်သာ အလုပ်လုပ်နိုင်ခွင့်များ ရရှိစေလိုကြောင်း ဖွင့်ဟပြောဆိုခဲ့သည်။ အစောပိုင်းတွင် ဆွေးနွေးခဲ့ သကဲ့သို့ပင် ရပ်ရွာလူထုတို့က သူတို့၏ စီးပွားရေးပြဿနာများကို လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ပေါင်းစုံတို့၏ ကျေးရွာ များနှင့် စစ်ဆေးရေးဂိတ်များတွင် အခွန်ကောက်ခံမှုများက နှစ်ဆတိုးဖိစီးစေကြောင်းပြောကြားခဲ့ကြသည်။

ကရင်ပြည်နယ်ရှိ စီးပွားရေးပြဿနာများသည် ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးနိုင်သော စိုက်ပျိုးမြေများပါးခြင်းနှင့် မြေမြှုပ် မိုင်းများ ရှိနေခြင်းတို့နှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသည်။ ထိုအချက်တို့က လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် အခြားသော စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများအား အဟန့်အတားဖြစ်စေလေသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက မြေအများစုမှာ ကျောက် ဆောင် ထူထပ်သဖြင့် စိုက်ပျိုးမြေနည်းပါးလျက်ရှိရာ နည်းငယ်မျှသာရှိသော စိုက်ပျိုးမြေတွင်မူ မြေမြှုပ်

¹⁹ ဤစာတမ်းရေးသားနေသောအချိန်ကာလတွင် US ဒေါ်လာငွေလဲနှုန်းမှာ ၁ဒေါ်လာ ၉၇၄ကျပ်မျှရှိနေချိန်ဖြစ်လေသည်။

မိုင်းများ ရှိနေခြင်းကြောင့် စိုက်ပျိုးရန် ထိတ်လန့်ကြကြောင်း ထောက်ပြပြောဆိုခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်၍ မြေမြှုပ်မိုင်းများ ရှင်းလင်းရန်လိုအပ်ခြင်းသည် လူထုအတွက် အရေးကြီးသော အခြားအချက်တစ်ခု ဖြစ်လေသည်။

ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း နေထိုင်ကြသောသူတို့၏ ပညာရေးအဆင့်နိမ့်ပါးနေခြင်းသည် လူငယ်များအလုပ် အကိုင်ရှာဖွေသောအခါ ကြုံတွေ့ရသည့်အခက်အခဲများအား ပေါ်ပေါက်စေသော အကြောင်းအရင်းတစ်ရပ် ဖြစ်သည်ဟု ရပ်ရွာလူထုအချို့ကထင်မြင်ကြသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက “ပညာရေးက အရည် အသွေးမရှိဘူး။ သူတို့(ကျောင်းသား)တွေက အရည်အသွေးမဟုတ်ပဲ အရေအတွက်ပဲရှိတယ်။ အဲဒီတော့ သူတို့အတွက် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းက နည်းပါတယ်” ဟူ၍ သူ၏ထင်မြင်ချက်ကို ဝေမျှ ပြောဆို ခဲ့သည်။ အခြားသူတို့ကမူ ပညာတတ်လူဦးရေတို့ရှိနေသော်လည်း ကရင်ပြည်နယ်တွင်းရှိ စီးပွားရေး အခြေအနေက ထိုသူတို့အတွက် လမ်းကြောင်းများကို ဖန်တီးပေးထားခြင်းမရှိဖြစ်နေသည်ဟု ခံစားနေကြ သည်။

ရပ်ရွာလူထုတို့က အသေးစားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို စတင်ရန်အတွက် မတည်ချေးငွေများ ရယူ လိုကြကြောင်း နှင့် ထိုသို့သောအကူအညီကို အစိုးရ၊ ရပ်ရွာအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများ(CBOs)၊ လူထု အဖွဲ့အစည်းများ (CSO)၊ NGOs နှင့် INGOs တို့ထံမှ ရရှိမည်ဟု ထင်မြင်ကြောင်းပြောကြားကြသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက “အစိုးရကနေပြီးတော့ အတိုးနဲ့ချေးငွေတွေချပေးမယ်လို့ မျှော်လင့်မိပါတယ်။ အခွန်ငွေတွေလည်းလျော့စေချင်ပါတယ်” ဟုဆိုခဲ့ပြီး။ အခြားတစ်ဦးက လယ်သမားများအတွက် ပြုလုပ်ထားသော အစိုးရချေးငွေ အစီအစဉ်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်လိုကြောင်းအောက်ပါကဲ့သို့ ဆိုခဲ့သည်။

လက်ရှိမှာ အစိုးရက လယ်သမားတွေကို ဘဏ်စနစ်တစ်ခုကနေ ချေးငွေ အစီအစဉ်တစ်ခု ဖန်တီးပေးထားတယ်။ ဒါပေမယ့် ငွေချေးကာလက ၈ လ ပေး တယ်။ ၈လကြာရင် အတိုးရော အရင်းပါအားလုံးဆပ်ရတယ်။ တချို့ လယ်သမား တွေက ၈ လအတွင်းမှာအဆင်မပြေနိုင်ကြဘူး။ လယ်သမားတွေက ကိုယ့်ရဲ့ ကောက်ပဲသီးနှံအရည်အသွေးကိုသိမှ အကြွေးဆပ်နိုင် မဆပ်နိုင်သိမှာဆိုတော့ ချေးငွေကာလ ၁၀ လဖြစ်စေချင်ကြတယ်။

ရပ်ရွာလူထုတစ်ဦးက ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန် ငွေပင်ငွေရင်းမရှိကြောင်းကို “ကျုပ်တို့မှာ လုပ်အားပဲရှိတယ်။ အစိုးရနဲ့ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းတွေ ကရင်ပြည်နယ်ဖွံ့ဖြိုးဖို့အတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ သင့်တယ်။ ” ဟု ထောက်ပြပြောဆိုခဲ့သည်။

စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခြင်း

စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုသည် ကရင်ပြည်နယ်မှလူထုတို့အတွက် အရေးကြီးသော လိုလားချက် တစ်ရပ် ဖြစ်လေသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် စတင်ချိန်မှစ၍ စီးပွားရေးနှင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းကဲ့သို့သော စီးပွားရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းကိုင်ငံများ ပိုမိုတိုးတက်လာကြောင်းတင်ပြခဲ့ကြပြီး ဆက်လက်တိုးတက် ကောင်းမွန်ရန်လိုသည်ကို ခံစားမိလျက်ရှိသည်။ လူတစ်ဦးက “တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာဖို့မျှော်လင့်မိပါတယ်” ဟု ဆိုခဲ့ပြီး၊ အခြားတစ်ဦးကမူ ကိုယ်ပိုင်စက်ရုံများ နှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို လွတ်လပ်စွာ လုပ်ကိုင်နိုင်ခွင့် ကို လိုလားလျက်ရှိသည်။ ကရင်ပြည်နယ်အတွင်းရှိ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုသည် ချမ်းသာကြွယ်ဝသော စီးပွားရေး သမားများ နှင့် ချမ်းသာပြီးနှင့်သော လူနည်းစုတို့အတွက်သာ အကျိုးပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟူသော

အားကောင်းသည့် ခံစားချက်တစ်ခုလည်းရှိနေလေသည်။ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုသည် ကရင်ပြည်နယ်ရှိ မည်သူ တစ်ဦးကိုမျှ အကျိုးပြုခြင်းမရှိခဲ့ ဟူသော ခြုံငုံထင်မြင်ချက်တစ်ရပ်လည်းရှိကြသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့က ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းအများစုတို့သည် ကရင်ပြည်နယ်မှ လူများအား အလုပ်အကိုင် မပေးစွမ်းနိုင်ခဲ့ဘဲ ကရင် ပြည်နယ် ပြင်ပမှ လူများကိုသာလျှင် အလုပ်အကိုင်ပေးနေကြသည်ဟုလည်း ခံစားနေခဲ့ကြသည်။ ထိုအချက်သည် မိမိတို့ဒေသတွင်းပြုလုပ်သော စီမံကိန်းများမှ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းများ ရရှိသင့် သည်ဟု ခံစားမျှော်လင့်ကြသော ဒေသခံတို့အတွက်တရားမျှတမှုမရှိဟု ရှုမြင်ခဲ့ကြသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက အောက်ပါအတိုင်းရှင်းပြခဲ့ကြသည်။

ယေဘုယျအနေနဲ့ကတော့ တိုးတက်မှုတွေရှိပြီး စီးပွားရေးအခြေနေလည်း တိုးတက် လာတယ်လို့ ထင်ရတယ်။ ဒါပေမယ့် ကုမ္ပဏီကြီးတွေ ဝင်လာပြီး ရင်းနှီး မြှုပ်နှံ လာကြတဲ့အခါ ပညာတတ်ပြီး ချမ်းသာတဲ့သူတွေက ပိုချမ်းသာလာကြတယ်။ လူများစုဖြစ်တဲ့ ပညာမတတ်တဲ့လူတွေမှာတော့ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်း တွေ မရဘူး။

ရပ်ရွာလူထုတို့က ကရင်ပြည်နယ်တွင် စီးပွားရေးလုပ်နေကြသော ကုမ္ပဏီများ (အထူးသဖြင့် အရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်သူများ) သည် သူတို့လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်နေကြသော ဒေသရှိ ရပ်ရွာလူထုတို့အပေါ် တာဝန်ဝတ္တရားရှိသည်ဟုခံစားလျက်ရှိကြသည်။ ကုမ္ပဏီတို့အနေဖြင့် အသေးစားစီးပွားရေး သမဂ္ဂါယမ အသင်းများ၊ ကုန်ပစ္စည်းအမှတ်တံဆိပ်များ နှင့် တရားမျှတသော ကုန်သွယ်ရေး ကြိုးပမ်းမှုတို့တွင် ရင်းနှီး မြှုပ်နှံခြင်းဖြင့် ကရင်ပြည်နယ်ရှိ ရပ်ရွာလူထုတို့အတွက် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးနိုင် သည်ဟု ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့ကအကြံပြုခဲ့ကြသည်။

မြေယာသိမ်းယူခြင်း

မြေယာသိမ်းယူခြင်းကိစ္စသည်လည်း လူထုတို့အားလွှမ်းမိုးလျက်ရှိသော ပုပန်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြခဲ့ ကြသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့က မြေယာသိမ်းယူခြင်းကိစ္စရပ်အား အဂတိလိုက်စားခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းကြံ စည်ခြင်းတို့နှင့် ချိတ်ဆက်ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ အဂတိလိုက်စားသော လှုပ်ရှားမှုအမျိုးမျိုးတို့အား တပ်မတော် နှင့် မြန်မာအစိုးရအရာရှိတို့တွင် လေ့လာတွေ့ရှိနိုင်လေသည်။ ကရင်ပြည်နယ်အတွင်းမှ တာဝန်ရှိ အာဏာပိုင်များအား လွတ်ငြိမ်းခွင့်ပေးထားသည့် အားနည်းသော တရားရေးရာ စနစ် (တရား ဥပဒေ စိုးမိုးရေး) က နောက်ဖေးတံခါးတွင် တိတ်တိတ်ပုန်းပြုလုပ်လေ့ရှိသော တရားမဝင်ညှိနှိုင်းမှုတို့အား ပေါ်ပေါ် ထင်ထင်ဖြစ်လာစေခဲ့လေသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက “တချို့ခေါင်းဆောင်တွေ၊ ဝန်ကြီး တွေက ကျုပ်တို့မြေယာတွေကို အသုံးပြုနေကြတယ်။ သူတို့က အဲဒီမြေကို သူတို့ပိုင်တယ်လို့ ထင်နေကြ တာ။ အဲဒီလိုခေါင်းဆောင်မှုမျိုးကို ပြည်သူတွေမကြိုက်ကြဘူး။ ပြည်သူတွေကိုစောင့်ရှောက်တဲ့ ခေါင်း ဆောင်ကောင်းတွေကိုပဲလိုလားကြတယ်” ဟုရှင်းပြခဲ့သည်။ အခြားသောပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့က ပြင်ပမှ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများက အခြေအနေကို အမြတ်ထုတ်ခြင်းနှင့် မြေယာသိမ်းယူခြင်းတို့ကို ကျူးလွန်ကြမည့် အပေါ် စိုးရိမ်နေခဲ့ကြသည်။

ထိုသို့သော အပြုအမူသည် တပ်မတော်တွင်တာဝန်ရှိကြောင်းကို “ဟိုးအရင်တုန်းကဆို တပ်မတော်က ကျုပ်တို့မြေကိုသိမ်းပြီး ၃ သိန်းတန်တဲ့မြေကို ၁သောင်းခွဲပဲ ပေးခဲ့တယ်။ ကျုပ်တို့ပိုင်တဲ့မြေကို ပြန်လိုချင်တယ်”²⁰ ဟုဆိုခဲ့ကြသည်။

မြေယာသိမ်းဆည်းခြင်းကြောင့် ရပ်ရွာလူထုတို့ ကြီးစွာဒုက္ခရောက်ကြရပြီး မြေယာကာကွယ်ရန် လိုအပ်ချက်အား နိုင်ငံတော်အဆင့် အရေးကြီးကိစ္စတစ်ရပ်အဖြစ် သတ်မှတ်လုပ်ဆောင်သင့်ကြောင်း ဖွင့်ဟပြောကြားခဲ့သည်။ မကြာခဏဆိုသလိုပင် စီးပွားရေးရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတို့သည် အမြတ်ထုတ်ခြင်း နှင့် အစိုးရထံမှ ပိုင်ဆိုင်မှု ဆိုင်ရာစာရွက်စာတမ်းများ ရရှိကြပြီးသောအခါ လူထုပိုင်မြေယာတို့ကို သိမ်းယူလေ့ ရှိကြ သည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက “မြေယာသိမ်းယူတဲ့ကိစ္စအကြောင်းကို ဆွေးနွေးချင်တယ်။ ကျုပ်ရဲ့ ဇာတိမြေက နေထွက်မသွားချင်ဘူး” ဟုရှင်းပြခဲ့သည်။

မြေယာအပိုင်သိမ်းခြင်းကိစ္စသည် ကရင်ပြည်နယ်တွင်း စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးမှု နှင့် အရင်းအမြစ် ထုတ်ယူခြင်း တို့နှင့် ချိတ်ဆက်လျက်ရှိလေသည်။ ကရင်ပြည်နယ်တွင်း အရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုးမှု နှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးရေးတို့အတွက် မြေယာများတရားမဝင်သိမ်းယူခြင်းခံနေကြရသည်ဟု ပူးပေါင်းပါဝင်သူများက ခံစား လျက်ရှိကြသည်။ အရင်းအမြစ်နှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးရေးတို့နှင့် ပတ်သက်၍ ရပ်ရွာလူထုတို့တွင် အဓိကပူပန်နေသော အချက်(၃) ခုရှိရာ - လူထုဗဟိုပြုအကျိုးအမြတ်များမရှိခြင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် နှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ဖြစ်ကြလေသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက “အကြီးစားစီမံကိန်းကြီးတွေ နဲ့ မြေယာသိမ်းယူမှုတွေကြောင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ပြဿနာတွေနဲ့ စိတ်အနှောင့်အယှက်အကြီးအကျယ်ဖြစ်လာစေတယ်” ဟုဆိုခဲ့သည်။ အခြားတစ်ဦးကလည်း “ကျုပ်ကတော့ စီမံကိန်း အကြီးစားတွေ၊ မြေယာသိမ်းယူမှုတွေ နဲ့ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းတွေကြောင့် ကရင်ပြည်နယ်ရဲ့ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ပျက်စီးသွားပြီး ကရင်ပြည်သူတွေရဲ့အခြေအနေ ပိုဆိုးသွားမှာကို စိုးရိမ်မိတယ်”ဟုရှင်းပြခဲ့သည်။

ပူးပေါင်းပါဝင်သူအများအပြားတို့က ဘိလပ်မြေတူးဖော်ခြင်းကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ပျက်စီးခြင်းကို တင်ပြခဲ့ကြသည်။ ပါဝင်သူတစ်ဦးက ထိုလုပ်ငန်းသည် သူနေထိုင်ရာ တောင်တန်းတစ်ဝက်ခန့်ကို ဖျက်ဆီးခဲ့ပြီဖြစ်ကြောင်း ဝေမျှခဲ့သည်။ အခြားတစ်ဦးကလည်း “သစ်တောပြုန်းတီးမှာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး စိတ်အပူဆုံးပဲ။ နောက်တစ်ခုကတော့ စက်ရုံတွေ စက်မှုလုပ်ငန်းတွေက လူတွေရဲ့ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေတဲ့ကိစ္စပဲ” ဟု သူ၏ ခံစားချက်ကိုဝေမျှခဲ့သည်။ အခြားတစ်ဦးကမူ ဆက်လက်ပြုလုပ်နေသော စီမံကိန်းများကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အတားအဆီးမဲ့ ယိုယွင်းပျက်စီးသွားမည်ကို စိုးရိမ် နေလေသည်။

လူထုတို့သည် ရပ်ရွာအတွင်းရှိ အရင်းအမြစ်နှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းတို့အား အကျိုးခံစားခွင့်မရမရှိကြသဖြင့် အကျိုးခံစားခွင့်ရလိုကြောင်းကိုလည်း တင်ပြခဲ့ကြသည်။ ပူးပေါင်း ပါဝင်သူတို့က “ကျုပ်တို့မှာ လျှပ်စစ်မီးထုတ်လုပ်နိုင်တဲ့ ဆည်ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် လျှပ်စစ်မီး တော့မရှိဘူး” ဟု ရှင်းပြခဲ့ပြီး အခြားတစ်ဦးက “သဘာဝအရင်းအမြစ်နဲ့ဆိုင်တဲ့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း သို့မဟုတ် ကုန်သွယ်ရေး လုပ်ငန်း အကြောင်း ပိုသိချင်မိတယ်။ အဲဒီ သဘာဝအရင်းအမြစ်တွေကိုဘယ်ပို့လိုက်ကြသလဲ ဘာ လုပ်လိုက်

²⁰ ဤစာတမ်းရေးသားနေသောအချိန်ကာလတွင် US ဒေါ်လာငွေလဲနှုန်းမှာ ၁ဒေါ်လာ ၉၇၄ကျပ်မျှရှိနေချိန်ဖြစ်လေသည်။

ကြသလဲ ဆိုတာသိချင်တယ်။ ကျုပ်တို့ လူထုတွေရော အဲဒီအရင်းအမြစ်တွေကို အကျိုးခံစား ခွင့်မရနိုင်ဘူးလား” ဟုဆိုခဲ့သည်။

တရုတ် နှင့် ထိုင်းနိုင်ငံတို့ကဲ့သို့သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကုမ္ပဏီများမှ အကြီးစားစီမံကိန်းများ နှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအပေါ် စိုးရိမ်ကြကြောင်းကိုလည်း ဖွင့်ဟပြောကြားခဲ့ကြသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက “ကျုပ်အနေနဲ့ကတော့ တခြားနိုင်ငံတွေကျုပ်တို့ဒေသက သဘာဝအရင်းအမြစ်တွေကို လက်ဝါးကြီးအုပ် အမြတ်ထုတ် သွားမှာကိုလည်း စိုးရိမ်တယ်။ သူတို့က ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှာ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင် သလိုနဲ့ အခွင့် အရေးယူသွားမှာ” ဟုရှင်းပြခဲ့သည်။ အခြားသူတစ်ဦးကမူ ပြင်ပမှလူများကြောင့် ဒေသခံများ အလုပ်အကိုင်ဆုံးရှုံးရမည့်အရေးကို ပူပန်မိနေကြောင်း “ကရင်လူမျိုးတွေအတွက် ကောင်းပေမယ့် အနုတ်လက္ခဏာ အကျိုးသက်ရောက်မှုတွေအတွက် စိုးရိမ်တယ်။ တရုတ်လိုမျိုး တခြားလူမျိုးတွေ ရောက်လာပြီး စီးပွားရေးတိုးချဲ့တဲ့အတွက် ကရင်လူမျိုးတွေမှာ ဆုံးရှုံးမှုတွေဖြစ်လာနိုင်တယ်။ အထူးသဖြင့် နေ့စား အလုပ်လုပ်တဲ့သူတွေပဲ” ဟုဆိုခဲ့သည်။ အခြားသူတစ်ဦးက ပြည်ပရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါကဲ့သို့ ပြောကြားခဲ့သည်။

အခု ကျုပ်တို့ဒေသက အရင်းအမြစ်တွေကို ထုတ်ယူပြီး တရုတ်ကိုပို့ကြတယ်။ တရုတ်က အဲဒီကုန်တွေကို သယ်ယူဖို့လမ်းတွေဖောက်တယ် ဒါပေမယ့် လမ်းအခြေအနေက အရမ်းဆိုးနေတယ်။ ကျုပ်တို့ဒေသခံတွေက ကိုယ့်ဒေသက သဘာဝအရင်းအမြစ်တွေကို ကိုယ်တိုင်အကျိုးခံစားခွင့်မရှိဘဲ ဖုန်တွေကိုရှူနေရတယ်။

ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများမရှိခြင်း

ရပ်ရွာလူထုများစွာတို့က ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုရရှိရန် ခက်ခဲမှုများအကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့သည် ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း အခြေခံကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုမရှိသည်ကို တင်ပြခဲ့ကြသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက သူ၏ကျေးရွာမှအခြေအနေကို၍သို့တင်ပြခဲ့သည်။

ဒီရွာမှာလိုနေတာ ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုတွေပဲ။ ကျန်းမာရေး စောင့် ရှောက်မှုပေးတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေလာတော့လာကြပေမယ့် (၆)လမှ တစ်ခါလောက် လာကြတာ။ အဲဒီတော့ သူတို့မရှိတဲ့အချိန်အရေးပေါ်ဖြစ်ရင် ဘယ်ကိုသွားရမလဲမသိဘူး။ ဆေးရုံက ကြာအင်းဆိပ်ကြီးမြို့မှာပဲရှိတာ။ ဒီကနေနဲ့ဝေးတယ်။ လမ်းကလည်း အခြေအနေမကောင်းတော့ မိုးတွင်းမှာဆိုရင်ပိုဆိုးတယ်။ အဲဒီတော့ရွာမှာ ဆေးပေးခန်းနဲ့ ဆေးဝါးတွေရနိုင်ရင်ကောင်းမှာပဲ။

အချို့ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့က ကျောပိုးအိတ်လွယ် ကျန်းမာရေးလုပ်သားအသင်းအဖွဲ့²¹ကိုသာလျှင် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအတွက် အားကိုးနေကြကြောင်းပြောကြားခဲ့ကြပြီး၊ အခြားသူတို့ကမူ KNU အုပ်ချုပ်ရေးမှ စီစဉ်ပေးသော ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှု အနည်းအကျဉ်းကိုရရှိကြသည်ဟုဆိုကြသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက “အခုလက်ရှိမှာတော့ စာသင်ကျောင်းတချို့နဲ့ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုဆေးခန်းတွေရှိတယ်။ ဒါပေမယ့်အဲဒါတွေက ဟန်ပြပဲ။ နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းကပေးတဲ့ ထောက်အပံ့

²¹ ကျောပိုးအိတ်လွယ် ကျန်းမာရေးလုပ်သားအသင်းအဖွဲ့သည် ဒေသတွင်းကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုမရှိသောနေရာများသို့ သွားရောက်ကာ ပြည်သူတို့အတွက် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးကြသော ရပ်ရွာအခြေပြုအသင်းအဖွဲ့ဖြစ်သည်။
More information can be found at: <http://www.backpackteam.org/?p=195>

ကလည်း ပြည်သူတွေဆီ တစ်ပိုင်းတစ်စလောက်ပဲ ရောက်တယ်ထင်တယ်။” ဟုရှင်းပြခဲ့သည်။ အခြား တစ်ဦးကလည်း လက်ရှိကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုစနစ်တွင် အခကြေးငွေပေးနိုင်သူသာလျှင် ဆေး ကုသခြင်းခံယူနိုင်ကြောင်း ပြောပြခဲ့သည်။

အချို့သောရပ်ရွာတို့တွင် ငှက်ဖျားနှင့် ဝမ်းရောဂါတို့သည် အဖြစ်အများဆုံး ကျန်းမာရေး ပြဿနာတို့ ဖြစ်ကြကာ ရွာသူရွာသားတို့က ထိုရောဂါတို့ကို ကုသရန်အတွက် ပြင်ပအကူအညီ ရယူလို ကြောင်း တောင်းခံထားကြသည်။ လက်ရှိကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုစနစ်အား တိုးတက်ကောင်းမွန်မှုရှိရန် လိုအပ် နေကြောင်း နှင့် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ဝန်ထမ်းတို့သည်လည်းပို၍ကောင်းမွန်သော သင်တန်း လိုအပ်နေကြောင်း ပူးပေါင်းပါဝင်သူများစွာတို့က ယုံကြည်လျက်ရှိကြသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူ တစ်ဦးက ကျေးရွာများတွင် ဆေးဝါးနှင့် ပတ်သက်သော ဗဟုသုတရှိသော မည်သူ့ကိုမဆို ဆရာဝန်တစ်ဦးကဲ့သို့ သဘောထားနေကြကြောင်း ထောက်ပြခဲ့သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ရွာသားတစ်ဦးက ပါရာစီတမောဆေး သည် အနာသက်သာဆေး သို့မဟုတ် အဖျားကျဆေးဖြစ်ကြောင်းသိသူဖြစ်ပါက တစ်ရွာလုံးမှလူများက ကျန်းမာရေးပြဿနာများစွာတို့ကို ထိုသူထံတိုင်ပင်ဆွေးနွေးကြလေတော့သည်။ ရပ်ရွာလူထုတို့အနေဖြင့် ကာကွယ်ဆေးရရှိရန်ခက်ခဲမှုများရှိနေသည်ကိုလည်း ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက ထောက်ပြပြောဆိုခဲ့သည်။ စကားပိုင်းများတလျှောက်တွင် ကရင်ပြည်နယ်ရှိ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုစနစ်အား သိသာ ထင်ရှား သော တိုးတက်မှုများပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ပူးပေါင်းပါဝင်သူတို့က အထူးတလှယ်တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် အောင်မြင်ပါက ရပ်ရွာအတွင်းကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလည်း တိုးတက် ကောင်းမွန်လာမည်ဟု မျှော်လင့်လျက်ရှိနေကြလေသည်။

အရည်အသွေးချို့တဲ့သောပညာရေး

ရပ်ရွာလူထုတို့ တင်ပြခဲ့ကြသည့် အခြားသောအကြောင်းအရာတစ်ခုမှာ ကရင်ပြည်နယ်အတွင်းတွင် ပညာရေးအား အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ လက်လှမ်းမီရရှိခြင်းဖြစ်လေသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူ များစွာတို့က ပညာရေးစနစ်အား သိသာထင်ရှားစွာ ကောင်းမွန်တိုးတက်အောင်ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်ဟု ယုံကြည် လျက်ရှိကြသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက “ကျုပ်ကတော့ သင့်လျော်ကောင်းမွန်ပြီး ထိရောက်တဲ့ ပညာရေးစနစ် တစ်ခုလိုချင်တယ်” ဟုဆိုခဲ့ပြီး၊ ကျန်တစ်ဦးကမူ “ကျုပ်တို့ရွာမှာ အနည်းဆုံးတော့ အလယ်တန်းကျောင်းလေး တစ်ကျောင်းလောက်တော့ရှိချင်တယ်” ဟုမျှော်လင့်နေလေသည်။ ရပ်ရွာ လူထုတို့က ဆရာ၊ဆရာမများတွင် အရည်အသွေးမရှိခြင်း နှင့် အချို့နယ်မြေများတွင် မူလတန်းနှင့် အလယ်တန်းကျောင်းများရှိသော်လည်း ပညာအရည်အသွေးမှာမူ နိမ့်ကျလျက်ရှိနေသည်ကို ပြောကြား ခဲ့ကြသည်။ ဆရာ၊ဆရာမအများအပြားတို့မှာ ရပ်ရွာမှစေတနာ့ဝန်ထမ်းတို့ဖြစ်ကြသည်။ အစိုးရ ခန့်အပ်ထားသော ဆရာ၊ ဆရာမတို့သည် မြို့နယ်ပညာရေးရုံး (TEO)၌ သူတို့အဆင်ပြေသည့်နေ့များတွင် ကျောင်းဖွင့်ကြကြောင်း (တစ်လလျှင် ၁၀ရက်ဆက်တိုက်သာ) တင်ပြခဲ့ကြသည်။ ရပ်ရွာလူထုတို့က NGO ထောက်ပံ့ ပေးထား သော ကျောင်းအချို့တွင် ကျောင်းသုံးပစ္စည်းများအတွက် အသုံးပြုရန် အတွက်ငွေများကို ဆရာ၊ ဆရာမ တို့က အလွဲသုံးစားပြုသောကိစ္စများရှိကြောင်းကို တင်ပြခဲ့ကြသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူများစွာတို့က အစိုးရ ခန့်အပ်ထားသော ကျောင်းဆရာ၊ ဆရာမတို့သည် သူတို့၏ ပညာသင်ကြားရေးအလုပ်အား စစ်မှန် သစ္စာရှိစွာလုပ်ကိုင်ကြခြင်းမရှိဟူ၍ ထင်မြင်လျက်ရှိကြသည်။

ရပ်ရွာလူထုက ပညာရေးစနစ်အတွင်းတွင် ကရင်ဘာသာစကားနှင့် စာပေတို့ကို ထည့်သွင်းစေလိုကြသော ဆန္ဒကိုဖော်ထုတ် ပြောကြားခဲ့ကြသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက “(ကရင်) ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ စာပေ ပျောက် ကွယ်သွားမှာကို စိုးရိမ်မိတယ်” ဟုရင်ဖွင့်ပြောကြားခဲ့သည်။ အခြားသူတို့ကမူ လူတန်းစားမရွေး ပညာသင် ကြားခွင့်ရရှိရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ပူပန်နေကြလေသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက “အဓိက ကတော့ ကလေးတိုင်းကို ပညာသင်ကြားခွင့်တန်းတူပေးဖို့ပဲ။ နွမ်းပါးတဲ့မိသားစုက ကလေးတွေကို အထောက်အပံ့ ပေးသင့်တယ်။ ကရင်ယဉ်ကျေးမှု၊ စာပေ နဲ့ ရိုးရာဓလေ့တွေကို ရှင်သန်အောင်လုပ်သင့်တယ်လို့ထင်တယ်” ဟုဆိုခဲ့သည်။

မူးယစ်ဆေးဝါးပြဿနာများ

လူငယ်တို့၏လူမှုရေးပြဿနာများဖြစ်သော မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲခြင်းနှင့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းမရှိခြင်း တို့နှင့် ပတ်သက်သော ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည့် ကိစ္စရပ်တို့ကိုလည်း ဖွင့်ဟပြောကြားခဲ့ကြသည်။ ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း မူးယစ်ဆေးဝါးကုန်သွယ်မှုမြင့်မားလာသည်ကို ရပ်ရွာလူထုတို့က လေ့လာတွေ့ရှိ ခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့မြင့်တက်လာခြင်းမှာ လွတ်လပ်စွာလှုပ်ရှားသွားလာခွင့်တိုးတက်လာခြင်းနှင့် ကရင်ပြည် နယ်အတွင်း သွားလာခွင့်နှင့် ကုန်ပစ္စည်းသယ်ယူခွင့်တို့ ရရှိလာသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထို တိုးမြင့် ရရှိလာသည့် လွတ်လပ်စွာလှုပ်ရှားသွားလာခွင့် နှင့်တကွ အစိုးရအရာရှိများ၊ တပ်မတော်သားများ နှင့် NSAG စစ်သားများ၏ အဂတိလိုက်စားခြင်းနှင့် မှောင်ခိုလှုပ်ခြင်းတို့ကြောင့် မက်အမ်ဖက်တမင်း အခြေပြု တရားမဝင်ဆေးဝါးများ အသုံးပြုမှုတိုးမြင့် လာသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိခဲ့ကြသည်။ ရပ်ရွာလူထုတို့က လူငယ်တို့သည် ထိုဆေးဝါးပမာဏများစွာအား သုံးစွဲနေကြကြောင်းတင်ပြခဲ့ကြပြီး၊ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကား သူတို့ကလည်း လူငယ်တို့ကို အဓိကပစ်မှတ်ထားနေကြသည်ဟု ခံစားမိနေကြလေသည်။

ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက “ကျုပ်ကတော့ မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲမှုရယ် အဲဒါနဲ့ ဆက်စပ်တဲ့ ပြဿနာတွေရယ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး စိုးရိမ်နေမိတယ်။ လူတွေရဲ့စာရိတ္တတွေပျက်ဆီးမှာလည်း စိုးရိမ်တယ်။ မူးယစ်ဆေးဝါးတွေ ထုတ်လုပ်တဲ့အတွက် နိုင်ငံကြီးပျက်ဆီးသွားမှာ စိုးရိမ်မိတယ်” ဟု သူ၏စိုးရိမ်စိတ်ကို ဖွင့်ပြောခဲ့သည်။ အခြားတစ်ဦးက မူးယစ်ဆေးဝါးရောင်းဝယ်ခြင်းကို လူ့အဖွဲ့အစည်းမှ ဖယ်ရှားသင့်သည်ဟု ပြောကြား ခဲ့သည်။

လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံ

ရပ်ရွာလူထုတို့သည် ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံ ချို့တဲ့ ခြင်း နှင့် ပတ်သက်၍လည်း ပြောကြားခဲ့ကြသည်။ လမ်းအခြေအနေတို့မှာ ဆိုးဝါးလျက်ရှိပြီး ဖုန်ထူကာ မိုးရာသီတွင် အသုံးပြု၍မရနိုင်ပေ။ ဖုန်ထူလမ်းများက ကျန်းမာရေး ပြဿနာ တို့ကို ဖြစ်စေ ရုံသာမက လမ်းမတော်တဆဖြစ်ခြင်းတို့လည်း ကြိမ်ရေမြင့်မားစွာ ဖြစ်နေသောကြောင့် လူအများက စိတ်ပူပန်နေရလေသည်။ ထိုသို့သော ပြဿနာတို့အား ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက “ခရီးသွားဖို့ခက်ခဲတယ်။ အခြေခံအဆောက်အအုံတွေ၊ တယ်လီဖုန်းဆက်သွယ်ရေးတွေ နဲ့ လျှပ်စစ်မီးတွေ မရှိဘူး ” ဟုပြောပြခဲ့ သည်။ အခြားတစ်ဦးကလည်း “လက်ရှိ ဒီအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအချိန်မှာ လူထုက ကိုယ်ထူ ကိုယ်ထ စနစ်နဲ့ လမ်းတွေ ပြင်ကြရတယ်” ဟုဖြည့်စွက်ပြောကြားခဲ့သည်။ ရွာသူရွာသားတို့က ကရင်ပြည်နယ် အတွင်းရှိ လမ်း နှင့် တံတား များပြုပြင်ရန် လိုအပ်ချက်အား အလေးအနက် ပြောကြားခဲ့ကြသည်။

ပူးပေါင်းပါဝင်ကြသူများစွာတို့သည် ကောင်းစွာထိန်းသိမ်းပြုပြင်ထားသော လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး အခြေခံအဆောက်အအုံများရရှိလိုကြပြီး၊ ထိုအချင်းအရာသည် မိမိတို့နယ်မြေအတွင်း လျှပ်စစ်မီးနှင့် ဆက်သွယ်ရေးကွန်ယက်များ ရရှိရေးတို့ကို အထောက်အကူပြုမည်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆလျက်ရှိကြသည်။

အရင်းအမြစ်တူးဖော်ရာနေရာများသို့ သွားလာနိုင်စေရန် ထိုနေရာသို့ သွားရောက်နိုင်သောလမ်းများအား အဆင့်မြှင့်ပြုပြင်ကြသော်လည်း ထိုတိုးတက်မှုသည် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက်သာ အကျိုးရှိစေ ခဲ့ပြီး ကရင်ပြည်နယ်မှ လူထုတို့အတွက် အကျိုးမပြုခဲ့သောကြောင့် စိတ်မသက်မသာဖြစ်ကြကြောင်း ပူးပေါင်းပါဝင်သူ အများအပြားမှ ရှင်းပြခဲ့ကြသည်။ ကောင်းမွန်တိုးတက်လာသော လမ်းနှင့် တံတားများ သည် ပြည်ပမှ စီးပွားရေးသမားများအား အဖိုးတန်အရင်းအမြစ်များကို ထုတ်ယူနိုင်ရန်ခွင့်ပြုထားသကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည့်အတွက် စိတ်ပျက်နေကြခြင်းဖြစ်လေသည်။

လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံများ ရရှိလိုခြင်းသည် တယ်လီဖုန်းဆက်သွယ်ရေး နှင့် သတင်းအချက်အလက်ပိုမိုရရှိနိုင်ရေး အစရှိသည့် နည်းပညာဆိုင်ရာတိုးတက်ကောင်းမွန်စေလိုသော ဆန္ဒနှင့် ချိတ်ဆက်လျက်ရှိသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်သူတစ်ဦးက “ကျုပ်တို့ရှာဖွေတွေ့ရှိလာသော အစိုးရ ကနေပြီး တော့ ကျေးရွာလမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ကောင်းမွန်အောင် ထောက်ပံ့ပေးဖို့ပဲ။ တခြားနိုင်ငံတွေနဲ့ ရင်ပေါင် တန်းနိုင်အောင် ကျုပ်တို့ကျေးရွာမှာလည်း လမ်းတွေ၊ ဆက်သွယ်ရေးတွေ တိုးတက်လာစေချင်တယ်” ဟု ရှင်းပြခဲ့သည်။ အခြားတစ်ဦးကလည်း “အနာဂတ်မှာဆိုရင် ကျုပ်တို့ရွာတွေလဲ ကြီးပွားတိုးတက်လာပြီး အင်တာနက်တွေလည်းရလာပြီးတော့ IT ခေတ်နဲ့အမှီဖြစ်လာနိုင်မှာ။ နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းတွေ၊ အစိုးရ နဲ့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်တွေရဲ့ အကူအညီလိုတယ်”ဟု မြင်ယောင်ပြောကြားခဲ့သည်။

ရပ်ရွာလူထုတို့၏ စကားသံများကိုနားထောင်ရန်အရေးကြီးခြင်း

ကရင်ပြည်နယ်ရှိ ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းတို့မှ စကားသံများကိုသွားရောက်နားထောင်ခြင်းအားဖြင့် မြန်မာ့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်သော ယူဆချက်အမြင်များကို ထုတ်ဖော်ပြောကြားနိုင်ရန် လူထုအား အခွင့်အလမ်းတစ်ခု ဖန်တီးပေးနိုင်ခဲ့သည်။ ပိုမိုကျယ်ပြန့်စွာ ပတ်သက်လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်း၊ ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် သူတို့၏ဘဝတို့ကို တိုက်ရိုက်အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိစေမည်ဖြစ်သော လုပ်ငန်းစဉ်များ နှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကိုရရှိခြင်းအားဖြင့် ကရင်ပြည်နယ်မှ လူထုတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် အားကောင်းလာစေရန်လုပ်ဆောင်ခြင်း နှင့် သူတို့၏အနာဂတ်ကို ပုံဖော်ခြင်း တို့တွင် ကူညီဆောင်ရွက်လာနိုင်ကြမည်ဖြစ်သည်။

လမ်းညွှန်မေးခွန်းများ

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် သင့်ထင်မြင်ချက်သဘောထားများနှင့် ခံစားချက်များကိုပြောပြပါ။
သော့ချက်စကားလုံးများ - ထင်မြင်ချက်သဘောထားများ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်

ငြိမ်းချမ်းရေး စေ့စပ်ဆွေးနွေးပွဲများတွင် သင်ပါဝင်ခွင့်ရှိပါက မည်သို့သော အကြောင်းအရာများကို ပြောမည်နည်း။

သော့ချက်စကားလုံးများ - ခေါင်းစဉ်များ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးစေ့စပ်ဆွေးနွေးပွဲများ

သင့်အမြင်အရ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်လိုအပ်သည့် အရေးအကြီးဆုံး အချက်များမှာ အဘယ်နည်း။

သော့ချက်စကားလုံးများ - ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၊ အရေးပေးဖြေရှင်းရမည့် ကိစ္စရပ်များ

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း အကြီးမားဆုံး စိန်ခေါ်မှုများမှာ အဘယ်နည်း။

သော့ချက်စကားလုံးများ - စိန်ခေါ်မှုများ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်

ထိုစိန်ခေါ်မှုများ၊ ပူပန်စရာကိစ္စများကို ဖြေရှင်းရန် မည်သည့်အရာကအထောက်အကူပြုမည်နည်း။

သော့ချက်စကားလုံးများ - အကူအညီအထောက်အပံ့၊ စိန်ခေါ်မှုများ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် မည်သည့်အရာတို့ကို အောင်မြင်စွာဆောင်ကျဉ်းလာနိုင်မည်ဟု မျှော်လင့် သနည်း။

သော့ချက်စကားလုံးများ - ရလဒ်များ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်စတင်ချိန်မှစ၍ မည်သည့်အရာများပြောင်းလဲလာခဲ့သနည်း။

သော့ချက်စကားလုံးများ - ပြောင်းလဲမှုများ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်

မည်သည့်အရာက စိန်ခေါ်မှု၊ ပူပန်မှုအခက်အခဲအဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိနေသေးသနည်း။

သော့ချက်စကားလုံးများ - လက်ရှိ စိန်ခေါ်မှုများ

အနာဂတ်တွင် သင့်ရပ်ရွာအား မည်သို့မြင်တွေ့လိုသနည်း။

သော့ချက်စကားလုံးများ - အနာဂတ်၊ မျှော်လင့်ချက်များ၊ လိုအပ်ဆန္ဒများ

ထိုအခြေအနေသို့ အောင်မြင်စွာရောက်ရှိရန် မည်သည့်အရာက အကူအညီပေးနိုင်မည်နည်း။

သော့ချက်စကားလုံးများ - လိုအပ်မှုများ၊ အနာဂတ်။

ထိုသို့အောင်မြင်စေရန် သင်မည်သည့်အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နိုင်မည်၊ မည်သို့ကူညီနိုင်မည်နည်း။
သော့ချက်စကားလုံးများ- သင့်အခန်းကဏ္ဍ၊ အနာဂတ်

အနာဂတ်ကရင်ပြည်နယ်မည်သို့သော အကြီးမားဆုံး စိန်ခေါ်မှုကိုရင်ဆိုင်ရနိုင်မည်နည်း။
သော့ချက်စကားလုံးများ- စိန်ခေါ်မှုများ၊ အနာဂတ်၊ ကရင်ပြည်နယ်

မည်သည့်အရာက သင့်အားထိုစိန်ခေါ်မှုများကို ကျော်လွှားနိုင်စေရန်ကူညီပေးမည်နည်း။
သော့ချက်စကားလုံးများ- အကူအညီအထောက်အပံ့၊ စိန်ခေါ်မှုများ။

ကြားရဖန်အများဆုံးအကြောင်းအရာများ (အမျိုးအစားခွဲထားခြင်းမရှိ)

1. ငြိမ်းချမ်းရေး အောင်မြင်စွာ ဖော်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် နှစ်ဖက်စလုံး (မြန်မာအစိုးရနှင့် NSAG) သည် တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း၊ တန်းတူညီမျှသော သတ်မှတ်ချက်များပေါ်အခြေခံ၍ စေ့စပ် ညှိနှိုင်းခြင်း နှင့် နှစ်ဖက်အလျော့ပေးခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ရန်လိုအပ်သည်။
2. တရားဥပဒေစိုးမိုးခြင်း ၊ တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း နှင့် အတင်းအကြပ် အခွန်ကောက်ခံခြင်း တို့ပါဝင် သော (မြန်မာအစိုးရ နှင့် KNU စနစ်) စင်ပြိုင်အုပ်ချုပ်မှုစနစ်များကြောင့် ရွပ်ရွာလူထုတို့ အခက်အခဲများ နှင့် ရင်ဆိုင်ကြရလျက်ရှိသည်။
3. ရပ်ရွာလူထုတို့သည် ဥပဒေမဲ့ခြင်းအခြေအနေကြုံတွေ့ရန် အားနည်းသော အနေအထားတွင် ရှိနေကြပြီး၊ ဒုစရိုက်လှုပ်ရှားမှုရန်များမှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းမခံကြရပေ။
4. ရပ်ရွာလူထုတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်းပါဝင်ပတ်သက်လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် လူထုဗဟိုပြု ချဉ်းကပ်ဖြေရှင်းနည်းကို အသုံးပြုနိုင်မည့် ခေါင်းဆောင်များကို သူတို့ကိုယ်တိုင် ရွေးချယ် လိုကြသည်။
5. ရပ်ရွာလူထုတို့သည် ဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အပံ့ ဝန်ဆောင်မှုများ (ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှု) အခြေခံအဆောက်အအုံ နှင့် စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်း တို့ကို ရရှိလိုကြသည်။
6. ရပ်ရွာလူထုတို့က လူငယ်များအား အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ နှင့် မူးယစ်ဆေးဝါး အန္တရာယ် ကာကွယ်ခြင်း အစီအစဉ်များအား လိုလားကြသည်။
7. ရပ်ရွာလူထုတို့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပတ်သက်လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် အားပေး ထောက်ခံမှုလိုအပ်သည်။ လက်ရှိတွင်မူ လူထုပါဝင်ပတ်သက်ရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ မရှိချေ။
8. ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ရှေ့ဆက်နိုင်ရန်အတွက် တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုများအကြား ခွဲခြား ဆက်ဆံခြင်းနှင့် ကရင်ပြည်နယ်တွင်ဖြစ်ပေါ်နေသော လူမျိုးစုအခြေပြုအမျိုးသားရေး စိတ်ဓာတ်တို့ အား တံတားခင်းစေ့စပ်ပေးရန် လိုအပ်သည်။
9. ရပ်ရွာလူထုတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေး၊ လွတ်လပ်မှု နှင့် တန်းတူအခွင့်အရေးတို့ကို လိုလားကြသည်။

10. ရပ်ရွာလူထုတို့သည် ရပ်ရွာလူထုတို့အကျိုးခံစားရမှုမရှိခြင်းနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကျိုးဆက်များကြောင့် အရင်းအမြစ်ထုတ်ယူခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းတို့အပေါ် စိုးရိမ်မှုတို့ရှိနေကြသည်။
11. ရပ်ရွာလူထုတို့သည် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီမှု ပျက်ပြားနိုင်သည့် အလားအလာနှင့် ပတ်သက်၍ စိုးရိမ်လျက်ရှိကြသည်။ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးပြုပျက်ခဲ့ပါက အခြေအနေသည် ယခင်ထက် ပိုမိုဆိုးဝါးနိုင်ချေ ရှိလေသည်။
12. ရပ်ရွာလူထုတို့သည် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်တစ်ရပ်ထက်ပို၍ လိုလားကြပြီး၊ မြန်မာအစိုးရ နှင့် NSAG ခေါင်းဆောင်တို့ကို စစ်မှန်သော ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်စေလိုသည်။
13. ကျေးရွာများတွင် စစ်တပ်များ(တပ်မတော် နှင့် NSAG နှစ်ဖက်လုံးမှ စစ်သားများ) သိပ်သည်းစွာ ရှိနေသေးသည်။ ရပ်ရွာလူထုတို့က နှစ်ဖက်စစ်တပ်တို့အား စစ်အင်အားလျော့ချခြင်း၊ ရှေ့တန်း စစ်မြေပြင်မှ ဆုတ်ခွာခြင်း နှင့် စစ်သားသစ်စုဆောင်းခြင်းကို ရပ်တန့်ခြင်းတို့အား ပြုလုပ်စေလို သည်။
14. ရပ်ရွာလူထုတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်စတင်ခဲ့သောအချိန်မှစ၍ တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုများကို တွေ့ရှိလာခဲ့သော်လည်း ထိုလုပ်ငန်းစဉ်အား အပြည့်အဝယုံကြည်မှုမရှိကြသေးချေ။
15. မြေမြှုပ်မိုင်းများကို ရှင်းလင်းစေလိုသည်။
16. မြေယာသိမ်းယူခြင်းသည် ရပ်ရွာလူထုတို့ ပူပန်ကြောင့်ကြမှုဖြစ်စေသော အကြောင်းအရင်း တစ်ခုဖြစ်သည်။
17. ရပ်ရွာလူထုတို့သည် သတင်းများ၊ လက်ရှိအဖြစ်အပျက်များ နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တို့နှင့် ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များ ပိုမိုရရှိရန် လိုအပ်သည်။
18. ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် ရိုးဖြောင့်မှုနှင့်မှန်ကန်မှုရှိရန် နှင့်သဘောတူချက်များအား လိုက်နာကျင့်သုံးမှုရှိရန်လိုအပ်သည်။
19. လက်ရှိအချိန်တွင် ရပ်ရွာလူထုတို့သည် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ပေါင်းစုံ²²တို့မှ အတင်းအကြပ် အခွန်ကောက်ခံခြင်းကို ကြုံတွေ့နေကြရသောကြောင့် အခွန်အခများလျော့ကျစေလိုကြသည်။
20. အချို့သောရပ်ရွာများတွင် လွတ်လပ်စွာလှုပ်ရှားသွားလာခွင့်တိုးတက်ရရှိလာခဲ့သော်လည်း အချို့ဒေသများတွင်မူ ကန့်သတ်တားဆီးမှုများရှိနေသေးသည်။

²² အတင်းအဓမ္မအခွန်ကောက်ခံကြသည်ဟုတင်ပြခြင်းခံကြရသော လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တို့မှာ မြန်မာ့တပ်မတော်၊ KNU၊ DKBA နှင့် BGF တို့ဖြစ်သည်။

Centre for Peace and
Conflict Studies

ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခအရေးလေ့လာမှုစင်တာ (CPCS) သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ၊ သုတေသနများ နှင့် လေ့လာသင်ယူမှုများအား အဆင့်မြှင့်တင်ရန် အထောက်အကူပြုနိုင်သည့် အပြန်အလှန်ချိတ်ဆက်လျက်ရှိသော သင်တန်းအစီအစဉ်များအား ပို့ချဖြန့်ဖြူးရာနေရာ ဖြစ်သည်။ ဤနေရာသည် လက်တွေ့ကျင့်သုံးသူများ၊ ကျောင်းသားများ၊ ပညာရပ်ဆိုင်ရာ အသိပညာရှင်များ နှင့် ဆန်းစစ်လေ့လာသူများအား ဆက်စပ်အခြေအနေပေါ်တွင် အခြေခံထားသော သတင်း အချက်အလက်များနှင့် အရင်းအမြစ်များအား လက်လှမ်းမှီလေ့လာကြည့်ရှုနိုင်ရန် အခွင့်အလမ်း များကို ဖန်တီးပေးလျက်ရှိလေသည်။

www.centrepeaceconflictstudies.org

